

č. 12-2013

MESÁČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

50 ROKOV
YEARS
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO ÚSTAVU
INSTITUTE
OF SLOVAK FILM
1983 - 2013

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Richard Blech

TÉMA

► A čo detský divák?

RECENZIA

► Ako nikdy ► Babie leto
► Dozvučky ► Klauni
► Život Adèle

FILMOVÝ KALENDÁR 2014 FILM CALENDAR

Svetové hviezdy v slovenskom filme
Film Stars in Slovak Cinema

Grösslingová 32 • 811 09 Bratislava 1
tel.: +421 2 5710 1503 • fax: +421 2 5296 3461
e-mail: slujstfu.sk • www.sfu.sk • www.aic.sk • www.film.sk • www.klapka.sk

V predaji od 22. novembra 2013

www.klapka.sk

NA ÚVOD

Na konci roka je opäť čas bilancovať, a hoci je to už taký opotrebovaný zvyk, ešte vždy môže prinášať zaujímavé výsledky. Vo *Film.sk* sa budeme venovať obsiahlejšiemu bilancovaniu až v budúcom čísle, ale v tom aktuálnom vám ponúkame druhú tohtoročnú časť hodnotenia slovenských filmov domácimi filmovými vedcami a kritikmi. Hodnotia päť snímok, ktoré mali premiéru v druhom polroku. Výsledky si môžete pozrieť na strane 4.

Filmový historik a publicista Richard Blech hodnotil už desiatky rokov (nielen) slovenskej kinematografie. S tou domácou bol v úzkom kontakte aj v ére zlatých šesťdesiatych a zároveň prinášal do izolácie minulého režimu cenné informácie o špičkových zahraničných tvorcov. Tieto a ďalšie motívy sme považovali za hodné preskúmania, a tak sme pána Blecha oslovili na rozhovor.

K téme decembrového čísla nás naviedli vianočné sviatky. Obdobie, keď sa najmä do programov televízií dostávajú rodinné filmy a (väčšinou staré známe) rozprávky pre deti (a pre všetkých ostatných, ktorí sa pri nich nostalgicky vracajú do mladosti – akoby boli Vianoce na to projektované). Bol to impulz na prieskum, čo detskému publiku ponúkajú súčasné kiná a televízie a hlavne aké zastúpenie má v tejto ponuke slovenská tvorba.

No a so sviatočným mesiacom sme vo *Film.sk* spojili aj nevšednú dávku recenzií. Tentoraz je ich až päť. Ukázalo sa, že okrem majoritne (*Babie leto*) či minoritne (*Ako nikdy*, *Dozvuky*, *Klauni*) slovenských filmov sú v distribúcií aj ďalšie snímky, na ktoré treba určite upozorniť. A tak pribudol *Život Adèle*. A zaslúžila by si to aj *Velká nádhra*, ktorú spomíname v Tipoch mesiaca. Sprevádzať starnúceho spisovateľa pri jeho hľadaní čohosi naplňajúceho (pod vedením Paola Sorrentina) je výborný tip. No či už strávite sviatky s filmom, alebo nie, nech sú príjemné.

► Daniel Bernát

▪ FOTO: Táňa Hojčová

MOJE OBLÚBENÉ SLOVENSKE FILMY

Daniel Jurkovič, výtvarník, riaditeľ Slovenského inštitútu v Paríži

Mám vzťah k dielam, v ktorých kamera nečakaným spôsobom interpretuje známe miesta – napríklad *Dialóg 20 40 60* (páni kameramani Kostenko, Rosinec a Vaniš) a *Na krásnom modrom Dunaji* (Martin Štrba). Preto som zvedavý na *Babie leto*. Nedávno som však videl filmy, ktoré spája osoba dramatika Petra Karvaša. Prekvapením bol pre mňa titul *Čert nespí* z roku 1956. Britantná ukážka poviedkovej komédie, kde každú poviedku „hodnotí“ ideologická komisia. Skvelé dielko. Nezostarilo ani o deň, lebo autor a režiséri (Peter Solan a František Žáček) povýšili poplatnosť dobe na zámer. A herci! O Jozefovi Kronerovi či Olge Vronskej je zbytočné spievať. Úplne ma však sfúkol pán Bohuš Králik, o ktorého existencii som nemal ani potuchy (hanba mi). A pohľad na Ivana Krivosudského, vyzlabnutého mladíka v temne erotickom socialistickom príplášti... Radujem sa z celej súčasnej slovenskej produkcie a spolu so SFÚ pracujem na ďalších príležitostiach prezentovať slovenské kino vo Francúzsku.

Film.sk
 Mesačník o filmovom dianí
 na Slovensku (14. ročník)

Vydavateľ:

Slovenský filmový ústav

Adresa redakcie:

Film.sk

Slovenský filmový ústav

Grösslingová 32

811 09 Bratislava

TEL.: 02/57 10 15 25

FAX: 02/52 73 32 14

E-MAIL: film.sk@sfu.sk

Šéfredaktor:

Daniel Bernát

Redakcia:

Mariana Jaremková

Redakčná rada: Peter Dubecký

generálny riaditeľ SFÚ

Alexandra Strelková

riaditeľka NKC – SFÚ

Marián Brázda

vedúci edičného oddelenia SFÚ

Miroslav Ulman

odborný referent Audiovizuálneho

informačného centra SFÚ

Simona Nötová-Tušerová

tlačová tajomníčka SFÚ

Štefan Vraštiak

tajomník KFN SSN

Kärmén Koutná

vedúca predajne Klapka.sk

Jazyková redakcia:

Jaroslav Hochel

Design & grafická úprava:

ma.LMTD

Tlač: Dolis, spol. s r. o.

Uzávierka čísla 12/2013:

27. 11. 2013

Snímka na titulnej strane:

Klauní – Continental film

Film.sk vychádza

s podporou MK SR.

ISSN 1335 – 8286

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov
 vrátane údajov v elektronickej podobe len
 s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
 © Slovenský filmový ústav

03 **MYSLÍM SI**

04–05 **HODNOTENIE FILM.SK**

06–08 **KALENDÁRIUM**

09–11 **PREMIÉRY v kinách**

11 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**

12 **NOVINKY:** Kobylky IV podľa študentov VŠMU

13 **NOVINKY:** Dočkáme sa Ježiška? podľa Lenky Kny

14 **AKTUÁLNE:** Digitálna audiovizia – SK CINEMA

15 **AKTUÁLNE:** Prehliadka filmov Petra Solana

16 **AKTUÁLNE:** Audiovizuálny fond a digitalizácia kín

17 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**

18–21 **ROZHOVOR:** filmový historik a publicista Richard Blech

22–23 **TÉMA:** A čo detský divák?

24–27 **50. VÝROČIE SFÚ**

.....

24–25 **Kino Lumiére / Klapka.sk**

26–27 **MEDIA Desk Slovensko / Kultúrny kontaktný bod**

.....

28–29 **RECENZIA:** Ako nikdy podľa Zdeňka Tyca

30–31 **RECENZIA:** Dozvuky podľa Władysława Pasikowského

32–33 **RECENZIA:** Klauni podľa Viktora Tauša

34–35 **RECENZIA:** Život Adèle podľa Abdellatifa Kechichea

36–38 **RECENZIA:** Babie leto podľa Gejzu Dezorza

39 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**

40–43 **OHĽASY:** 15. MFF Bratislava /

7. Filmový festival inakosti / 17. MFDF Jihlava

44–45 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / DVD NOSIČE / ČO ROBIA**

46 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**

47 **SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU:** Týždeň vo filme

48–50 **TIPY MESIACA:** Kino Lumiére + PROGRAM / VÝROČIA

51 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**

a uzávierky na granty a podporné programy

52 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumiére**

Svätopluk Šablatura,

dabingový režisér

Tento rok uplynulo už 55 rokov od chvíle, keď na Slovensku vznikol prvý dabovaný film. Áno, práve v roku 1958 sme pomaly, potichu a určite aj trochu nesmeli vstúpiť do tajuplnej komnaty, v ktorej sa rodilo slovenské a dnes už možno povedať, že aj svojprávné umenie. Pretože dabing je „kumšt“, ktorý za 55 rokov svojej existencie na Slovensku vyniesol profesionálne herectvo na jeden z umeleckých piedestálov. Získal si skutočne vysoký kredit, už ani nehovoriac o tom, že v súčasnosti, keď je profesionálne umenie a kultúra na Slovensku, žiaľ, popoluškou, práve toto umenie existenčne zabezpečuje desiatky našich hercov, režisérov, dramaturgov, zvukárov či technikov.

Pred 55 rokmi sme opatrne a nesmeli vstúpiť do sveta, ktorý bol pre nás nový, neznámy, ale nesmierne lákavý. Prijali sme to ako výzvu a história ukázala, že sme sa tejto úlohy zhostili viac ako dobre. Slovenský dabing je v súčasnosti na úrovni, ktorá je porovnateľná so svetom, a práve majstrovstvo hercov, režisérov a technikov sprístupňuje našim divákom skvelé umenie osobností svetovej kinematografie. A to je to najlepšie vysvedčenie jeho zrelosti a životaschopnosti. Žiaľ, mnohí z tých, ktorí práve tomuto umeniu venovali najlepšie roky svojho života, svoj talent, tvorivosť, energiu a čas, už nie sú medzi nami. Aj im patrí miesto v pomyselnej dvorane slávy slovenského dabingu.

Začínali sme roku 1958 na Kolibe, v Československom filme, štúdiu Bratislava. Naše prvé kroky sledovala najmä Praha, povedzme to otvorene, aj s nedôverou. Akoby nám českí kolegovia málo verili. Stačilo však niekoľko titulov a ľady nedôvery sa prelomili a bratislavský dabing si už trúfol nielen na detské filmy, ale aj na svetovú filmovú klasiku. Mimočodom, deti... Koľkí skvelí majstri slovenského javiska či televíznej obrazovky získavali neoceniteľné skúsenosti ešte ako detskí herci v dabingu? Bolo ich pozhnane! Dnes si už osobnosti slovenského dabingu vytyčujú tie najvyššie méty a zvládnu aj tie najnáročnejšie svetové filmové diela, čo mňa, človeka, ktorý pred 55 rokmi stál ako prvá sudička pri kolíske slovenského dabingu, zvlášť teší.

Milí priatelia, vážení (bývalí) kolegovia, využívam túto príležitosť, aby som sa vám všetkým poďakoval za neopakovateľné chvíle strávené so slovenským dabingom, ktorý si rozhodne zaslúži pripomenutie.

12-2013
FILM.SK
 12-2013

Slovenskí filmoví vedci a kritici hodnotia slovenské celovečerné filmy druhého polroku 2013

V roku 2009 sme sa v redakcii Film.sk rozhodli v spolupráci s renomovanými slovenskými filmovými vedcami, historikmi, kritikmi a publicistami reflektovať slovenské filmy aj inak ako len vo forme recenzií či iných článkov. Vtedy sme po prvýkrát zverejnili tabuľku bodovania slovenských celovečerných filmov, ktoré mali v príslušnom roku premiéru v kinách. V projekte, ktorý vznikol v nadväznosti na nárast domácej tvorby a vzbudil záujem u odbornej i laickej verejnosti, pokračujeme už štvrtý rok.

Decembrové číslo *Film.sk* vám prináša hodnotenie slovenských filmov, ktoré mali distribučnú premiéru v druhej polovici roku 2013. Z jedenástich premiér sa hodnotí päť filmov, pričom podmienky zaradenia medzi hodnotené tituly zostali rovnaké – ide o slovenské alebo majoritne slovenské koprodukčné dlhometrážne snímky, ktoré spĺňajú finančné kritériá určovania krajín pôvodu podľa Európskeho dohovoru o koprodukcii. Do hodnotenia sa tak nedostali minoritné koprodukčné filmy *Ako nikdy* (r. Z. Tyc), *Colette* (r. M. Cieslar), *Dočkáme sa Ježiška?* (r. L. Kny), *Dozvuky* (r. W. Pasikowski), *Klauni* (r. V. Tauš) a *Líbánky* (r. J. Hřebejk).

Nehodnotíme ani tituly, ktoré kiná uviedli v rámci pásiem krátkych filmov *Kobylky* a *Pásmo krátkych filmov/Slovak Shorts I*. *Kobylky* sú zložené zo snímok študentov a absolventov VŠMU v Bratislave, prvý blok filmov mal premiéru v septembri a každý nasledujúci mesiac vstúpila do kín nová zostava titulov. V rámci *Kobyliek* sa doteraz odprezentovalo 18 filmov a v decembri divácividia novú päťicu snímok. *Pásmo krátkych filmov/Slovak Shorts I* malo distribučnú premiéru v októbri a skladá sa z titulov *Hviezda* (r. A. Kolenčík), *Pandy* (r. M. Vizár), *tWINS* (r. P. Budinský) a *Výstava* (r. P. Begányi a A. Kolenčík). Nehodnotia sa ani krátkometrážne snímky, ktoré sa v druhom polroku 2013 dostali do kín ako predfilmy – *Sneh* (r. I. Šebestová) a *Mesiac* (r. O. Rudavský).

System bodovania zostáva rovnaký, pohybuje sa v škále od maximálnych piatich bodov po jeden bod. Prípustné sú aj polbody.

► dan

Slovenské a koprodukčné celovečerné filmy druhého polroku 2013 podľa filmových vedcov a kritikov

								
	DANIEL BERNÁT	PAVEL BRANKO	MARTIN CIEL	EVA FILOVÁ	JARO HOCHEL	MARTIN KAŇUCH	VÁCLAV MACEK	JELENA PAŠTEKOVÁ
Babie leto GEJZA DEZORZ	●●	●●	●	●●	●●	●●●	●●	●●
Banický chlebiček ROMAN FÁBIAN	●●●	●●●	●●●●	●●●●	●●●	●●	●●●●	●●
Kandidát JONÁŠ KARÁSEK	●●●●	●●●●	●	●●●●	●●	●●	●●●	●●●●
Zamatoví teroristi PAVOL PEKARČÍK, IVAN OSTROCHOVSKÝ, PETER KEREKES	●●●●	●●●●	●●●	●●●●	●●●●	●●	●●●●	●●●●
Zázrak JURAJ LEHOTSKÝ	●●●	●●●●	●●●	●●●	●●●●	●●●	●●●●	●●●

LEGENDA HODNOTENIA: ●●●●● NAJVIŠŠÍ POČET BODOV / ● NAJNIŽŠÍ POČET BODOV / © NEHODNOTÍM
(VO VÝNIMOČNÝCH PRÍPADOCH SÚ PRÍPUŠTNÉ AJ POLBODY) FILMY SÚ ZORADENÉ V ABECEDNOM PORADÍ

Mgr. Daniel Bernát (1979) – vyštudoval filmovú vedu na FTF VŠMU. Osem rokov pôsobil ako redaktor kultúrneho oddelenia denníka *Pravda*, od septembra 2012 je šéfredaktorom mesačníka *Film.sk*.

Pavel Branko, Dr. h.c. (1921) – od roku 1945 sa venoval prekladateľskej činnosti, v roku 1948 začal aj s filmovou kritikou. V rokoch 1957 – 1970 bol redaktorom dvojtýždenníka *Film a divadlo*, v nasledujúcich dvoch rokoch pracoval v SFÚ, v ďalšej činnosti mu zabránil publikačný zákaz. Do roku 1989 prekladal, prvé roky pod cudzími menami, po novembri 1989 sa vrátil k filmovej kritike. Autor publikácií *Mikrodramaturgia dokumentarizmu*, *Od začiatkov po prah zlosti*, *Karol Skřípský, Straty a nálezy 1 – 3, Proti prúdu*. V roku 1997 získal Čestný doktorát VŠMU, v roku 2001 Zlatú kameru na 9. MFF Art Film a v roku 2007 Cenu Slnko v sieti za celoživotné dielo. Dokumentaristka Zuzana Piusi o ňom nakrútila film *Hrdina našich čias* (2009).

Doc. PhDr. Martin Ciel, PhD. (1963) – vyštudoval filmovú a divadelnú vedu, pracoval v SAV a SFÚ, v súčasnosti pedagóg VŠMU. Zaoberá sa teóriou a analýzou. Prednáškové kurzy viedol v New Yorku, Minsku, Tel Avive, Brne, Prahe. Publikoval niekoľko kníh a viaceru štúdií o filme.

Mgr. art. Eva Filová (1968) – vyštudovala grafiku na VŠVU a filmovú teóriu na VŠMU v Bratislave. Pôsobí na Katedre audiovizuálnych štúdií VŠMU a na Katedre Intermedií a multimédií VŠVU. Publikuje v domácich odborných časopisoch, prioritne sa venuje slovenskému filmu, rodovej problematike a politikám tela. Dramaturgicky a lektorsky pripravuje a uvádza filmové večery k výstavám v Slovenskej národnej galérii. SFÚ tento rok vydal jej knihu *Eros, sexus, gender v slovenskom filme*.

PhDr. Jaroslav Hochel (1962) – absolvent FFUK v Bratislave. V rokoch 1989 – 1992 pracoval v archíve SFÚ. Začiatkom 90. rokov sa začal venovať filmovej publicistike (*Dialóg, Slovenský denník*). V rokoch 1994 – 1998 bol redaktorom časopisu *Filmová revue* a kultúrnych rubrik denníkov *Večerník* a *Práca*. Od roku 1999 pôsobí na voľnej nohe ako filmový publicista a knižný redaktor. Ako redaktor, prekladateľ a autor hesiel týkajúcich sa slovenskej kinematografie sa podieľal na publikáciách *Ilustrovaná encyklopédia ľudskej vzdelanosti* a *Ronald Bergan: Film*. Bol členom odborných a novinárskych porôt viacerých festivalov. Po dve funkčné obdobia bol predsedom Klubu filmových novinárov SSN. V súčasnosti pôsobí aj ako jazykový redaktor *Film.sk*.

Mgr. Martin Kaňuch (1973) – absolvent odboru história a estetika na FF UK v Bratislave. Pôsobí na edičnom oddelení SFÚ. Je šéfredaktorom filmologického časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze *Kino-Ikon*.

Prof. Václav Macek, CSc. (1952) – autor, resp. editor vyše dvadsiatich kníh o filme a fotografii (*Dejiny slovenskej kinematografie* spolu s Jelenou Paštěkovou, *Štefan Uher, Dušan Hanák, Ján Kadár, Slovenská imaginatívna fotografia 1981 – 1997, Súčasná slovenská fotografia, K dejinám slovenského dokumentárneho filmu, Tono Stano, Elo Havetta, Peter Župník, Bratislava zadným vchodom*, atď.), prednášal v Poľsku, Česku, Rakúsku, Veľkej Británii, Nemecku, USA, Maďarsku, Rusku, Číne. Od roku 1993 do roku 2010 pôsobil ako vedúci na Katedre umeleckej kritiky a audiovizuálnych štúdií VŠMU, kde v súčasnosti naďalej vyučuje. V spolupráci s Jelenou Paštěkovou pripravuje druhé, aktualizované vydanie *Dejín slovenskej kinematografie*.

Prof. PhDr. Jelena Paštěková, CSc. (1951) – vyštudovala estetiku a slovenčinu na FFUK v Bratislave. Pôsobí na FTF VŠMU a v Ústave slovenskej literatúry SAV. Venuje sa interdisciplinárnej problematike, dejinám slovenskej kinematografie a slovenskej literatúre po roku 1945. Je vedúcou riešiteľkou kolektívnych grantových projektov (*Poetika a politika, Identity a hranice*) a školiteľkou viacerých doktorandov. Publikuje monografické práce (*Rozprávania o rozprávani*) a štúdie v domácich a zahraničných vedeckých časopisoch a zborníkoch. V súčasnosti pripravuje v spolupráci s Václavom Macekom druhé, aktualizované vydanie *Dejín slovenskej kinematografie*.

O HODNOTENÝCH FILMOCH SME PÍSA LI VO FILM.SK:

- **Babie leto** – TÉMA: *Film.sk* 1/2013, s. 26 – 27; NOVINKY: *Film.sk* 10/2013, s. 16 – 17; RECENZIA: *Film.sk* 12/2013, s. 36 – 38
- **Banický chlebiček** – NOVINKY: *Film.sk* 7-8/2013, s. 16 – 17; RECENZIA: *Film.sk* 9/2013, s. 30 – 32
- **Kandidát** – TÉMA: *Film.sk* 1/2013, s. 26 – 27; ROZHovor: *Film.sk* 12/2012, s. 18 – 21; NOVINKY: *Film.sk* 10/2013, s. 18 – 19; RECENZIA: *Film.sk* 11/2013, s. 35 – 37
- **Zamatoví teroristi** – ROZHovor: *Film.sk* 7-8/2012, s. 24 – 27; ROZHovor: *Film.sk* 9/2012, s. 18 – 21; NOVINKY: *Film.sk* 10/2013, s. 20 – 21; RECENZIA: *Film.sk* 11/2013, s. 32 – 34
- **Zázrak** – ROZHovor: *Film.sk* 9/2013, s. 16 – 19; NOVINKY: *Film.sk* 9/2013, s. 14 – 15; RECENZIA: zvláštne vydanie *Film.sk* k prehliadke Projekt 100 – 2013, s. 40 – 43

FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU ►

od 5. septembra

(49 SLOVENSKÝCH MIEST)

19. PROJEKT 100 – 2013

Najväčšia putovná prehliadka filmov na Slovensku Projekt 100 aj tento rok predstavuje desiatku výnimočných filmových diel, dva krátke slovenské filmy a navyše Projekt 100 – Špeciál. Počas takmer pol roka trvajúcej prehliadky si diváci môžu pozrieť snímky *Zázrak*, *Pieta*, *Big Lebowski*, *Lore*, *Snehulienka: Iný príbeh*, *Vteda na Západe*, *Sunset Boulevard*, *Pená dní*, *Hirošima, moja láska* a *Post tenebras lux*. Dva slovenské animované filmy *Sneh* Ivany Šebestovej a *Mesiac* Ondreja Rudavského sa premietajú ako predfilmy. Trinástym titulom bude ako Projekt 100 – Špeciál novinka Larsa von Triera *Nymfomanka*.

► www.asfk.sk/projekt-100/projekt-100-2013**december 2013**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Slovenský film 2/2013

Od roku 2009 prináša časopis *Film.sk* hodnotenie súčasných slovenských dlhometrážnych filmov renomovanými slovenskými filmovými vedcami a kritikmi. V priebehu druhej polovice roka 2013 malo premiéru päť majoritne slovenských celovečerných titulov – *Babie leto* (r. G. Dezorz), *Banický chlebiček* (r. R. Fábian), *Kandidát* (r. J. Karásek), *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes) a *Zázrak* (r. J. Lehotský). Nebudú chýbať ani v decembrovom programe Kina Lumière. Hodnotenia filmov nájdete na strane 4.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**december 2013**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Európske filmové ceny 2013

V priebehu decembra ponúkne Kino Lumière aj výber toho najlepšieho, čo sa v priebehu uplynulého roka z európskych produkcií dostalo do distribúcie na Slovensku. Premietneme päť titulov, ktoré sa v niektorej z hlavných kategórií uchádzajú o ceny Európskej filmovej akadémie (udelené budú 7. decembra): *Najvyššia ponuka* (r. G. Tornatore, Taliansko, 2013), *Rozkoš v oblakoch* (r. P. Almodóvar, Španielsko, 2013), *Snehulienka: Iný príbeh* (r. P. Berger, Španielsko/Francúzsko, 2012), *Veľká nádhra* (r. P. Sorrentino, Taliansko/Francúzsko, 2013), *Život Adèle* (r. A. Kechiche, Francúzsko, 2013).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**2. – 8. december ► 18.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Film, pozícia svedka: Výber z filmovej a televíznej tvorby Petra Solana

Informácie o prehliadke nájdete na strane 15.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**3. december ► 16.00**

(BRATISLAVA – KINO MLADOSTĚ)

Emil Fornay a jeho 333 filmov

O jubilejúcim filmárovi sa dočítate na str. 39.

3. december ► 20.00

(BRATISLAVA – A4 – KARPATSKÁ 2)

Peter Konečný: Experimenty na divákoch – od elektrického prúdu v sedadlách až po 4D

Za všetko nesie zodpovednosť televízia. Je to, samozrejme, zavádzajúce tvrdenie, ale úlohu určitého katalyzátora udalostí rozhodne zohrala. Jej rozmach v päťdesiatych rokoch totiž spôsobil, že z bývalých návštevníkov kín sa postupne stali domáci otroci blížajúcej debničky. Na dovtedy výrazne prosperujúce kiná dotahli ťažké časy. Ešte pred touto kinokrízou vymýšľali majitelia kín rôzne zaujímavosti v snahe prilákať divákov. Pasívne sledovanie filmu im už pripadalo nudné a za každú cenu chceli divák prekvapiť niečím novým. ► www.a4.sk

4. december ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Balkánske kraťasy / Kino KINEČKO

Sedem krátkych filmov zo siedmich krajín vám predstaví Balkán, ako ho nepoznáte – aktuálne, súčasne a nekonvenčne, rovnako z obsahovej i z formálnej stránky. ► www.foaje.net

5. december ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Slovenský filmový hrdina: Kapitán Dabač

Prvé decembrové stretnutie vzdelávacieho programu SFÚ je venované dejinám slovenskej kinematografie. Paradoxne až fašistický slovenský štát stojí za konsolidáciou filmárskych pomerov na území Slovenska, a preto je možné situovať zrod slovenskej kinematografie (v zmysle „inštitúcie“) až do štyridsiatych rokov. V tomto období sa ustalujú všetky potrebné podmienky na výrobu, distribúciu a prezentáciu filmu tak, že sa aj z ideologických potrieb formuje stála filmová tvorba. Spomedzi všetkých tvorcov vyčnieva najväčšia postava dejín slovenskej kinematografie

tohto obdobia – herec a režisér, nestor dokumentárneho a hraného filmu Palo Bielik.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**5. – 8. december**

(BRATISLAVA – A4 – KARPATSKÁ 2)

5. medzinárodný festival študentských filmov Early Melons

Piaty ročník festivalu prinesie medzinárodnú a slovenskú súťaž študentských filmov, hodnotenú nezávislými porotami zloženými z domácich a zahraničných profesionálov. Súčasťou programu budú aj rôzne nesúťažné tematické sekcie zostavené zo študentských i profesionálnych krátkych filmov, výber filmov z festivalu Fest Anča a tohtoročnou špecialitou bude výberovka z festivalu Fantastic Zagreb alebo pásmo severských krátkych komédií. ► www.earlymelons.com

9., 16. a 30. december

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Archívne kino – výročia a osobnosti: Kalatozov & Depardieu

Archívne pondelky budú spojené s tradičným pripomínaním si výročí významných osobností kinematografie. Pri príležitosti 110. výročia narodenia gruzínskeho režiséra Michaila Kalatozova uvedieme dva jeho filmy. Dokumentárna *Sol' pre Svanetii* a koprodukčný veľkofilm *Červený stan* tvoria časový oblúk medzi jeho filmárskymi začiatkami a záverečným dielom. Gérard Depardieu je svetoznámy francúzsky herec. Stvárnil neuveriteľne veľa rolí, vážnych aj komediálnych, slávil úspech v Európe aj v Hollywoode. Jeho 65. narodeniny pripomenieme projekciou filmu *Pod slnkom Satanovým* (r. M. Píalát).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**11. december ► 19.00, 19.30, 20.00**

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Divné hrušky s divnou chuťou / Kino Foajé premiéra

Hraný film o mladom absolventovi, ktorý si po ukončení vysokej školy hľadá svoje miesto v živote, ale akosi sa mu to nedarí. Režisérom filmu je Ján Púček. ► www.foaje.net

11. december ► 20.00

(BRATISLAVA – A4 – KARPATSKÁ 2)

iShorts: Short Matters / kino inak

Začiatkom decembra sa v Berlíne udeľujú Európske filmové ceny, a to aj v kategórii najlepší krátky film. Nominovaných je pätnásť krátkometrážnych snímok a do užšieho výberu ich vyslali prestížne

filmové festivaly v Rotterdame, Benátkach, Locrarne, Berlíne a v ďalších európskych mestách. Na poslednej tohoročnej iShorts projekcii teda uvidíte tie najlepšie z najlepších. ► www.a4.sk

11. december ► 20.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Music & Film – Queen v Budapešti

Populárny hudobný cyklus Kina Lumière Music & Film pokračuje v decembri premietaním digitálne reštaurovanej verzie záznamu slávneho budapeštianskeho koncertu kapely Queen z roku 1986 v HD rozlíšení a s priestorovým zvukom Dolby Digital 5.1. Koncert bol súčasťou Magic Tour, posledného turné kapely so spevákom Freddieom Mercuryom. Osemdesiat tisíc nadšených divákov si vychutnalo hity ako *Bohemian Rhapsody*, *Crazy Little Thing Called Love*, *I Want To Break Free*, *We Will Rock You* či *We Are the Champions*. ► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk, www.ticketportal.sk

12. december ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Kino-Ikon Plus: Doktor Jekyll a pán Hyde

V rámci pravidelného cyklu uvedieme sovietsku adaptáciu knihy Roberta L. Stevensona *Podivný príbeh Dr. Jekylla a pána Hyda*. Film nakrútil v roku 1985 režisér Alexander Orlov.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**12. december ► 19.00, 20.40**

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Minifest ANČA

Premietanie filmov: *It's Such a Beautiful Day* (r. D. Hertzfeldt) – všetky tri časti príbehu boli animované pomocou starožitnej animátorskej zostavy na 35 mm kameru, zostrojenú v roku 1940, vďaka ktorej vznikli jedinečné vizuálne efekty a experimentálny obraz; *Isam Live* (A. Tobin) – zostáva z obrovskej kulisy nepravidelných tvarov, na ktorú jej tvorcovia v reálnom čase premietajú vzory, ornamente a rôzne výjavy v priamej interakcii s Tobinovou hudbou. ► www.foaje.net

12. – 14. december

(DOLNÝ KUBÍN – MSKS)

8. ročník medzinárodnej prehliadky horských a adrenalínových filmov VIDMO

VIDMO 2013 bude pozostávať zo siedmich pásiem zahraničných i slovenských dokumentárnych, hraných, animovaných a experimentálnych filmov s tematikou horskej kultúry, horských športov a extrémnych výkonov. Okrem filmov budú mať návštevníci možnosť vidieť fotografické výstavy ►

zamerané na svet hôr a človeka v nich. Premiatat sa bude aj film Pavla Barabáša *Stopy na hrebeni*.

► www.filmklub23.sk

13. december ► 19.00, 21.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Minifest ANČA

O 19.00 profil animátorky Ivany Šebestovej za osobnej účasti autorky. O 21.00 premietanie švédskoho filmu *Tito on Ice* (r. H. Ahonen, M. Andersson, 2013). ► www.foaje.net

19. december ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Michelangelo Antonioni, Federico Fellini a (seba)reflexia: Sladký život

Ďalšie stretnutie vzdelávacieho programu SFÚ predstaví dvoch výnimočných filmárov, ktorí vychádzajú z tradície talianskeho neorealizmu, no zároveň ju presahujú. Fellini v prvej polovici šesťdesiatych rokov vytvoril dva majstrovské portréty človeka, ktorý nevie, čo so životom. *Sladký život* a *8 ½* sa stali vlajkovými loďami európskej filmovej moderny a zároveň sú do určitej miery obrazmi doby, v ktorej vznikli. V *8 ½* sa Fellini zároveň vyjadril k procesu vzniku filmu. Antonioni stavia proti Felliniho živelnosti a karnevalizácii sveta rozvážnosť, umiernenosť, racionalitu. Jeho gesto je reflexívne, obracia sa dovnútra, ku koreňom „citovej choroby“ svojich (najmä ženských) postáv. ► www.aic.sk/kinolumiere

19. december ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Zvonky šťastia / kino Filmtopia

Premietanie dokumentárneho filmu s osobným uvedením rodiny Bučkovcov. ► www.foaje.net

21. december

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Svetový deň krátkych filmov! / kino KINEČKO & Fest Anča

Najkratším dňom roka je 21. december. Práve preto sa stal aj dňom krátkych filmov. Foajé, Fest Anča a KINEČKO sa začlenili do svetovej iniciatívy (www.kurzfilmtag.com) a celé popoludnie premietajú krátke filmy z roku 2013. Premietanie je organizované v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom a s Českým filmovým centrom.

► www.foaje.net

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ ►

2. – 8. december

10. MF animovaného filmu Animateka, Ľubľana (SLOVINSKO)

Premietanie seriálu *Mimi a Liza* (r. K. Kerekesová) a filmu *Sneh* (r. I. Šebestová).

► www.animateka.si

4. december

Týždeň slovenskej kultúry, Rotterdam (HOLANDSKO)

Premietanie filmu Juraja Jakubiska *Perinbaba*.

4. – 8. december

REC Tarragona, Tarragona (ŠPANIELSKO)

Premietanie filmu Miry Fornay *Môj pes Killer*.

► www.festivalrec.com

5. – 10. december

Making Waves Film Festival, Pleasantville (USA)

Premietanie filmu *Slnko v sieti* (r. Š. Uher).

► www.filmetc.org

5. – 11. december

SKENA UP Festival, Priština (KOSOVO)

V medzinárodnej súťažnej sekcii festivalu budú uvedené filmy *Homo Ciris* (r. J. Mináriková), *Weč verejná* (r. K. Hlinčíková), *Pandy* (r. M. Vizár).

► www.skenaup.com

5. – 12. december

This Human World Film Festival, Viedeň (RAKÚSKO)

Uvedenie filmu *Cigáni idú do voľieb* (r. J. Vojtek) v spolupráci so Slovenským inštitútom vo Viedni.

► www.thishumanworld.com

13. – 22. december

Mendi Film festival, Bilbao (ŠPANIELSKO)

Premietanie filmu Pavla Barabáša *Hľadači tieňa*.

► www.mendifilmfestival.com

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► **Mariana Jaremková**

PREMIÉRY

PREMIÉRA: 14. 11. 2013

Byzantium

(*Byzantium*, Veľká Británia/Írsko, 2012)

DCP 2D, ŠUP, 118 min., MN 15,

ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/TRILER

RÉŽIA: Neil Jordan HRAJÚ: Saoirse Ronan,

Gemma Arterton, Caleb Landry Jones,

Sam Riley DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Dve záhadné ženy Clara a Eleanor sa objavia v malom prímorskom mestečku a hľadajú tam útočisko. Samotársky Noel im ponúkne opustený dom, ktorý miestni volajú Byzance. Eleanor sa v mestečku zoznámi s Frankom a prezradí mu ich tajomstvo. Obe sa narodili pred dvosťo rokmi a žijia sa ľudskou krvou...

PREMIÉRA: 5. 12. 2013

Dočkáme sa Ježiška?

(*Prijde letos Ježišek?*, Česko/Mexiko/

Slovensko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 100 min.,

MP 12, ROMANTICKÝ

RÉŽIA: Lenka Kny HRAJÚ: Josef Ahrhám,

Libuše Šafránková, Dolores Heredia, Aislinn

Derbez, Danica Jurčová

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

José sa po tridsiatich rokoch vracia do Prahy aj so svojou mexickou manželkou a s dcérou Penélope. Do rodného mesta prichádza na ich želanie. Penélope nemôže otehotnieť a jej matka verí, že sa môže stať vianočný zázrak vďaka Pražskému Jezuliatku. Viac na str. 13.

PREMIÉRA: 19. 12. 2013

Frajeri vo Vegas

(*Last Vegas*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP,

104 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Jon Turteltaub HRAJÚ: Robert De Niro,

Michael Douglas, Morgan Freeman, Kevin Kline,

Mary Steenburgen DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Celoživotní priatelia sa rozhodnú zaspomínať si na mladé roky, keď podnikali povestné žúry. Chcú to ešte raz poriadne roztočiť – a kde inde ako v hriechom meste, ktoré nikdy nespí – v Las Vegas. Výlet do mesta hazardu má ešte jeden dôvod. Jeden z priateľov, zarytý starý mládenec, sa na staré kolená rozhodol oženiť.

PREMIÉRA: 12. 12. 2013

Hobit: Smaugova pustatina

(*The Hobbit: The Desolation of Smaug*,

USA/Nový Zéland, 2013) DCP 2D + DCP 3D

+ 3D HFR, ŠUP, MP 12, SLOVENSKE TITULKY,

DOBRODRUŽNÝ/FANTASY

RÉŽIA: Peter Jackson HRAJÚ: Martin Freeman,

Ian McKellen, Benedict Cumberbatch,

Richard Armitage, Cate Blanchett

DISTRIBÚTOR: Continental film

Hobita Bilba tentoraz zavedie putovanie do nebezpečného Temnohvozdu. Keď sa mu spolu s priateľmi podarí prejsť cez les, čaká na nich útočisko Jazerného mesta. Po krátkom odpochinku putujú ďalej k Osamelej hore, kde sa Bilbo musí zmocniť pokladu stráženého drakom Šmakom.

PREMIÉRA: 26. 12. 2013

Chrobáčikovia: Údolie stratených mravčekov

(*Minuscule – La vallée des fourmis perdues*,

Francúzsko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 80 min., MP,

BEZ SLOV, ANIMOVANÝ/KOMÉDIA

RÉŽIA: Hélène Giraud, Thomas Szabo

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Príbeh filmu, nakrúteného podľa úspešného televízneho seriálu, sa začína sporom medzi kolóniami čiernych a čiernych mravcov o zvyšky jedla, ktoré na čistinke zostali po pikniku. Medzi znepriatelené strany sa postaví odvážna lienka. Spriatelí sa s čiernym mravcom Mandiblom a pomôže mu zachrániť mravenisko pred inváziou červených mravcov.

PREMIÉRA: 3. 12. 2013

Kobylky IV

(*Kobylky IV*, Slovensko, 2009 – 2013, film

Bird of Prey (Belgicko/Slovensko)) DCP 2D,

74 min., MN 15, ORIGINÁLNA VERZIA +

ANGLICKÉ TITULKY, PÁSMO ŠTUDENTSKÝCH

FILMOV

RÉŽIA: Peter Budinský, Csaba Molnár, Tomáš

Danay, Adam Felix, Miro Remo

DISTRIBÚTOR: Continental film

Projekt zostavený z filmov súčasných študentov a nedávnych absolventov Filmovej a televíznej fakulty VŠMU v Bratislave pokračuje štvrtým blokom, v ktorom diváci uvidia ďalších päť titulov: *Bird of Prey*, *Peter 7 – 2*, *Pán Mrkva*, *Trogár* a *Arsy Versy*. Viac sa dočítate na str. 12.

PREMIÉRA: 5. 12. 2013

Ľadové kráľovstvo

(*Frozen*, USA, 2013) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 103 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, RODINNÁ ANIMOVANÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Chris Buck, Jennifer Lee

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Lucia Molnárová

Bugalová, Andrea Somorovská, Michal Klučka, Juraj Kemka, Roman Pomajbo

DISTRIBÚTOR: Saturn Entertainment

Odvážna Anna sa rozhodne vydať na veľkolepú výpravu, aby našla svoju sestru Elsu, uväznenú kúzľami v kráľovstve Arendelle. Sprevádza ju horal Kristoff a jeho verný sob Sven. Navzdory prekážkam neúnavne putujú za svojím cieľom. Šesťminútový predfilm *Kúp si koňa!* (*Get a Horse!*) režíroval Lauren MacMullan.

PREMIÉRA: 5. 12. 2013

Špina

(*Filth*, Veľká Británia, 2013) DCP 2D, ŠUP, 97 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY,

DRÁMA/KOMÉDIA/KRIMI

RÉŽIA: Jon S. Baird **HRAJÚ:** James McAvoy, Imogen Poots, Eddie Marsan

DISTRIBÚTOR: Continental film

Bruce Robertson je skorumpovaný policajt posadnutý sexom a drogami. Na stole má prípad vraždy, ale pri vyšetrovaní mu robí problémy jeho čudáctvo, bizarná záľuba v provokovaní kolegov a, samozrejme, ženy. Našťastie má partnera Raya a šéfa Boba, ktorí sa o neho starajú.

PREMIÉRA: 5. 12. 2013

Oldboy

(*Oldboy*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 104 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER/AKČNÝ

RÉŽIA: Spike Lee **HRAJÚ:** Samuel L. Jackson, Josh Brolin, Elizabeth Olsen, Richard Portnow, Sharlto Copley **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Oldboy je remake kultového rovnomeného juhokórejského filmu z roku 2003. Opäť sledujeme príbeh reklamného agenta, ktorého bez zjavného motívu unesú a dvadsať rokov väznia v opustenej miestnosti s kamerami. Rovnako bez vysvetlenia ho potom prepustia na slobodu. Začína pátrať po človeku, ktorý zorganizoval jeho únos.

PREMIÉRA: 26. 12. 2013

Tajný život Waltera Mittyho

(*The Secret Life of Walter Mitty*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 114 min., MP, ČESKÉ TITULKY, DOBRODRUŽNÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Ben Stiller **HRAJÚ:** Ben Stiller, Sean Penn, Kristen Wiig, Adam Scott, Shirley MaLaine **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Introvertný fotoeditor časopisu *Life* Walter Mitty sa len ťažko konfrontuje s realitou a radšej žije vo svojom vynávanom svete, v ktorom je dokonalým romantickým hrdinom. Jedného dňa však musí opustiť svoj bezpečný svet a vypátrať slávneho fotografa, čo znamená vydať sa na cestu okolo sveta a putovať divočinou po stopách dobrodruha.

PREMIÉRA: 19. 12. 2013

Prechádzky s dinosaurami – film v 3D

(*Walking with Dinosaurs 3D*, Veľká Británia/USA, 2013) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 87 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, DOBRODRUŽNÝ/RODINNÝ

RÉŽIA: Barry Cook, Neil Nightingale

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Maroš Kramár, Vladimír Kobielsky, Marián Miezga, Gabriela Škrabáková Kreutz

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Pod taktovkou BBC Earth vznikol rodinný dokumentárny film, ktorý umožní divákovi zažiť pravú atmosféru praveku a ocitnúť sa zoči-voči dinosaurom. Film vychádza z rovnomennej televíznej minisérie z roku 1999.

PREMIÉRA: 12. 12. 2013

Všetko je stratené

(*All Is Lost*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 106 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: J. C. Chandor **HRAJÚ:** Robert Redford

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Skúseného morského vlka len tak ľahko niečo neprekvapí. Keď sa na mori zrazí s kontajnermi plnými čínskych topánok, jednoducho zalepí obrovskú dieru v boku lode a vyráža k najbližšej pevnine. Ako sa ukáže, táto zrážka bola len úvodom k sérii katastrof. Búrky, húfy žralokov a štrajkujúca technika preveria schopnosti zdatného moreplavca.

PREMIÉRA: 5. 12. 2013

Shun Li a básnik

(*Io sono Li*, Taliansko/Francúzsko, 2011) DVD, ŠUP, 98 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Andrea Segre

HRAJÚ: Tao Zhao, Rade Šerbedžija, Marco Paolini, Roberto Citran, Giuseppe Battiston

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Rybár Bepi sa do prímorského mestečka prisťahoval pred tridsiatimi rokmi z Juhoslávie. Číranka Li prišla iba nedávno a európske zvyky sú pre ňu veľkou neznámou. Li usilovne pracuje, aby splatila svoj dlh a aby za ňou mohol pricestovať jej osemročný syn. Začína vznikáť neobyklé priateľstvo, ktoré sa pomaly mení na čosi silnejšie.

PREMIÉRA: 28. 11. 2013

Život Adèle

(*La vie d'Adèle – Chapitres 1 et 2*,

Francúzsko, 2013) DCP 2D + blu-ray + DVD,

ŠUP, 172 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Abdellatif Kechiche

HRAJÚ: Léa Seydoux, Adèle Exarchopoulos, Salim Kechiouche, Mona Walravens

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Adèle má pätnásť rokov a randís chalanmi. Keď jedného dňa stretne modrovlasú Emmu, jej svet sa obráti hore nohami. Do ich životov nečakane a vášnivo vtrhne láska. Adèle spoznáva doteraz nepoznané túžby a stáva sa ženou. Nachádza samu seba, aby sa na chvíľu samej sebe stratila. Film získal Zlatú palmu na MFF Cannes 2013. Recenziu filmu nájdete na str. 34.

► Mariana Jaremková a Miro Ulman

Na Vianočné trhy aj za slovenským filmom

Slovenský filmový ústav aj tento rok ponúka vo svojom stánku na Vianočných trhoch v Bratislave zaujímavé filmové publikácie a DVD nosiče so slovenskými filmami. Široká ponuka titulov je dostupná za zvýhodnenej ceny a pripravených je aj niekoľko vianočných bonusov a možnosť získať voľný vstup do Kina Lumière. V stánku je k dispozícii kompletná ponuka edičného oddelenia SFÚ, ako aj široký sortiment predajne Klapka.sk. Medzi publikáciami nebudú chýbať najnovšie vydané tituly – zborník textov o francúzskom režisérovi a scenáristovi *Alain Resnais: Kinematografia mozgu* a štúdiá *Eros, sexus, gender v slovenskom filme* od Evy Filovej. Za „vianočnú“ cenu sa bude predávať aj reprezentatívna publikácia o slovenskej kinematografii *Best of Slovak Film 1921 – 1991* od britského filmového publicistu Petra Hamesa. Medzi DVD titulmi sú napríklad *Neha* Martina Šulíka, 2-DVD *6x Dežo Ursiny* s autorskými dokumentmi hudobnej legendy či exkluzívne 2-DVD s koprodukčnými slovensko-francúzskymi filmami Alaina Robbe-Grilleta *Muž, ktorý luže* a *Eden a potom*. Chýbať nebudú ani oceňované tituly *Osadné* Marka Škopa, *Stepľ lásky* Juraja Lehotského, *Nicholas Winton – Sila ľudskosti* Mateja Mináča, *Môj pes Killer* Miry Fornay či animovaný film Kataríny Kerekesovej *Kamene*. SFÚ pripravil pre návštevníkov stánku aj niekoľko vianočných bonusov. Pri nákupe nad 20 eur dostane každý magnetku s motívom predajne Klapka.sk, pri nákupe nad 30 eur jedno tohtoročné číslo mesačníka *Film.sk* podľa vlastného výberu, nad 50 eur dve voľné vstupenky na ľubovoľnú projekciu v Kine Lumière a nákup nad 60 eur prinesie zákazníkovi ročné predplatné mesačníka *Film.sk*. Každý kupujúci navyše dostane jednu z dvanástich zberateľských záložiek Klapka.sk. Vianočné trhy sa začali 22. novembra a potrvajú do 23. decembra, v stánku SFÚ, ktorý sa nachádza oproti Café Mayer, sa predáva denne od 10. do 20. hodiny.

► jar, sim

Anketa knižnice SFÚ

Knižnica Slovenského filmového ústavu – jediná špecializovaná knižnica filmologickej literatúry na Slovensku – pripravila pre svojich návštevníkov anketu s cieľom vytvoriť pre nich ústretovejšie podmienky a skvalitniť služby. Anketa je anonymná, potrvá do konca januára a má tri otázky: Ste spokojní s doterajšími výpožičnými hodinami? Ako ste spokojní s doterajšími poskytovanými službami v knižnici? Čo by ste navrhli zmeniť alebo vylepšiť? Anketové lístky sú k dispozícii v priestoroch knižnice.

► jar

Kobylky vytiahli štvorročný tromf

► Daniel Bernát

Pásmo krátkych filmov študentov a absolventov VŠMU *Kobylky* pokračuje štvrtým blokom, v ktorom sa nachádza päť snímok. Medzi nimi dve hrané, dve animované a jedna dokumentárna. Práve tá je z celej zostavy najznámejšia. *Kobylky IV* sa do kín dostávajú 3. decembra.

Ten veľký tromf štvrtých *Kobyliek* sa volá *Arsy Versy*. Vznikol pred štyrmi rokmi, nakrútil ho Miro Remo a patrí k najoceneňovanejším slovenským filmom posledného obdobia. Divákovi umožňuje objaviť človeka, ktorý si žije po svojom a najradšej vyhľadáva spoločnosť netopierov. Z pohľadu väčšiny je to čudák a miestni ho tak isto nazývajú, no azda sú zároveň spokojní, že ho „majú“. Vo filme sa javí ako sympatický rojko, ktorý robí pozoruhodné fotografie a otvorene fantazíruje, ale vynára sa tu ešte čosi dôležité – jeho vzťah s matkou. Rozprávanie má v rukách filmár, ktorý našiel spôsob, ako byť nápaditý a pritom ladiť s človekom, o ktorom vypovedá. Skutočnosť, že Miro Remo portrétuje svojho strýka, sa v prípade *Arsy Versy* ukázala ako výhoda.

Vo štvrtom bloku *Kobyliek* je aj ďalšia snímka z roku 2009 – animovaný titul Petra Budinského *Bird of Prey*. Je to krátky príbeh skupiny vtákov, ktoré žijú v africkej oblasti plnej nepokojov, pozorujú ľudskú agresivitu, prejavy násilia, a keď sa dostanú do vzdialeného vyspelého mesta, začínajú

ho pustošiť. Budinského film naznačuje, že ľudia začínajú riešiť závažný problém až vtedy, keď ich bezprostredne ohrozuje. Ak vo veľkom ničí iných kdesi ďaleko, znamená to, že sa ich netýka.

Ocenenie pre najlepší animovaný film získal na tohtoročnom festivale Áčko projekt *Pán Mrkva*, ktorý nakrútil Tomáš Danay. Necháva divákov nahliadnuť do tajomných útrob stroja na spracovanie zeleniny, kde sa odohrávajú veci, ktoré môžu „rozhodiť“ nielen zeleninu, ale aj spotrebiteľa. Jedna mrkva sa však tej mašinérii odváži vzoprieť.

V rámci *Kobyliek IV* uvedú kiná aj dve hrané snímky. *Trogár* v réžii Adama Felixa zoznamuje diváka so svojším nitrianskym taxikárom a v aute sa často nachádza aj hrdina filmu *Peter 7 – 2*. Nakrútil ho Csaba Molnár a rozpráva o posledných hodinách vyťaženého obchodníka, ktorý je stále na ceste a cítiť, ako sa v ňom hromadí vnútorné napätie. Keď sa konečne rozhodne, že sa skúsi na chvíľu vymaniť z ubíjajúceho kolobehu a urobiť niečo uvoľňujúce, je už neskoro. Čaká ho celkom nová cesta... ▲

Kobylky IV: Arsy Versy (r. Miro Remo, Slovensko, 2009), **Bird of Prey** (r. Peter Budinský, Belgicko/Slovensko, 2009), **Pán Mrkva** (r. Tomáš Danay, Slovensko, 2013), **Peter 7 – 2** (r. Csaba Molnár, Slovensko, 2011), **Trogár** (r. Adam Félix, Slovensko, 2013)

Arsy Versy ■ FOTO: Continental film

Trocha vianočnej romantiky

► Martina Polívková (filmová publicistka)

Na tradíciu českých komédií a smutnosmiešnych rodinných príbehov sa snaží nadviazať nový film *Dočkáme sa Ježiška?*, ktorý vznikol v česko-slovensko-mexickej koprodukcii. Slovenskú premiéru má 5. decembra.

Režisérka filmu Lenka Kny vyštudovala dokumentárnu tvorbu na pražskej FAMU. Okrem nakrúcania dokumentov, krátkych hraných filmov, videoklipov a reklamných spotov sa venuje aj písaniu scenárov a divadelnej réžii. Romantická komédia *Dočkáme sa Ježiška?* je jej druhý celovečerný titul a podieľala sa aj na jeho námete a scenári. Film zachytáva príbeh šesťdesiatnika Josého (Josef Ahrhám), ktorý sa vracia po tridsiatich rokoch z Mexika do rodnej Prahy, aby vyhovel prianiu svojej mexickej manželky Dolores (Dolores Heredia). Ich dcéra Penélope (Aislinn Derbez) totiž nemôže otehotnieť a podľa Dolores je poslednou nádejou zázrak, ktorý by v predvianočnom čase mohlo urobiť slávne Pražské Jezuliatko. Návrat do rodnej vlasti sa pre Josého nezaobíde bez nečakaných stretnutí a prekvapení.

Dve z hlavných úloh pripadli herečke manželskej dvojici Josefovi Ahrhámovi a Libuši Šafránkovej, ktorá stvárňuje Josého bývalú lásku Květu. Ich obsadenie pritom nebolo plánované. „*Zhruba prvých päť verzií textu som nespájala so žiadnou konkrétnou predstavou o hercoch, tie čerešničky na torte totiž prídu až za zaslúženú prácu, ale asi tak pri šiestej verzii mi naraz do postavy Květy začala naskakovať Libuše Šafránková. Vravela som si, aké skvelé by bolo spojenie s Josefom Ahrhámom, ale ešte dlho som si netrúfala pomyslieť na to, že by to bolo reálne,*“ hovorí Lenka Kny. Do úlohy Josého

manželky obsadila mexickú herečku Dolores Herediu, ktorá má na svojom konte desiatky televíznych a filmových úloh. Nedávno si zahrála vo filme *Moje letné prázdniny* s Melom Gibsonom alebo v dráme režiséra Chrise Weitzza *A Better Life*. Josého dcéru stvárnila úspešná mexická herečka Aislinn Derbez. „*Aislinn sa naučila svoje repliky v češtine, veľmi sa snažila. Mala pred sebou obraz, že je dcérou emigranta, ktorý jej odmalicka rozprával rozprávky v češtine, a tak je jej postava vierohodná a je milé, ako hovorí s prízvukom. Postava Josého manželky Dolores po česky nevie a to prináša v príbehu drobné a milé komické situácie, hlavne keď sa jeho bývalá láska Květa a žena Dolores stretnú,*“ uvádza režisérka. V jednej z hlavných línií príbehu sa objaví aj slovenská herečka Danica Jurčová ako nevesta Květy.

Nakrúcanie prebiehalo na prelome rokov 2012 a 2013 v Prahe na Malej Strane. O pár mesiacov neskôr odleteli filmári do Mexika. Medzinárodná koprodukčná spolupráca vznikla v podstate vďaka festivalovým stretnutiam producentov. Na MFF Karlove Vary sa domáci producenti – spoločnosti Bluetime Lenky Kny a Synergia Film Aleša Hudského – dohodli s mexickým koproducentom Edherom Camposom a jeho úspešnou spoločnosťou Machete Produccionnes. So slovenským koproducentom spoločnosťou Trigon Production Patrika Pašša, sa zase producenti dohodli na festivale v Berlíne. ▲

Dočkáme sa Ježiška? (Prijde letos Ježíšek?, r. Lenka Kny, Česko/Slovensko/Mexiko, 2013) ■ CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 1 467 584 eur (podpora AVF: 113 300 eur) ■ POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSÝCH KINÁCH: film bude uvádzaný na DCP nosičoch

Internetový portál o slovenskom filme

► Simona Nôtová

Záujemcovia, ktorí bližšie sledujú aktivity Slovenského filmového ústavu (SFÚ), vedia, že SFÚ od roku 2002 realizuje dlhodobý prioritný projekt informačného systému SK CINEMA. Doteraz boli údaje v jeho databázach dostupné len v informačnej sieti ústavu, teraz má prístup k databázam, poznatkom a informáciám o slovenskom filme, kinematografii a audiovizuálnom umení na internete aj široká verejnosť prostredníctvom filmového portálu SK CINEMA.

V procese spracovávania zbierok a fondov v správe SFÚ sa v projekte informačného systému SK CINEMA realizuje najmä základný historiografický výskum v audiovizii, ale aj filmografické a ďalšie katalogizačné činnosti. Ich výstupom sú databázové záznamy, zaradené pre lepšiu orientáciu a vyhľadávanie v systéme SK CINEMA do troch databáz. Ich obsah približuje koordinátor projektu SK CINEMA Marián Hausner. „Slovenská filmová databáza obsahuje filmografické informácie o slovenských a slovenských koprodukčných kinematografických dielach, a to animovaných, dokumentárnych, hraných, spravidajských a výberovo aj o ďalších audiovizuálnych dielach – študentských, televíznych a iných. Katalóg SFÚ prezentuje archívne, dokumentačné, filmové, knižničné, informačné a digitálne zbierky a fondy Národného filmového archívu SFÚ a Hestár SFÚ poskytuje základné faktografické, biografické a iné informácie najmä o filmových osobnostiach, podujatiach a produkčných spoločnostiach. Jeho súčasťou sú aj ďalšie typy hesiel, ako geografické, tematické, názvové a žánrové. Tieto tri vzájomne previazané databázy sú už prostredníctvom portálu SK CINEMA zadarmo voľne dostupné pre akéhokoľvek záujemcu o slovenský film.“

Databázy SFÚ sú však oveľa rozsiahlejšie. Ich súčasťou sú aj elektronické kópie zbierkových predmetov a archívnych dokumentov, ktoré sú v náhľadovej forme pripojené k databázovým záznamom. Tie z nich, ktoré nemôžu byť voľne k dispozícii prostredníctvom internetu, sprístupňuje SFÚ na online prezeranie v počítačoch v priestoroch svojej sídelnej budovy. „Databázové záznamy

a elektronické kópie, v súčasnosti najmä grafickej alebo textovej povahy, napríklad fotografie, plagáty, letáky, zabezpečujú prístup k audiovizuálnemu dedičstvu SR a jeho prezentácii, pričom sú vlastníctvom SFÚ a môžu sa použiť len na osobné, študijné, vzdelávacie alebo vedeckovýskumné účely,“ vysvetľuje Marián Hausner. V tejto súvislosti dodáva, že „ich použitie s cieľom verejného šírenia, distribúcie alebo publikovania, či už zdarma, alebo za poplatok, vyžaduje súhlas Slovenského filmového ústavu a prípadne ďalších subjektov, ktoré mu poskytli právo ich zverejniť“.

Napĺňanie databáz informačného systému SK CINEMA údajmi a ich overovanie či aktualizácia je dlhodobý a kontinuálny proces aj do budúcnosti. V nadväznosti na národný projekt Digitálna audiovizia sa do budúca plánuje sprístupniť prostredníctvom portálu SK CINEMA aj zdigitalizované kinematografické diela alebo ukážky z nich v podobe náhľadových videí. Podľa Mariána Hausnera „v rámci projektu Digitálna audiovizia bude informačný systém SFÚ rozšírený o softvérové riešenie na správu zdigitalizovaných filmov. Umožní sa tým previazanie obsahového, obrazového a zvukového popisu kinematografických diel v súlade s časovou líniou ich digitálnej kópie, čo výrazne zefektívni ich vyhľadávanie“.

Filmový portál SK CINEMA je prístupný na internete v experimentálnej prevádzke na adrese <http://www.skcinema.sk/>. ▲

Pocta Solanovi

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

V bratislavskom Kine Lumière budú môcť diváci vidieť od 2. do 8. decembra výber filmových a televíznych diel jedného z najvýznamnejších tvorcov slovenskej kinematografie Petra Solana, ktorý v septembri tohto roku zomrel. Prehliadku Film, pozícia svedka organizuje Slovenský filmový ústav spolu s Rozhlasom a televíziou Slovenska, so Slovenskou filmovou a televíznou akadémiou a spoločnosťou První veřejnoprávní – Čestmír Kopecký.

V roku 1966 režisér formuloval svoj vlastný režijný prístup slovami: „Nechcem byť žalobcom ani sudcom. Chcem byť iba svedkom, ktorý podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia chce hovoriť o tom, čo o prípade vie.“ Martin Kaňuch zo SFÚ v úvodnom komentári k prehliadke na margo Solanovho výroku píše: „Svedčiť filmom znamená pre Petra Solana zneistovanie jednorozmerného videnia skutočnosti, jednoznačných stanovísk a rýchlych odsudkov. Tým, ako sa filmom pokúša odkrývať rôzne okolnosti, protirečenia, dôsledky ľudského rozhodovania a konania, môžeme spolu objavovať ich nové, t. j. zabudnuté názorové pozície, ktoré prevrátia aktuálny stav myslenia.“

Výber z filmovej a televíznej tvorby Petra Solana naplno zohľadňuje princípy jeho prístupu k dielu. Zostavovatelia prehliadky sa pritom zámerné vyhlia Solanovým najznámejším a najuvádzanejším snímkam, ako sú *Boxer a smrť* či *Kým sa skončí táto noc* (oba tituly vydal SFÚ na DVD nosičoch), čím divákovi poskytujú priestor, aby si mohli utvoriť komplexnejší obraz Solanovej tvorby a pochopiť tak jeho výnimočnosť v kontexte domácej kinematografie. Premietat sa bude výber zo Solanových

krátkych filmov, jeho televízne tituly aj dlhometrážne filmy. „Prehliadka kladie dôraz na Solanove kľúčové príspevky do projektu Televíznej filmovej tvorby z konca šesťdesiatych rokov (... a sekať dobrotu..., Malá anketa, Slávny pes), na výber z krátkometrážnej tvorby z päťdesiatych rokov i po preradení do Štúdia krátko film (línia od filmu *Nepokradneš po Balkón plný plienok, línia portrétov osobností*) i na jeho najvýraznejšie diela po umožnení návratu k dlhometrážnej hranej tvorbe (*A pobežím až na kraj sveta, Tušenie*),“ vymenúva Martin Kaňuch. Celkovo je do programu zaradených 16 titulov a prehliadku otvorí film Martina Šulíka z cyklu *Zlatá šedesátá*, ktorý je venovaný práve Petrovi Solanovi a je jeho poslednou výpovedou.

„Týždeň s filmami Petra Solana pripomína z iného pohľadu život a tvorbu jedného z hýbateľov povojnovej slovenskej kinematografie a každému divákovi aj možnosť otvoreného vnímania stavu vecí – otázky, ktoré sa nedajú odložiť alebo premlčať,“ uzatvára Martin Kaňuch. Program prehliadky s podrobnými informáciami nájdete na stránke www.aic.sk/kinolumiere. ▲

■ FOTO: Miro Nôta

Digitalizácia kín? Tento rok bol dôležitý

► Daniel Bernát

Ak chce kino uvádzať filmové novinky, je najvyšší čas, aby prešlo digitalizáciou. Audiovizuálny fond (AVF) podporuje túto oblasť od roku 2010 a tento rok to bolo v doposiaľ najväčšej miere. Aké možnosti ponúka žiadateľom a aký bol ohlas?

Fond pristúpil k niekoľkým krokom, ktoré mohli za pôsobit motivačne. Prvý raz ponúkol žiadateľom o digitalizáciu kina možnosť kombinácie dotácie a pôžičky, keď sa od žiadateľa nevyžaduje minimálne 50-percentná miera spolufinancovania, ale len 10-percentná. Pôžička je splatná do troch rokov s 1-percentným ročným úrokom. Ďalej AVF rozdelil podporný program 4 na dve časti – prvá sa týkala digitalizácie kín finančne náročnejšou technológiou D-Cinema v štandarde DCI a druhá súvisela s technológiou E-Cinema HD. Fond tento rok navyše získal osobitnú dotáciu na digitalizáciu z rezervy predsedu vlády vo výške 700-tisíc eur a rozšíril pre žiadateľov počet uzávierkových termínov. Výsledkom je 34 podaných žiadostí, z ktorých bolo 28 podporených celkovou sumou vyše 615-tisíc eur, čo je doteraz najvyššia ročná podpora digitalizácie kín z fondu. Vlni bol pomer podaných a podporených žiadostí 24/17, v roku 2011 to bolo 32/17 a rok predtým 15/5. To znamená, že do dnešného dňa AVF podporil 67 žiadostí súvisiacich s digitalizáciou kina celkovou sumou takmer 1,85 milióna eur. Štyri z nich sa pritom týkali miniplexov Cinemax a jedna viacsálového Kina Lumière.

Riaditeľ AVF Martin Šmatlák tvrdí, že nové nástroje na podporu digitalizácie sa ujali. V súvislosti s technológiou E-Cinema prišlo 18 žiadostí a podporených bolo 15 v celkovej sume takmer 200-tisíc eur. „V druhej polovici roka sme dostali aj viacero žiadostí na kombináciu dotácie a pôžičky. Na tento nástroj som sa kinárov pýtal už pred rokom počas konferencie Quo Vadis Cinema II, keď mi potvrdili, že takáto možnosť by im pomohla. Mali totiž problém získať z mestského či obecného rozpočtu peniaze na 50-percentné pokrytie nákladov spojených s nákupom technológie D-Cinema,“ vysvetľuje Šmatlák. Podľa neho sa v porovnaní s uplynú-

lymi rokmi zvýšila kvalita podávaných žiadostí a takisto sa zlepšila komunikácia kinárov s dodávateľmi technológií. „Čo je stále trochu problém, to je dramaturgický profil kín po ich digitalizácii. Niektoré kiná nemajú vyriešené otázky, čo chcú premietať, ako by chceli pritiahnúť divákov, ako by mohli zvýšiť počet projekcií a podobne,“ myslí si Šmatlák s tým, že na tieto účely by mali slúžiť edukatívne podujatia pre kinárov, ktoré fond takisto podporuje v súlade so schválenou stratégiou digitalizácie. „No dnes už je zrejme, že problém digitalizácie jednosálových kín sa nám v súčinnosti s ministerstvom kultúry darí riešiť operatívne a efektívne.“

Počet žiadateľov o digitalizáciu bol síce tento rok najvyšší, ale zdá sa, že AVF bol pripravený aj na väčší záujem. „Chceme si teraz urobiť revíziu toho, koľko kín nám pred vyše rokom avizovalo, že chce digitalizáciu, a koľko z nich to ešte neurobilo. Plánujeme ich osloviť, či o tom ešte uvažujú, ak nie, tak prečo, a ak áno, čo im bráni v tom, aby podali žiadosť,“ ozrejmuje riaditeľ fondu. „Myslím si, že čo sa týka digitalizácie, tak sa v budúcom roku ešte dá očakávať dobeh žiadostí. V súvislosti s doterajším vývojom situácie považujem za dobré, že nedošlo ku kolapsu jednosálových kín, ako sa to často predpovedalo, ale k ich záchrane a k vytvoreniu predpokladov na ďalší rozvoj, teda aspoň dominantnej časti kín, ktoré majú relevantné výsledky.“

Aký bude ďalší vývoj digitalizácie kín na Slovensku, to môže naznačiť konferencia Quo Vadis Cinema III, ktorá sa má uskutočniť 5. až 6. decembra a jej nosnou témou bude Digitalizácia a vzdelávanie. Do budúceho roka AVF predbežne vyhradil na program 4 sumu do 500-tisíc eur a v rámci neho plánuje podporiť aj modernizáciu tých jednosálových kín, ktoré už prešli digitalizáciou. ◀

Štruktúra podpornej činnosti AVF na rok 2014

Rada Audiovizuálneho fondu na svojom rokovaní 22. októbra 2013 schválila štruktúru podpornej činnosti na rok 2014. Dlhodobou prioritou podpornej činnosti fondu v **programe 1** – tvorba a realizácia slovenských audiovizuálnych diel – bude aj v nasledujúcom roku podpora diel pre detského diváka. K nej pribudne podpora nízkorozpočtových diel začínajúcich režisérov/producentov – ako nadviazanie na predchádzajúcu iniciatívu fondu s názvom MINIMAL. Fond bude naďalej klásť dôraz aj na vytvorenie podmienok na dokončenie kinematografických diel, ktoré už získali podporu v predchádzajúcom období. V oblasti koprodukčných kinematografických diel s menšinou účasťou slovenského producenta zostávajú pre fond prioritou projekty s využitím minimálne 80 percent poskytnutej dotácie na území Slovenskej republiky.

V **programe 2** – distribúcia a iné uvádzanie audiovizuálnych diel na verejnosti – budú v roku 2014 prioritami podpora distribúcie slovenských kinematografických diel, distribúcia kinematografických diel pre detského diváka (vrátane zabezpečenia slovenského znenia týchto diel), zabezpečenie účasti slovenských audiovizuálnych diel na podujatiach v zahraničí aj filmové festivaly v SR s medzinárodnou účasťou a s perspektívou udržateľného rozvoja. V tomto programe dôjde v porovnaní s rokom 2013 k zreteľnému zvýšeniu podielu finančných prostriedkov – predovšetkým v zameraní na efektívnu podporu distribúcie.

V **programe 3** – výskum, vzdelávanie a edičná činnosť – štruktúra podpornej činnosti na budúci rok kontinuálne nadväzuje na zameranie tohto programu z predchádzajúcich období.

V **programe 4** – rozvoj audiovizuálnych technológií v Slovenskej republike – je naďalej prioritou digitalizácia a rozvoj jednosálových kín. K nej od roku 2014 pribúda nový podprogram zameraný na podporu ďalšieho technologického a interiérového vybavenia jednosálových kín, ktoré už boli digitalizované technológiou D-cinema.

Štruktúra určuje na **podpornú činnosť fondu v roku 2014 predbežnú celkovú sumu 6 miliónov eur**. Z nej sa vytvorí 10-percentná rezerva a 90 percent prostriedkov sa má rozdeliť nasledovne:

77 percent (4 158 000 eur) na program 1, 15 percent (810 000 eur) na program 2, 3 percentá (162 000 eur) na program 3 a 5 percent (270 000 eur) na program 4. V nadväznosti na skúsenosti z roku 2013 fond aj v roku 2014 vyhlási šesť výziev na predkladanie žiadostí s viacerými termínmi uzávierok. Fond tak opätovne vychádza v ústrety žiadateľom, aby si mohli v predstihu pripravovať svoje projekty. Viac informácií na www.avf.sk.

► red

Nové trendy klubového hnutia

Asociácia slovenských filmových klubov – najväčší distribútor artových diel domácej i svetovej kinematografie na Slovensku – oslávila tento rok už 20. výročie svojho pôsobenia. V termíne od 22. do 24. novembra zorganizovala programovací seminár zástupcov filmových klubov, ktorý v martinskom kine Strojár ponúkol množstvo premiérových filmov. Medzi účastníkmi rezonovali poľské *Dozvučky* a sociálna dráma *Rozbitý svet*. V novej sezóne plánuje ASFK do svojej ponuky zaradiť aj film *Kapitál* Costu-Gavrasa, *Futurologický kongres* Ariho Folmana, palestínsky film *Omar*, francúzsky *Atomic Age* i rozporuplný holandský snímok *Borgman*. Režisér Lubomír Štecko spolu s producentom Marianom Urbanom osobne uviedli dokumentárny portrét výtvarníka Vlada Ossifa *Štvorec v kruhu*. Najdôležitejšou časťou seminára bolo valné zhromaždenie, na ktorom bol okrem iného zvolený staronový výkonný výbor ASFK v zložení Peter Dubecký, Peter Ducár, Nina Šilanová, Roman Ďurčat, Branislav Hollý, Martin Kočiško a Ivan Polóny. Hostom seminára bol riaditeľ Audiovizuálneho fondu Martin Šmatlák. Informoval o možnostiach digitalizácie kín a alternatívnych priestorov aj o ďalšej modernizácii kinosál a o zámeroch AVF. S pozitívnymi ohlasmi sa stretlo predstavenie nového projektu ASFK Nové kino, čo svedčí o chuti kinárov ďalej pracovať, vzdelávať sa a inovovať nielen technológiu, ale aj dramaturgiu svojho kina. Série seminárov pre dramaturgov a prevádzkovateľov kín sa budú venovať PR a marketingu, novým technológiám, právnym aspektom prevádzky kina a ďalším dôležitým témam, ktoré sú na prežitie jednosálových kamenných kín v čase prebiehajúcej digitalizácie viac než potrebné.

► Nina Šilanová

(publicistka a dramaturgička FK Pocity v Prešove)

FOTO: Miro Nöta

Umenie je dnes pridružená kategória

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Filmový kritik, historik, publicista a encyklopedista Richard Blech patrila v šesťdesiatych rokoch k novinárom, ktorí pomáhali filmovej novej vlně obhájiť jej program a hodnoty. Autor publikácií *Svet filmových režisérov*, *Panoráma svetovej kinematografie*, *Encyklopédia filmu* (zahraničná filmová tvorba), obsiahlej *Encyklopédie filmu* či monografií o režisérovi Martinovi Hollom a kameramanovi Stanislavovi Szomolányim sa o filmové dianie stále aktívne zaujíma.

Aké boli vaše prvé kontakty s filmom?

– Patrím ku generácii poznačenej vojnou a veľa ľudí z tejto generácie pocítovalo potrebu realizovať sa v umení, prostredníctvom neho zabudnúť na to, čo bolo. Netýka sa to len filmu, ale aj hudby, výtvarného umenia, divadla. Koľko hercov vtedy prišlo zo všetkých kútov Slovenska do Národného divadla, koľko básnikov, výtvarníkov, filmárov vtedy začínalo... Tvorbou potrebovali ventilovať hrozné zážitky z minulosti. V krátkom období rokov 1945 až 1948 to vyzeralo optimisticky, ale potom prišlo opäť ku konfrontácii, svet sa rozdelil na dve sféry a znovu nastali problémy. Prvý raz som film videl v rodnej Kokave nad Rimavicou na jarmoku a v miestnej krčme. Eskamotér najprv ukázal človeka s dvomi hlavami a teliatko s piatimi nohami, potom premietol nemé filmy – zábery z Tahiti a Chaplinovu burlesku. Čiže film bol rovnakou atrakciou a zvláštnosťou ako dvojhľavé bytosti. Po niekoľkých podobných projekciách som si začal uvedomovať, že film je akýsi svojrázny svet. Počas SNP so sebou Rusi priniesli štyri filmy, medzi nimi aj Ermilerov titul *Ona bráni vlasť*. V jeho záverečnej scéne partizánka zaľahne ku guľometu a zničí celú nemeckú jednotku, čo v sále vyvolalo nadšenie a dlhý potlesk. Vtedy som zistil, že film je autonómnym svetom fantázie a predstáv. Tento svet ma začal zaujímať.

V *Dejinách slovenskej kinematografie* nájdeme pri vašom mene prívlastok svetaznalý. Kedy ste sa začali orientovať na svetovú kinematografiu?

– Praha a práve založená FAMU boli zo stredného Slovenska ďaleko, a tak som začal študovať v Bratislave literatúru. Po roku som prestúpil na žurnalistiku a otvorili sa mi dvere do denníka *Smena*, kde som sa začal orientovať na film, divadlo a dlhé roky som tam pôsobil v oblasti kultúry. Na gymnáziu som sa učil latinský a francúzsky jazyk, tak som a dostal k taliančine. Začal som sa zaujímať aj o taliansku kultúru, taliansky film a tým, že som publikoval, prišla možnosť zasadiť ako zástupca vtedajšieho Československa v porotách zahraničných festivalov. Mal som možnosť vidieť všetky filmové novinky, ale najmä zoznámiť sa so zaujímavými ľuďmi. Taliani vtedy nakrúcali v niektorých rokoch aj sedemsto filmov. Najviac som sa teda venoval im, ale, samozrejme, aj domácej tvorbe, neskôr som pribral do svojej sféry záujmov Rusov a Poliakov, ktorí boli v tej dobe u nás tabu, pretože neprinášali optimistický pohľad na život. Postupne

som sa odpútal od iných tém a venoval sa iba písaniu o filme. S kolegami sme často hovorili o nedostatku filmovej literatúry, a tak sme sa tomu začali venovať. Viac sa toho dokonca organizovalo v Bratislave ako v Prahe. V Bratislave sme vydali v prispievaním českých autorov napríklad knihu *Svet filmových režisérov*. V redakcii *Smeny* som mal tú vzácnu príležitosť, že som sa mohol venovať najmä filmu, a keďže bol nedostatok informácií, budoval som si svoj vlastný filmový archív, ktorý mi neskôr dopomohol k tvorbe viacerých kníh o filme. V *Smene* sa nám podarilo na rozhraní päťdesiatych a šesťdesiatych rokov založiť aj tradíciu filmových cien. Vyše dvadsaťtisíc čitateľov ocenilo najlepšie slovenské a české filmy roku. No a moja „svetaznalosť“, spomenutá v *Dejinách slovenskej kinematografie*, vyplývala skôr z poznania zahraničných kinematografií a tvorcov ako z cestovania po svete. Možnosti boli v tomto smere do roku 1990 obmedzené, s istým uťahčením v šesťdesiatych rokoch, ale práve toto poznanie ma priviedlo k tvorbe viacerých diel encyklopedického charakteru. Pri tom by som chcel zdôrazniť, že som mal vždy dobrých spolupracovníkov.

Bolo možné vycestovať na zahraničné festivaly aj po roku 1968?

– Necessovalo sa veľa ani predtým. Ísť niekam, to bola tortúra schvaľovaní. Keď bol niekto delegovaný za československú žurnalistiku, nemohli nás nepustiť. Pozvanie do poroty sa spájalo s reprezentáciou krajiny. Ja som takto mohol niekoľkokrát vycestovať do Talianska. Získal som úplne iný obraz, pretože množstvo filmov sa k nám vôbec nedostalo. Najdôležitejšie však boli získané známosti. Veľkí tvorcovia sú skromní. Najmä Taliani sú veľmi otvorení, pozvú vás, rozprávajú sa s vami. Dostanete sa im pod kožu. S Fellinim som sa stretol niekoľkokrát, dokonca aj v Moskve na festivale, kde premietali jeho *Sladký život*. Na benátskom festivale som sa zase zoznámil napríklad s Rusom Andrejom Tarkovským. Ako 27-ročný neznámy režisér prišiel so svojím prvým filmom *Ivanovo detstvo* a nečakane dostal Veľkú cenu festivalu. Keď som neskôr prišiel do Moskvy, bol veľmi milý. Pozval ma k sebe do bytu, zoznámil som sa tam s talentovaným maliarom Iljom Glazunovom, ktorý vo svojej obývačke portrétoval osobnosti svetového filmu, ako bol Fellini, Giuletta Masina, Gina Lollobrigida a ďalší. Bol som u neho na návšteve spolu s Galinou Kopaněvovou, keď sa tam zjavil Peter Ustinov,

bratranec manželky domáceho pána. S Wajdom som sa zoznámil, keď bol s delegáciou v Bratislave a ja, ešte ako novinárske ucho, som s ním robil rozhovor. Keď sme sa po rokoch stretli, spomenul si na to. Tieto známosti ma k filmu pripútavali bližšie.

V šesťdesiatych rokoch to neboli len tvorcovia, ktorí formovali svoj program, spolu s nimi prišlo aj k profilácii filmovej reflexie...

Generačne sme vyrastali v novinách spolu s novou vlnou. V čase, keď Uhrovo *Slnko v sieti* vyvolalo v politických kruhoch zdesenie a v metafore slnka v sieti sa hľadali invetívny týkajúce sa vývinu spoločnosti, napísal som v *Smene* pochvalnú kritiku a bolo zle. So šéfredaktorom sme išli na koberec k prvému tajomníkovi ÚV KSS Bacilkovi. Vraj sme pochválili kontrarevolučný film. Uher bol už za dverami, aj on dostal svoje. Očakávalo sa, že slovenskí novinári film popravujú, no nestalo sa to. Vtedy sa ukázala súdržnosť, neskôr typická pre túto generáciu. Zavolať sme kolegom filmovým kritikom do Prahy, vysvetlili sme im situáciu a do roka mal film *Cenu* československej filmovej kritiky. Už ho nemohli zakázať ako desiatky ďalších filmov, ktoré sa hneď po nakrútení ocitli v trezore. Medzi vtedajšou tvorbou a kritikou bola taká súdržnosť, aká sa už potom nezopakovala.

V tom čase sa však v denníkoch uverejňovali texty, aké sa dnes publikujú iba v špecializovaných periodikách. A filmy, ktoré majú dnes prívlastok „artové“, boli súčasťou programov bežných kín. Svedčí to o súdobej kultúrnej úrovni?

– Optika sa zmenila. Ale čo s tým? Čítal som rozhovor s Markom Cousinsom, ktorý nakrútil na digitálnu kameru dejiny filmu. Pobavil som sa na jeho odpovedi o slovenskej kinematografii: „Dobrá boli Uher, Hanák a nespomínam si na tretieho.“ (Ozaj, ktorý bol ten tretí?) Iba teraz Cousins objavuje filmárov zo šesťdesiatych rokov! A väčšina dejín je písaná z takto omeškaného pohľadu. Keď sa píšú tie objemné knihy, obyčajne sa v nich marginalizujú malé kultúry. Píše sa maximálne o talianskej, nemeckej a francúzskej kinematografii. A o ruskej. Ale ťažisko filmovej tvorby a filmových výbojov sa už dávno presunulo do kinematografií Ázie a Afriky.

Ste autorom niekoľkých encyklopedických diel. Dnes si už nedokážeme predstaviť písanie podobnej literatúry bez pomoci internetu...

– Všetky tie encyklopédie vznikali „na kolene“. Ale najväčšie je, že z nich vypadlo množstvo strán. Z *Malej encyklopédie filmu* vypadla v sedemdesiatych rokoch celá domáca tvorba, pretože po roku 1968 boli všetci postihnutí nejakým zákazom. Keď začiatkom deväťdesiatych rokov zanikalo vydavateľstvo Obzor, mali sme smolu. Vychádzala *Encyklopédia filmu*, ale už dochádzali financie a znovu vypadlo okolo dvesto strán. Koho však vyradiť? Kameraman nebol dôležitý, scenárista nemusí byť... už dnes ani neviem povedať, prečo niektoré profesie z encyklopédie vypadli. A v tých prelomových rokoch to nikoho nezaujímalo. Vydavateľstvo Obzor zaniklo hneď po vydaní tejto publikácie, ktorá je vari poslednou filmovou encyklopédiou vo svete vytvorenou bez pomoci internetu, iba zásluhou niekoľkých nadšencov, ktorých sa mi podarilo dať dokopy. A pre tých, ktorí v nej nájdú aj dosť chýb, by som rád zdôraznil, že vydavateľstvo už v čase zániku neakceptovalo ani potrebné errata.

Kde všade ste zbierali podklady?

– V Prahe vychádzal *Filmový prehľad* a v Encyklopedickom ústave SAV, kde som po odchode zo *Smeny* pracoval ďalších dvadsať rokov, som mal prístup k zahraničnej literatúre. Naháňali sme informácie rôznymi poloilegálnymi spôsobmi. Kolega Julio Dzurek, ktorý sa venoval americkému filmu, mal v Amerike strýka, ktorý mu posielal literatúru, a on ju dostával rozličnými spôsobmi. Niečo sa nosilo z festivalov a tak rôzne... Počas rokov sa mi podarilo sústrediť vari najkompletnejší filmový archív na Slovensku.

Po udalostiach v roku 1968 vás zachránila práve vaša orientácia na encyklopedické práce, takže ste mohli pokračovať v písaní o filme...

– Mohol, ale odišiel som z novín do Encyklopedického ústavu SAV, kde začala vychádzať šesťväzková *Encyklopédia Slovenska*. Pomaly sme si začali vytvárať archív, zháňať literatúru a potom sme mohli začať tvoriť dvojväzkovú *Encyklopédiu dramatických umení Slovenska*, ktorá je možno dôležitejšia ako *Malá encyklopédia filmu*. Aj tu však boli problémy. Napríklad v prvom zväzku bolo heslo Milan Lasica, v ktorom bol spomenutý aj Satinský. Keď sa pripravoval druhý zväzok, dostal Satinský zákaz publikovania pre nejakú politickú provokáciu v rozhlase. Prirodzene, heslo Satinský sme napriek zákazom do druhého zväzku zaradili. Milan Kňažko

• FOTO: Miro Nöta

v tom čase na protest vrátil štátne vyznamenanie. Prišiel zákaz, ale do encyklopédie sme jeho heslo na vlastnú zodpovednosť zaradili. Presadzovanie samozrejmostí a bojovanie s ľudskou hlúpostou stálo veľa energie.

Ako sa zmenila situácia po roku 1989?

– V SFZ sme sa pokúšali vydávať *Filmovú revue*. Vyšlo päť ročníkov tohto občasnika, ale, žiaľ, neboli peniaze na častejšiu periodicitu. A dochádzala už aj energia žobrať zakaždým o financie, predsa len sme na to neboli predtým zvyknutí. Všetko sme si robili sami, žiadne počítače s internetom, iba archív a klasické písacie stroje. Boli sme fanatici, inak by sme to nezvládli.

Aká bola v tom čase autorská základňa? Nastávalo vákuum vo filmovej tvorbe, čo sa muselo odraziť aj na filmovej reflexii.

– Jedna generácia odchádzala a ďalšia neprišla. Bolo to rozpačité. Nebolo ani toľko tvorcov so zamiatením. Trvalo dosť dlho doviest' do konca. Mám množstvo slovenského filmu nevypovedá iba SFÚ, ktorý zostáva výnimočnou inštitúciou. Bieda je len to, že *Film.sk* je malý časopis. Mal by mať väčší rozsah a viac viriť hladinu.

Myslíte si, že súčasná hraná tvorba povie divákovi niečo o dnešnej dobe povedzme o päťdesiat rokov?

– Myslím si, že z hraných filmov sa o dnešnej dobe nedozvedia nič alebo len veľmi málo. Film sa dnes považuje za šoubiznis, umenie je pridružená kategória, ktorá môže, ale nemusí byť.

Na čom teraz pracujete?

– Chcel by som dokončiť knihu o Pole Negri. Pri absolútoriu filmovej vedy na Masarykovej univerzite v Brne som o nej písal dizertačnú prácu. Chcel by som túto tému doviest' do konca. Mám množstvo neznámych faktov, celý jej osud je veľmi zaujímavý. Vyšla z chudobných slovensko-poľských pomerov, ale podarilo sa jej dostať na svetové výslnie. Po-hybovala sa v kruhu Charlieho Chaplina, Alberta Einsteina, Rudolpha Valentina ako prvá Európanka, ktorú Amerika akceptovala. Mal som ešte možnosť vypovedať veľkú časť jej rodiny na Slovensku a v Poľsku. Už žijú iba ich potomkovia, ktorí o svojej slávnej Pole vedia dosť málo. Dúfam, že sa mi podarí knihu v dohľadnom čase dokončiť. ▀

□ Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk

A čo detský divák?

► **Zuzana Točíková** (absolventka bakalárskeho štúdia umeleckej kritiky na FTF VŠMU)

Zdá sa, že pôvodná tvorba pre deti je na Slovensku zabudnutou témou. No práve Vianoce sú obdobím, keď sa aj dospelý divák nostalgicky vracia k rozprávkam a k tvorbe určenej primárne deťom. Televízie sa snažia uspokojiť tento dopyt, ale kým Česká televízia vlni na Vianoce odpremiérovala tri vlastné rozprávkové tituly, na Slovensku sa novinky tohto druhu objavujú len ojedinele. Čaká na ne ešte detský divák? Čo mu ponúkajú televízie a kiná a kam sa podela pôvodná tvorba?

Vo vianočnom vysielaní televízií určite nebudú chýbať ani filmové rozprávky, ktoré nakrútili slovenskí režiséri vďaka zahraničným koprodukciam (najmä v spolupráci s Nemeckom) ešte v osemdesiatych rokoch. Patria medzi ne napríklad tituly *Sol' nad zlato* (1982), *Kráľ Drozdia brada* (1984), *Perinbaba* (1985) či *Mahuliena, zlatá panna* (1987). Niektoré z nich vydal Slovenský filmový ústav na DVD nosičoch, ktoré sa stretli s veľkým záujmom.

Autorka a producentka animovaných filmov Ivana Laučíková pripomína, že v roku 1989 bolo kolibské štúdio animovaného filmu na vrchole, no už o tri roky neskôr tu nebol zamestnaný ani jediný z tvorcov a do roku 2000 zastavila výrobu animovaných programov aj Slovenská televízia. Tradícia pôvodnej tvorby pre deti sa tak rozpadom Koliby postupne vytratila. „Fakt, že na Slovensku za ostatných pätnásť rokov pôvodná animovaná tvorba pre deti prakticky neexistuje, je pre mňa veľmi znepokojujúci a zároveň v ňom čítam širšie súvislosti, napríklad nekonceptné uvažovanie o vlastnej kultúre a budúcnosti na národnej úrovni,“ myslí si Laučíková.

Domáca tvorba každej krajiny vychádza z jej kultúrnych tradícií; či už ide o hrané, alebo animované filmy, deti ich prostredníctvom spoznávajú a prijímajú svoju vlastnú kultúrnu identitu. Našu tvorbu však už dlhodobo nahrádzajú filmy zahraničnej, prevažne americkej produkcie, ktoré zahltli tunajší trh a tešia sa veľkej obľube nielen u detského diváka. Občas, či skôr raz za rok, sa medzi americkými trhákmi objaví aj český film pre deti, na kto-

rom Slovensko spolupracovalo v pozícii minoritného koproducenta. V poslednom období to bol *Modrý tiger* alebo rozprávka *Kováč z Podlesí*. Počet ich divákov je však v porovnaní s návštevnosťou hollywoodskej produkcie v jasnom nepomere. Kým napríklad animovaná *Doba ladová: Zem v pohybe* sa v rebríčku celkovej návštevnosti filmov za rok 2012 umiestnila s počtom 244 567 divákov na prvom mieste, film *Modrý tiger* videlo v tom istom roku len 6 716 divákov.

Animátorka Katarína Kerekesová poukazuje na to, že okrem americkej produkcie existujú aj kvalitné televízne formáty z Veľkej Británie, ktoré majú edukatívny charakter, vysokú výtvarnú hodnotu a detského diváka oslovujú veľmi úspešne: „*Spomeňme Peppu Pig*, *Ben and Hollys Little Kingdom*, *Charlie and Lola*. *Je len otázkou, čo deťom ponúkne.*“ Zároveň však dodáva, že „*pôvodné príbehy, prehovárajúce k deťom ich vlastnou rečou, sú pre ne viac ako len animovanou produkciou. Ak zafungujú, stávajú sa súčasťou ich detstva.*“ Producent Peter Badač zo spoločnosti BFILM vidí hlavný problém v prístupe dramaturgov a tvorcov, ktorí sú presvedčení o tom, že film pre deti musí neustále vzdelávať: „*Deti sa chcú pri filmoch hlavne baviť. Dnešné deti vyžadujú interaktivitu a ich pozornosť sa rýchlo stráca. Mali by sme sa snažiť vyrábať filmy, ktoré zaujmú tak deti, ako aj dospelých, lebo inak v konkurencii amerických filmov nebudeme mať šancu. Nejde vždy o peniaze, myslím, že ide viac o nápad.*“ Ako príklad uvádza nemecký film pre deti *Sputnik*

alebo český film *Ať žijí rytíři!*. Autori, producenti aj distribútori sa však zhodujú v názore, že aj dnešný detský divák by si vedel nájsť cestu k pôvodnej slovenskej tvorbe. „*Reakcie súčasných rodičov, ktorí boli odchovaní na večerníčkoch, stále potvrdzujú, že majú o pravidelné domáce vysielanie pre deti záujem,*“ tvrdí Ivana Laučíková. Martin Hájek z distribučnej spoločnosti Saturn si dokonca myslí, že diváci by boli k slovenskej detskej produkcii zhovievavejší, no záleží, samozrejme, aj na jej profesionálnom spracovaní. Aký je teda aktuálny stav v tvorbe pre deti a ako to vyzerá s jej finančnou podporou?

Podľa animátorky a producentky Ivany Laučíkovej sme v súčasnosti svedkami obnoveného záujmu o tvorbu pre deti, a to nielen zo strany Audiovizuálneho fondu, ktorý ju má vo svojich prioritách, ale aj zo strany RTVS. „*Rekonštrukcia širokospektrálnej výrobnéj základne však potrvá ešte veľmi dlho,*“ dodáva Laučíková. Katarína Kerekesová, ktorej večerníčkový seriál *Mimi a Líza* by mala RTVS odpremiérovať na Vianoce, hovorí, že hoci v súčasnosti vzniká stále viac projektov, nedá sa ešte hovoriť o funkčnom priemysle: „*RTVS je nielen distribútor, ale aj koproducent projektov. Tých málo pôvodných projektov, ktoré tu za posledné roky vznikli, by však mala určite ponúknuť divákovi ako kúpený program.*“ Svoj večerníčkový projekt ponúkla ešte v roku 2011 na koprodukcii RTVS súběžne so žiadosťou o podporu vývoja z Audiovizuálneho fondu. Projekt prezentovala aj na zahraničných festivaloch a fórach. Išlo o prvý slovenský projekt, ktorý vybrala medzinárodná organizácia Cartoon na prezentačné Cartoon Forum 2013. V súčasnosti Kerekesová oceňuje vytvorenie tzv. CRN – Centrálného registra námetov v RTVS, ktorý zaručuje, že pokiaľ máte zaujímavý a kvalitný projekt, budete vypočutí a dostanete oficiálnu odpoveď.

Martin Šmatlák z Audiovizuálneho fondu hovorí, že problém tvorby pre deti už paradoxne nie je v nedostatku peňazí na strane fondu, ale v nedostatku projektov na strane žiadateľov. Od roku 2011 uplatňuje AVF v programe 1 prioritu podpory tvorby pre deti v rámci hraných, dokumentárnych aj animovaných diel, pričom na túto podporu vytvára finančné zdroje. Oproti ohlasom z oblasti animovanej tvorby sú výrazne slabšie tvorivé a producentské aktivity v oblasti dokumentárnych diel a vzdelávacích programov pre deti a oveľa

početnejšie nie je zastúpená ani hraná tvorba. „*V roku 2012 dostal fond len tri žiadosti o príspevok na vývoj alebo na produkciu hraných diel pre deti a ani jednu z nich odborná komisia neodporučila podporiť.* Z hraných filmov prioritne určených pre deti fond v roku 2010 podporil televízny film *Aj kone sa hrajú, o rok neskôr film Rukojemník, ktorý sa nakrúca v režii Juraja Nvotu, a v roku 2013 sme opakovane podporili koprodukčnú rozprávku Sedem zhavraných bratov v režii Alice Nellis.*“

Zdá sa, že síce pomaly, ale postupne sa predsa len začína v tvorbe pre deti schylovať na lepšie časy, hoci zatiaľ najmä na poli animovaného filmu, kde je viacero projektov vo vývoji, no na výsledky sa čaká podstatne dlhšie ako v hranej tvorbe, kde to padá na malom záujme tvorcov. O tom, čo niektorí slovenskí animátori chystajú v budúcom roku, hovorí Ivana Laučíková: „*Katka Kerekesová pripravuje po dokončení Mimi a Lízy nový seriál Pavúci z rohu, do ktorého už vstúpila aj RTVS. Vanda Raýmanová má koncept televízneho seriálu Drobci. Peter Budinský vyvíja dlhometrážny film pre deti Srdce veže, ja píšem scenár dlhometrážnej rozprávky Slnko, Vlado Král pripravuje krátky film pre deti Zámok z oblakov.*“ Z projektov posledného obdobia, ktoré majú i vzdelávací charakter, spomeňme seriál Ivana Popoviča *Mať tak o koliesko viac* a od októbra 2009 sa každý rok premiérovali nové časti animovaného seriálu Jaroslava Barana a Miroslava Drobného *Ōvce.sk*.

Aj v kinodistribúcii sa dajú nájsť príklady, že sa na detského diváka myslí aj trochu inak ako len v súvislosti s blockbusterovými americkými novinkami. Napríklad počas detských víkendových predstavení v novootvorenom kine spoločnosti Film Europe si môžu diváci pozrieť za vstupné jedno euro aj rozprávky z európskej produkcie. Finančnú podporu na podujatia pre detského diváka z fondu Europa Cinemas postupne využívajú i kiná, ktoré sú súčasťou tejto medzinárodnej siete, ako napríklad sieť kín Cinemax, ktorá ju zužitkúva na podporu školských predstavení či sekcie Detské kino, kde si deti počas víkendu môžu pozrieť staršie aj novšie tituly za znížené vstupné.

Informácie o tom, čo v oblasti pôvodnej tvorby pre deti pripravuje na budúci rok RTVS, sa nám napriek prísluhu zo strany televízie nepodarilo získať. ◀

Kino pre náročných

► Daniel Bernát

Slovenský filmový ústav je aj prevádzkovateľom Kina Lumièere na Špitálskej ulici v Bratislave. Pod týmto názvom funguje od septembra 2011, ale jeho história siaha až do roku 1976, keď vzniklo ako Filmový klub Ústredia Slovenského filmu. V súčasnosti je najväčším filmovým klubom na Slovensku a patrí do medzinárodnej siete kín Europa Cinemas.

Vedúca kina Zita Hosszúová hovorí, že Lumièere je špecifický priestor, od ktorého sa veľa očakáva. Je to aj pre jeho bohatú históriu a úzke prepojenie s filmárskou obcou. „Projekt tohto zariadenia bol postavený na existencii štyroch kinosál, čo bolo v čase jeho vzniku neobvyklé, a obdivovali ho aj kolegovia zo zahraničia,“ pripomína generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký. „Z technologickej i architektonickej stránky to bolo kino s nadštandardnou úrovňou. A stalo sa miestom, v ktorom sa koncentrovalo filmové dianie.“ Vo Filmovom klube Ústredia Slovenského filmu sa konali diskusie, edukatívne podujatia, študijné projekcie, premiérové uvedenia slovenských filmov a ich pravidelné hodnotenia z pohľadu tvorcov, novinárov a odbornej verejnosti. Bola tam banketová sála, reštaurácia, bar, v kinách boli premietačky na všetky filmové formáty. A vstup do kina bol obmedzený špeciálnymi členskými preukazmi. „Povedané s nadhľadom, bol to v tom čase akýsi filmový tuzex“ dodáva Dubecký, no zároveň poznamenáva, že aj tieto priestory poslúžili na ideologické účely.

Po revolúcii sa situácia zmenila a v roku 1991, keď SFÚ nadobudol právnu samostatnosť, dostal sa pod jeho správu aj Filmový klub. Ústav dal jeho priestory do nájmu, a tak sa na Špitálsku začalo chodiť do kina Charlie's. To sa viac otvorilo verejnosti a okrem bežných projekcií (s tým, že v suteréne bola jedna sála vyhradená na premietanie českých a slovenských snímok a druhá na archívne snímky) sa v ňom konali aj festivaly či prehliadky. No a Peter Dubecký spomína ešte čosi: „V deväťdesiatych rokoch slúžili priestory aj na dôležité stretnutia filmárskej obce, uskutočnili sa tam napríklad zasadnutia Slovenskej filmovej spoločnosti, na ktorých sa riešil osud Koliby“.

S príchodom nového tisícročia sa množili problé-

my. V suteréne nerobilo kinám vhodnú spoločnosť pubové zariadenie a nájomcom priestorov sa stala spoločnosť IC Centrum, s ktorou viedol SFÚ dlhé spory, čo v roku 2009 vyústilo do dočasného zatvorenia kina. Súd napokon rozhodol v prospech ústavu, ktorý v septembri 2011 otvoril Kino Lumièere s dvomi funkčnými kinosálami na prízemí. Odtedy je v týchto priestoroch opäť rušno. A nielen vďaka divákovi. V suteréne sa totiž momentálne finišuje s výstavbou digitalizačného pracoviska SFÚ a na budúci rok je naplánovaná rekonštrukcia kina. „Najneskôr začiatkom roku 2015 by sa mala ukončiť rekonštrukcia všetkých štyroch kinosál, kaviarne a foyeru. Uvažuje sa o vybudovaní kaviarne pre 72 ľudí, bude sa robiť nová elevácia v kinosále 1, pribudne nové plátno, nové sedačky,“ ozrejmuje Peter Dubecký.

Za dva roky svojej existencie kino dokázalo oslaviť cinefilov a získalo i Cenu slovenských filmových novinárov za dramaturgiu. Vedúca kina radí k pozitívam posledného obdobia zvýšenú návštevnosť a vzdelávací projekt Filmový kabinet, ktorý má veľmi dobrý ohlas. „V blízkej budúcnosti je potrebné najmä zlepšenie elektronickej komunikácie a servisu pre návštevníkov a čo najlepšie zvládnutie rekonštrukčných prác. Následne treba doplniť Filmový kabinet o ďalšie vzdelávacie programy, ako je cyklus venovaný dokumentu či tvorbe pre deti a mládež. V roku 2014 sa bude s podporou Audiovizuálneho fondu digitalizovať kinosála 2 a predpokladáme zároveň zaradenie projekcií aj na poobedňajšie hodiny, predovšetkým počas piatkov a sobôt, aktívnejšie využívanie priestoru v dopoludňajších hodinách, premietania pre školy či iných záujemcov,“ vysvetľuje Zita Hosszúová. Je zjavné, že zástupcovia Kina Lumièere veľké očakávania divákov neznižujú. ▲

Keď sa tovar točí okolo filmu

► Daniel Bernát

Predajňa Klapka.sk oslávila tento rok 5. výročie svojho otvorenia. Je oficiálnou predajňou Slovenského filmového ústavu (SFÚ) a nachádza sa hneď oproti nemu na Grösslingovej ulici v Bratislave. Jej zameranie je špecifické. Ponúka tovar, ktorý súvisí s filmom – a najmä s tým slovenským.

Od roku 2008 ponúka Klapka.sk milovníkom slovenskej kinematografie filmové tituly rokov štyridsiatych, päťdesiatych či šesťdesiatych, ktoré SFÚ vydal v samostatných DVD edíciách, ale aj snímky neskorších dekád až po súčasnosť. Ponuka predajne je rozšírená o filmovú literatúru, časopisy, plagáty či kalendáre, a to predovšetkým z produkcie SFÚ.

Vlani sa v Klapke.sk predalo celkovo takmer 12-tisíc DVD nosičov, čomu výrazne dopomohla účasť na Vianočných trhoch v Bratislave, kde má SFÚ svoj stánok aj tento rok. Ako prezrádza vedúca predajne Karmen Koutná, z tohtoročných noviniek má najväčší úspech 2-DVD 6x *Dežo Ursiny*. „Oblíbené sú aj režisérske kolekcie, troch v jednom“ – 3x Paľo Bielik, 3x Dušan Hanák, 3x Martin Hollý, 3x Juraj Jakubisko, 3x Peter Solan a 3x Štefan Uher. V predvianočnom čase je veľký záujem o rozprávky. Minuloročná novinka *Zlatá kolekcia rozprávok* obsahuje päťicu filmov, ktoré ústav vydal na DVD aj samostatne. Najúspešnejším rozprávkovým titulom zostáva *Jakubiskova Perinbaba*.“ Filmy zo sedemdesiatych a osemdesiatych rokov sú momentálne väčšinou vypredané, ale stále žiadané. V predvianočnom čase sa pre veľký ohlas pristúpilo k štvrtému vydaniu DVD *Obrazy starého sveta*. DVD tituly z produkcie SFÚ obsahujú anglické titulky, čo zvýšilo záujem o naše filmy aj zo strany cudzincov, vo veľkej miere zahraničných študentov slovenských škôl.

Z filmovej literatúry je aktuálne záujem o novinku *Eros, sex, gender v slovenskom filme* od Evy Filovej, ale aj o Lotmanovu *Semiotiku filmu* a problémy filmovej estetiky či *Sprievidcu klubovým filmom*, po čom často siahajú najmä študenti. Spomenúť treba aj knihy Tarkovského a Godarda,

ktoré vydala príbramská Camera obscura. Klapka.sk ponúka svoj tovar na pulloch predajne a prostredníctvom vlastného online predaja, no zároveň spolupracuje s externými odberateľmi. Patrí medzi nich napríklad Artforum, Martinus, Gorila.sk, Dr. Horák, Megabooks, Music Art, SNG, Bontonfilm a ďalší. Svoje tituly SFÚ prezentuje a predáva aj na filmových podujatiach na Slovensku a v zahraničí.

Od roku 2011 sa dajú kúpiť vybrané tituly z ponuky predajne Klapka.sk aj v Kine Lumièere na Špitálskej ulici v Bratislave. Karmen Koutná ozrejmuje, že vzhľadom na vysokú návštevnosť kina je možnosť predaja v jeho priestoroch veľkou výzvou. Zároveň dodáva, že ak by sa vo vstupných priestoroch kina upravili technické podmienky na predaj (zváženie skladových a prezentačných priestorov na produkty), mohla by sa predajnosť titulov niekoľkonásobne zvýšiť.

V budúcom roku sa chce Klapka.sk sústrediť na niekoľko oblastí vrátane posilňovania propagácie a rozširovania siete predajných miest. „Radi by sme takisto vo väčšom meradle spustili predaj filmových plagátov, o ktoré ľudia záujem majú, len z priestorových dôvodov zatiaľ Klapka.sk neponúka dostatočný komfort v súvislosti s ich prezentáciou. Pracujeme aj na novej verzii našej internetovej stránky www.klapka.sk, ktorá má prispieť k lepšej informovanosti zákazníkov a sprehľadniť a zjednodušiť objednávkový systém. Mala by vyjsť v ústrety aj zahraničným používateľom, ktorí siahajú po našom sortimente stále častejšie. No a v neposlednom rade plánujeme pokračovať v projekte spolupráce so školami, ktoré nás kontaktujú v súvislosti s využitím niektorých DVD titulov pri výučbe literatúry či dejepisu,“ uzatvára Karmen Koutná. ▲

Európske zdroje na dosah

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Kancelária MEDIA Desk vznikla na Slovensku v roku 2003 na základe Memoranda o porozumení medzi Európskou komisiou a Slovenskou republikou. Od 1. januára 2006 je organizačnou zložkou SFÚ.

Činnosť kancelárie je financovaná Európskou komisiou a štátnym rozpočtom SR a sústreďuje sa na poskytovanie informácií o programe MEDIA. Celková suma podpory za roky 2003 až 2012, ktorú získali slovenskí žiadatelia, bola 4 316 000 eur. „Program MEDIA vznikol s cieľom podporovať prioritne distribúciu filmov. Východisková premisa bola, že v Európe vzniká dostatočný počet filmov, v posledných rokoch to bolo viac než tisíc, ale problém je v tom, že tieto filmy ‚necestujú‘ pre fragmentovaný trh a jazykovú roztrieštenosť. Preto viac než 50 percent prostriedkov MEDIA ide do distribúcie a preto najvyšší podiel podpory pre slovenské subjekty ide distribútorom,“ vysvetľuje riaditeľ kancelárie MEDIA Desk Slovensko Vladimír Štric. „Čo sa týka našej kancelárie, prioritou je poradenstvo pre slovenské spoločnosti, ktoré sa uchádzajú o podporu, na druhej strane reprezentujeme Európsku komisiu a jej politiku. Ak to mám zhrnúť, tak sa dá zjednodušene povedať, že v Bruseľi obhajujeme slovenské záujmy, ale na Slovensku obhajujeme záujmy Európskej únie.“

Kancelária funguje na Slovensku už desiaty rok a stala sa serióznym partnerom pre žiadateľov o podporu z programu MEDIA. Podľa Vladimíra Štrica by mohol byť záujem ešte väčší. „Myslím si, že by slovenské spoločnosti mohli naše služby využívať viac, ale možno je nutná určitá zmena myslenia, týkajúceho sa charakteru a fungovania programu MEDIA. Dost' často spoločnosti pripravujú svoje žiadosti na poslednú chvíľu a považujú podporu MEDIA za doplnkové financovanie – potom, samozrejme, nie je priestor projekty vylepšiť alebo ich pripraviť kvalitnejšie. Takisto je dôležité uviesť si, že MEDIA je podpora pre audiovizuálny priemysel a nie podpora tvorby. To je podstatný rozdiel.“

Kancelária je aj spoluorganizátorom mnohých

podujatí, seminárov a workshopov a záujem o ne stále stúpa. „Naša kancelária mala do roku 2006 možnosť dávať štipendiá slovenským profesionálom na účasť na zahraničných tréningoch, ale od tohto roku už túto možnosť nemáme,“ konštatuje Štric. „Aby sme zaplnili túto medzeru, zorganizovali sme množstvo workshopov a seminárov na najrôznejšie témy, ako sú marketing, vývoj projektov, koprodukovanie, ale aj semináre pre distribútorov a podobne. Úlohou našej kancelárie je aj pomôcť slovenským spoločnostiam v ceste na európsky audiovizuálny trh, byť s ním viac kompatibilní, vedieť, ako funguje a ako využiť príležitosti, ktoré ponúka. Posledné štyri roky robíme pravidelne semináre a workshopy určené pre začínajúcich producentov dokumentárnych filmov. Záujem o akcie tohto typu je dosť veľký a nie sú to iba profesionáli, prípadne študenti zo Slovenska, ale i z okolitých štátov.“

V roku 2013 sa končí platnosť aktuálneho programu MEDIA a pripravená je nová generácia programu pod novým názvom. „V skratke: program MEDIA pokračuje aj v ďalšom programovacom období 2014 až 2020, ale spoločne s programom Kultúra pod hlavičkou Kreatívna Európa. Predpokladám, že keď tento článok vyjde, bude už nový program schválený Európskym parlamentom a Radou Európy. Výzvy sú už napísané a myslím, že sa už veľmi meniť nebudú. Sú v nich viaceré zmeny, niektoré sú kozmetické a väčšinou zjednodušujú celý administratívny proces, iné sú zásadné, napríklad nový program vo všeobecnosti kladie väčší dôraz na prácu s publikom. Výška celkového rozpočtu na program Kreatívna Európa je 1,46 miliardy eur, čo je viac než v predchádzajúcom období, ale menej, než predpokladal pôvodný návrh.“ ▲

Kontakt s európskou kultúrou

► Daniel Bernát

Osobitnou zložkou Slovenského filmového ústavu (SFÚ) sa v januári 2013 stal Kultúrny kontaktný bod Slovensko (KKB). Funguje ako koordinačné centrum pre aplikáciu programu Kultúra – programu Európskeho spoločenstva na podporu kultúry. KKB Slovensko je súčasťou európskej siete Kultúrnych kontaktných bodov.

Keď bol KKB v roku 2005 vyňatý z pôsobnosti ministerstva kultúry, dostal sa do organizačnej štruktúry Divadelného ústavu a potom prešiel pod SFÚ. Jeho zameranie však zostávalo rovnaké. Vedúca kancelárie KKB Slovensko Zuzana Duchová vysvetľuje, že ich činnosť sa spája najmä s propagáciou podporného programu Kultúra. „Konkrétne máme na starosti komunikáciu informácií o ponuke Európskej únie v oblasti kultúry, základný servis pre žiadateľov o granty, môžeme poskytnúť konzultačno-poradenskú pomoc pri vypracúvaní projektov, hľadani partnerov, poskytujeme medzinárodné kontakty a informácie o európskom kultúrnom dianí. Ďalšou našou úlohou je propagácia úspešných projektov,“ vymenúva Duchová a pripomína, že ich snahou je aj vzdelávanie slovenských umelcov. „To znamená, že spoluorganizujeme rôzne semináre, ako bol napríklad seminár o fundraisingu alebo obdobné podujatie pre záujemcov o kultúrnu diplomáciu, ktoré sa uskutočnilo minulý mesiac a vzniklo v spolupráci s VŠMU.“

V súčasnosti sa končí program Kultúra určený na roky 2007 až 2013. Jeho cieľom bola podpora nadnárodnej mobility osôb pracujúcich v oblasti kultúry, nadnárodného pohybu kultúrnych a umeleckých diel a produktov a takisto podpora medzikultúrneho dialógu. Program sa týkal širokej škály umeleckých a tvorivých aktivít, nezahŕňal však oblasť audiovizie. Od januára budúceho roka bude situácia iná, pretože sa spustí program Kreatívna Európa, ktorý prepojí podporné programy Kultúra a MEDIA. Zároveň dôjde k zlúčeniu kancelárií KKB a MEDIA Desk Slovensko, čím vznikne kancelária Creative Europe Desk Slovensko, ktorú bude naďalej hostiť SFÚ.

Úspešnosť slovenských žiadateľov o podporu z programu Kultúra sa podľa Zuzany Duchovej ur-

čuje zložito. Je to dané tým, že ide o medzinárodné projekty, ktoré vždy organizujú prinajmenšom tri krajiny a KKB nedisponuje štatistikami o pridelených finančných prostriedkoch jednotlivým krajinám, veľa len o dotáciách na konkrétne projekty. Ako je to teda so zapájaním sa Slovenska do projektov? „Za obdobie siedmich rokov vnímam účasť Slovenska ako vyváženú. Nemôžeme sa príliš porovnávať s krajinami, ktoré sú na tom celkom inak aj v súvislosti s finančným zabezpečením. No z porovnaní s Českom, Maďarskom či Poľskom by Slovensko vyšlo veľmi dobre,“ ozrejmjuje Duchová s tým, že okrem nováčikov a subjektov, ktoré sa do programu zapojili jednorazovo, existuje aj zopár slovenských organizácií, ktoré majú na konte viacero projektov. Sú to napríklad Truc Sphérique, Asociácia Divadelná Nitra, A4 – asociácia združení pre súčasnú kultúru, Space, Project Forum, vydavateľstvo Kalligram a ďalší.

Slovenský KKB najčastejšie spolupracuje s tým českým, čo sa týka napríklad organizovania spoločných seminárov. „V kontakte sme aj s Rakúskom a potom s krajinami, ktoré sa ozývajú kvôli konkrétnemu projektu. Pre nás je však podstatná komunikácia s domácim prostredím, našou cieľovou skupinou sú obyvatelia Slovenska,“ dodáva Zuzana Duchová.

K programu Kultúra parí aj podpora propagácie kvality prostredníctvom špecializovaných cien. Európska komisia pravidelne udeľuje cenu Europa Nostra za kultúrne dedičstvo, cenu Mies van der Rohe za architektúru, European Border Breakers Award za populárnu hudbu a Európsku cenu za literatúru. Tento rok je významný aj preto, lebo Košice nesú titul Európske hlavné mesto kultúry a KKB začiatkom októbra participoval na organizácii košickej konferencie Place!, venovanej mestskému marketingu. ▲

Jeden dom a veľa motívov

► Roberta Tóthová (absolventka scenáristiky na FTF VŠMU)

Zomrieť v lete je ako odísť z filmu v tom najnapínavejšom okamihu. Film *Ako nikdy*, natočený českým režisérom Zdeňkom Tycom, sa pokúša demaskovať a rozložiť medziludské vzťahy, pričom hlavným katalyzátorom je umieranie maliara Vladimíra Holasa. Ani na konci však pred diváka nepostaví čistý filtrát, ktorým by si mohol s úľavou vypláchnuť zrak. Leto sa skončilo a jeseň sa začne, či Vladimír Holas umrel, alebo nie.

V posledných dňoch života robia maliarovi spoločnosť dve rozdielne ženy – partnerka Karla a zdravotná sestra, bývalá milienka Jarka. Navzájom ich spája puto k umierajúcemu. Vzťahový uzol zamotá Holasov syn Tomáš, ktorý s otcom nikdy nenachádzal spoločnú reč. Postavy tak dostávajú priestor na prehodnocovanie minulosti a vzájomnej prepojenosti, ktorej príčinou je práve Vladimír Holas. Film *Ako nikdy* má vytvorené plodné podhubie na vznik vzťahovej drámy, no povrchnosť charakterových náčrtov a degradácia ústredného motívu, ktorý by prehľboval tému neustálym rozvrstvením línií týkajúcich sa vedľajších postáv a ich citového a „rodinného“ zázemia, spôsobia, že v konečnom dôsledku sa fabula topí v nedopovedaných náčrtoch a ku skutočnému konfliktu takmer nedôjde.

Ako nikdy je film, v ktorom je možné už na začiatku vytyčiť koniec, odchod smrteľne chorého hlavného hrdinu. Otázne zostáva len to, do akej miery bude jeho umieranie výnimočným aktom, v ktorom sa vyrovná so životom. Holas nevyužije poslednú príležitosť ospravedlniť sa, čo v mnohom vyvracia názov filmu sľubujúci zmenu, naznačujúci obrat a predsmrtné zmierenie sa so životom, ktorý má byť na poslednú chvíľu dožitý spôsobom „ako nikdy“ predtým. Film o umieraní nedojíma aj vďaka pre-

važujúcej nesympatickosti Holasovej osoby, postavy obdarenej výhradne negatívnymi vlastnosťami.

Úporná snaha využiť všetky naskytajúce sa dejové motívy, ktoré sa rozvíjajú okolo postáv zhromažďujúcich sa v dome umierajúceho, spôsobuje rozvláčnosť príbehu. Rozprávaniu by prospelo vybrať ústrednú dejovú líniu a dôrazne ju vyzdvihnúť nad množstvo odbočiek, ktoré príbeh neposúvajú vpred. Hlavná téma je nejednoznačná a ťažko hmatateľná, v istých momentoch zablúdi do slepej uličky, akou je napríklad sekvencia scén s Tomášovou snúbenicou Šárkou, postavou pre príbeh bezpredmetnou, a cúvanie z nej spomalí tempo, ktoré príbeh sľubne nabral na začiatku. Náčrty mnohovrstvených vzťahových variácií sú pre príbeh neúnosné a odpúťávajú pozornosť od podstaty k príliš detailným jednotlivostiam, týkajúcim sa vedľajších postáv, dokonca figúrok, akou je napríklad Luboš. Ústredná zápleтка stojí na vzťahoch najbližších k maliarovi a na ich vzájomnom vymedzovaní sa, z čoho plynie hlavná myšlienka – zmierenie sa s blížiacou sa smrťou, snaha rešpektovať sa a dokázať odpustiť. Ani jeden z načrtnutých konfliktov sa výrazne neprehľbuje, postavy ani po smrti neprejdú premenou a až na náznak uzmierenia sa Jarky a Karly zostáva všetko tak, ako bolo.

Ako nikdy je rozprávanie civilné, svieže, úspešne sa vyhýba pátosu a melodramatickosti. Odohráva sa v uzavretom priestore jedného domu, ktorý je významotvorným činiteľom a pre protagonistu predstavuje hradby jeho života, kde sa „skrýval“ pred rodinou a blízkymi za svoju prácu. Dom je truhlicou, v ktorej má Holas nahonobené spomienky zhmotnené umeleckými relikviami, a zároveň priestorom, ktorý zlučuje postavy a núti ich na seba neustále narážať. Obrazy nadobúdajú fetišistický ráz, sú metaforou Holasovej navonok neprípustne drsnej, no vnútri predsa len žiarivej duše a sú pokusom dokázať, že negatívne pôsobiaca postava je vo svojej podstate citlivým človekom, umelcom. Holas je rozporuplný charakter a jeho motivácie si pýtajú dôkladnejšie vysvetlenie prostredníctvom presvedčivého konania. To, že umiera, neospravedľuje jeho negativizmus a agresiu, napokon, v príbehu viackrát odznie, že Holas bol vždy zložitá osobnosť, z čoho plynú naštrbené rodinné vzťahy a zázemie. Dráma vyžaduje výsledný prerod charakterov, ten je však latentný. Protagonisti prehodnocujú svoje životy, rýpu sa v minulosti a

vzájomne sa konfrontujú, no v konečnom dôsledku nedôjde ku katarznému poznaniu.

Aj napriek občasnému zmätku, kostrbatosti a neúplnej jasnosti niektorých scén si film drží pozornosť diváka, je svojsky nepredvídateľný, charaktery sú v mnohých ohľadoch nevyspytateľné, čo potvrdzuje aj záverečná scéna a Tomášov zúfalý pokus o získanie Karly. Zabíjanie rýb, nočné kúpanie alebo vnučka Anička s rozbitým budíkom síce dramaturgicky vyčnievajú, no tieto výjavy možno chápať metaforicky a spolu s vidieckym prostredím dotvárajú atmosféru filmu, ktorá napriek smutnej téme nie je ponurá.

Príbehu by neškodila vyššia miera intimity, zredukovanie postáv, vypustenie vedľajších motívov a sústredená gradácia hlavného konfliktu, ktorý v prípade filmu *Ako nikdy* namiesto toho, aby postupne silnel, stagnuje, až napokon zanikne rovnako potichu ako hlavný hrdina, ktorého smrť je bezvýznamná a pre postavy neznamená nič viac ako odbremenenie od jeho osoby a pokračovanie v ich smútku. ▲

Ako nikdy (Jako nikdy, Česko/Slovensko, 2013) _RÉŽIA: Zdeněk Tyc _SCENÁR: Markéta Bidlasová, Z. Tyc _KAMERA: Patrik Hoznauer _STRIH: Vladimír Barák _HUDBA: Leoš Janáček, Zdeněk Král, skupina Kazety _HRAJÚ: Jiří Schmitzer, Petra Špalková, Tatjana Medveděková, Marek Němec a iní _MINUTÁŽ: 93 min. _HODNOTENIE: ●●●●

Kostlivci v skrini a špiniči hniezd

► Pavel Branko (filmový publicista)

To je priebežná téma údajne najodvážnejšieho a tým aj najkontroverznejšieho poľského filmu **Dozvuky**, ktorý rozdelil poľskú spoločnosť tým, že sa odvážil vytriahnuť na svetlo kostlivca zo skrine. Rozdelil až po hranicu, že sa z prítmnia vynorili proti autorovi a hlavnému predstaviteľovi vyhrážky smrťou, lebo národy či kmene s obľubou vyťahujú kostlivcov z cudzích skríň, ale keď im niekto vytriahne kostlivca z vlastnej, je zle.

Pritom autor vlastne ani kostlivca nevytrahol, iba sa pri svojom hranom filme inšpiroval knihou Jana T. Grossa *Susedia*, vydanou už v roku 2001. Gross vyniesol na svetlo, že protizidovskú masaku v mestečku Jedwabne, pri ktorej v júli 1941 padli za obeť stovky miestnych Židov (odhady sa pohybujú medzi 340 a 1 600 ľudí) nemajú na svedomí nemeckí okupanti, na ktorých sa masakra desaťročia úspešne zvaľovala, ale domáci, ktorí využili situáciu na to, aby si vybili nenávisť, prišli k cudziemu majetku a pritom sa tvárili – to nie my, to okupanti...

A zrazu sa vynorí hraný film, ktorý tému načatú knihou sprístupní širokému obecenstvu doma i v zahraničí. Špiní tak do vlastného hniezda – a tu zrazu nachádzame spoločného menovateľa so všetkými, čo sa **našincovi** odvážia vstúpiť do svedomia. Porušia zákon maľárskej *omerty*, islamskej *fatwy* či cirkevnej alebo totalitnej dogmy. Niekedy, ako v prípade Rakúšana Thomasa Bernharda, dá národ po rokoch rozdupávania špiničovi hniezda za pravdu, ba ho aj vynesie na piedestál, ale iba ak ho k

tomu dotlačia dejiny. Napokon, najgigantickejší prípad takejto porazenej omerty predstavuje sovietska Katyň. Aj u nás zažil prechodnú, slovensky tichošliapkovskú exkomunikáciu Hudecov investigatívny dokument *Miluj blízkeho svojho*, venovaný **povojnovému** protizidovskému pogromu v Topoľčanoch.

Doba internetu vyniesla na hladinu ďalší typ špiničov hniezd, hrdinozradcov či zradcohrdinov, skoncentrovaný pod hlavičkou Wikileaks, Snowden a spol. Zrejme ťažko nájsť spoločenstvo, čo by v skrini nemalo kostlivca, možno aj viacerých, len nie na každého kostlivca sa nájde odvážlivec, ktorý poruší tabu a privolá na seba hromy-blesky tých, čo o kostlivcovi síce vedia, ale tým nástojčivejšie si žiadajú hlavu narušiteľa.

Toto je kontext, kam vstupuje Pasikowského film, ktorý iba tvorivo spracúva hrôzu, čo sa naozaj stala, a dáva teda príbehu všeobecnejšiu platnosť. Ten tichý, plazivý psychotriler hraničiaci s hororom, zasadený do idylicky čarovnej prírody, koreňmi sí-

ce siaha do vojnových čias zástupne ikonizovaného mestečka, odohráva sa však nedávno a bez použitia retrospektív. Vystupuje takrečeno z podzemia, uloženého v pôde aj v kolektívnej pamäti, odkiaľ mestečko túto hrôzu desaťročia úspešne vytlačalo.

Kliny do tejto bariéry začína vrázať sedliak Józek, ktorý donkichotsky zväža na vlastné pole židovské náhrobky použité ako dlažba takrečeno na kostiach obetí, čím akoby zakrývali, že obeť vôbec boli. Pritom Józek vychádza iba z pocitu, že s mŕtvymi, a teda ani s náhrobkami sa takto zaobchádzať nesmie, vôbec netušiac, do čoho sa to vlastne púšťa, lebo film je koncipovaný ako kriminálno-archeologický prieskum, kde každé ďalšie zabodnutie rýľa odkrýva novú historickú vrstvu. Tá provokácia „jedného spravodlivého“ nemôže ostať bez následkov, čierna ovca nesmie obísť nasucho. A keď udalosti privolajú do rodnej obce jeho brata, kanadského emigranta, pôvodne so zámerom napraviť bratovi hlavu, ten kultúrne už pomeštený robotník nakoniec podporí bratovu impulzívnu iniciatívu racionálnym prieskumom, ktorý napokon odkryje pravdu. Lenže pravda skrýva paradox – kostlivec visí vo vlastnej skrini, a to už presahuje Józekove sily...

Príbeh zahŕňa niekoľko násilných konfrontácií,

vrcholiacich upálením poľa so židovským truccintorínom za asistencie celej obce, ktorá tak demonštruje postoj k dávneho holokaustu, no jeho hlavným výrazovým nástrojom je skôr priebežný pocit neviditeľnej hrozby, ktorá číha spoza bučka. Auto, ktoré ohrozuje Józka idúceho na traktore vykopáť rovno pred kostolom ďalšie znesvätené náhrobky, nie je zďaleka jedinou pripomienkou Fliegaufovej metódy sprítomňujúcej všadeprítomnú tichú hrozbu vo filme *Je to iba vietor*. A atmosféra bublajúceho kotla, ktorý môže kedykoľvek vybuchnúť, pripomína zas kontrast farebne teplého idylizmu krajiny s ozvuším tupej zverskosti v českej dráme *Je treba zabiť Sekala*.

Pasikowského dielo oplýva biblickými alúziami, reflektujúc zároveň dvojlomný postoj katolicizmu k židovstvu, a výstavbou siaha k obľúku antickej tragédie so závanmi zo Shakespeara. V tomto duchu nikomu nenadŕža. Dokonca ani neponúka katarziu. Štiplavý záver situovaný do dneška sarkasticky konštatuje, že biznis sa dá vytlkať zo všetkého, ale naozaj zo všetkého... ▲

Dozvuky (Pokošie, Poľsko/Holandsko/Rusko/Slovensko, 2012) _ **SCENÁR A RÉŽIA:** Władysław Pasikowski _ **KAMERA:** Paweł Edelman _ **STRICH:** Jarosław Kamiński _ **HUDBA:** Jan Duszynski _ **HRAJÚ:** Maciej Stuhr, Ireneusz Czop, Jerzy Radziwiłowicz, Danuta Szafarska, Zuzana Fialová a iní _ **MINUTÁŽ:** 107 min. _ **HODNOTENIE:** ●●●●●

▪ FOTO: Continental film

O klaunoch, ktorí nikdy neplačú...

► Viera Langerová (filmová publicistka)

Zdá sa, že popularita príbehov v štýle „comeback“ po diváckom úspechu *Revivalu* stúpa. Snáď ani netreba dodávať, že je to forma osvedčená, pokiaľ stojí na overených hereckých hviezdach, zručne napísaných dialógoch a dokáže generovať dve základné emocionálne úrovne – nostalgiju, podfarbenú dávkou tragizmu, a humor. Filmu *Klauni* scenáristu Petra Jarchovského a režiséra Viktora Tauša, ktorý vznikol podľa námetu Borisa Hybnera, nič z týchto predpokladov nechýba.

S Klaunmi sa navyše spája obdivuhodný koprodukčný rozmach, ktorý do filmu priviedol dvojicu francúzskych hercov – Didiera Flamanda a Julie Ferrier, hviezdou filmov Akiho Kaurismäkiho Kati Outinen a ďalších vo vedľajších úlohách.

V úvode filmu sme svedkami zložitej súčasnosti trojice zaslúžilých klaunov, spojených minulosťou v populárnej skupine Buster. Jeden z nich – Oskar (Didier Flamand) – pod tlakom komunistického reality emigroval do Francúzska, získal slávu i peniaze a vracia sa domov so svojim mladým súborom i s novou partnerkou, pôvabnou Fabienne (Julie Ferrier). Návrat je bolestný. Jeho dcéra ho odmieta, nechce o ňom ani počuť a matke Anne (Taťjana Medvecká) zazlieva, že so stretnutím súhlasila. Sporadický kontakt udržiaval Oskar iba s Maxom (Oldřich Kaiser). Ten sa svojmu klaunskému povolaniu venuje aj naďalej v divadle, kde sa chystá nové predstavenie a zaskúbilie búrlivo rieši vzťahy s dvojicou nespokojných hercov, ktorí kladú režisérovi Karlovi (Juraj Nvota) i tajomníčke Soni (Zuzana

Kronerová) podmienky. Maxa tieto spory unavujú aj preto, lebo jeho zdravotná diagnóza je kritická. Čelí rakovine konečníka. So smutnou správou zápasí jeho žena Markéta (Eva Jeníčková) s plným nasadením. Na Oskarovo predstavenie nepríde nik z jeho známych a už vôbec nie tretí klaun – Viktor. Oskarovi nevie prísť na meno a svojmu študentovi, príšucemu o skupine Buster diplomovku, vychrlí na počkanie všetky uskladnené zásoby zlosti, pohrdania a nenávisťi. Neskôr ho to mrzí, ale už je neskoro. Viktor to takisto nemá ľahké. Žije s ich niekdajšou múzou Sylviou (Kati Outinen), kúzlo pominulo, ale láska ostala, aj keď má Sylvia Alzheimerovu chorobu.

Dramatický účinok filmu vystupuje v konfrontácii komiky a tragiky, sústredenej najmä v postave Maxa. Humor ho neopúšťa ani medzi rovnako postihnutými pacientmi, oddychujúcimi po ožarovaní. Všetci sú bez vlasov a Maxovo číslo s kolujúcim hrebeňom a so spomienkou na slastné prečesávanie je bezchybné. Všetci traja nesú svoj osud s heroickou ľahkosťou, bez zúfalstva a žiaľu, až natoľko, že divák

môže pochybovať o tom, či sa v snahe nadopovať film optimizmom za každú cenu na čosi nezabudlo. Klauni neplačú, ubezpečujú nás tvorcovia, aj keď sú postarší a zápasia o život vlastný i svojich blízkych, dokážu sa povzniesť a nájsť cestu späť do kruhu niekdajšieho súladu. Dokážu odpúšťať a žiť humorom tak ako kedysi. Ak filmu niečo chýba, je to predošetkým spodný tón spoluprežívanej tragiky. Rozosmieva, ale s dojatím „to jde ztuha“.

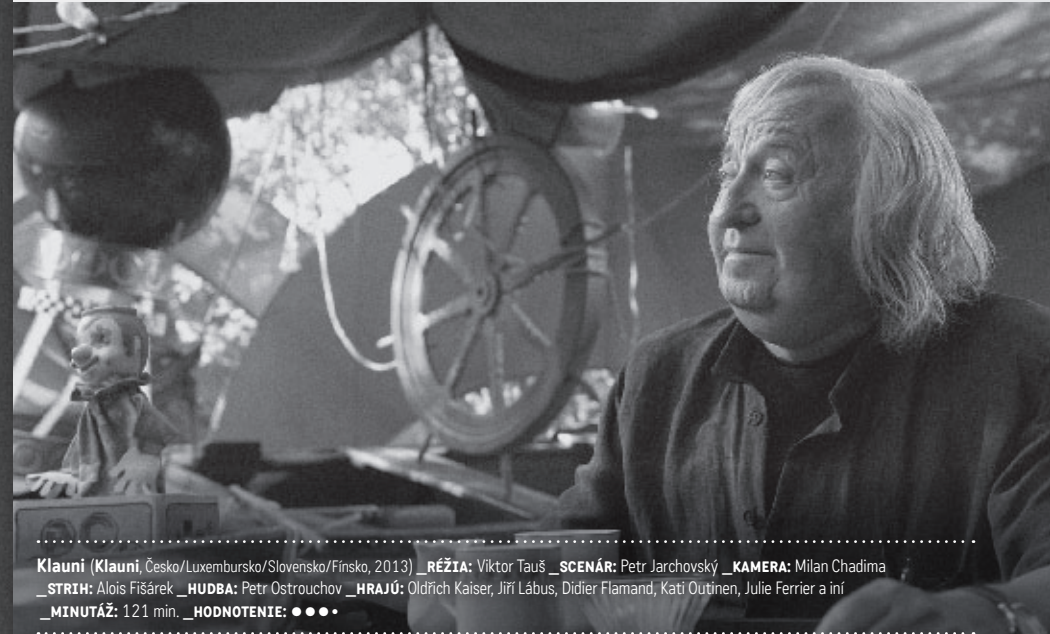
Pohybujeme sa tu na úrovni pocitov, ktoré sú vždy individuálne a diskutabilné a o ich platnosti rozhoduje združujúci princíp. Je to otázka kritérií, očakávania emocionálneho zážitku, ktorý v tomto prípade podľa môjho názoru ustúpil snahe o profesionálny perfekcionizmus. Zložitá maska pre Jiřího Lábusa a dôsledné zvyšovanie jeho objemu hovorí za všetko. Je to herec, ktorý by sa bez nákladných „maskáčov“ určite obíšiel. Nasadenie diváckych bombónikov v podobe dráždivých postelových scén hraničí s odtažitým manierizmom kumulácie „pôžitkov“ vzdialených všetkému, čo sme o Maxovi a jeho žene potrebovali vedieť. Plánovaná snaha oddanej manželky bojovať o život manžela sa realizuje v komických scénach návštevy jurodivého liečiteľa a obstrihávania stromčekov na zaručene liečivý kúpeľ. Tragické sa vyparilo, komické ostalo.

Rovnako veselé a svieže sú i pokusy umiestniť

alzheimerom trpiacu Sylviu do ústavu. Elegantne si ju odvedie zriadenec, a hoci ju Viktor nájde bosú a vyčerpanú pred domom, významové akcenty tejto scény sú posunuté viac k vizuálnej lyrike než k reálnej dráme.

Akosi mimovoľne – a predpokladám, že neplánovane – sa do filmu dostáva aj iná „nôta“. Stačí si nasadiť okuliare s optikou „gender“ a rozdeliť pozície mužských a ženských rolí. Tá druhá „sorta“ sa pohybuje v rozmedzí od samaritánskej oddanosti k vyčítavej frustrácii. Búri sa len príslušníčka najmladšej generácie, Oskarova dcéra, odmietajúca odpustiť, zabudnúť a pritulíť sa. Trest za vzburu ju, samozrejme, neminie. Ak je všetko tak, ako má byť, niet čo dodať.

Film s veľkým diváckym potenciálom, ktorý stojí predovšetkým na silnom hereckom obsadení a v úctyhodnej vzdialenosti od priemeru, v istom zmysle replikuje slabosť českého filmu, zovretého do silného objatia ambícií siahnuť konečne na úspech aj inde ako len v domácich kinách, ale bez odvahy prekročiť bezpečné mantinely overeného a vyskúšaného. Deje sa to v situácii, keď tvorivému umeleckému „frontu“ nechýba takmer nič z profesionálneho ani remeselného zázemia. Až na to, že všetci síce vedia „ako“, ale len mizivá časť má poňatie „o čom“. ▲

Klauni (Klauní, Česko/Luxembursko/Slovensko/Fínsko, 2013) _ **RÉŽIA:** Viktor Tauš _ **SCÉNÁR:** Petr Jarchovský _ **KAMERA:** Milan Chadimá
_ **STRIH:** Alois Fišárek _ **HUDBA:** Petr Ostrouchov _ **HRAJÚ:** Oldřich Kaiser, Jiří Lábus, Didier Flamand, Kati Outinen, Julie Ferrier a iní
_ **MINUTÁŽ:** 121 min. _ **HODNOTENIE:** ●●●●

▪ FOTO: Continental film

Rozplynúť sa v modrej

► Eva Filová (filmová teoretička)

Modrá je tajomstvo (Lynch), modrá je hĺbka (Besson), modrá je melanchólia a šílenstvo (Beineix), modrá je smútok aj sloboda (Kieślowski), modrá je smrť a transcendentno (Jarman), modrá je pornografia (India, Veľká Británia), modrá je najteplejšia farba (Kechiche). Modrá je dobrá.

Najnovší film Abdellatifa Kechichea *Život Adèle* rozpútal od svojho uvedenia na májovom festivale v Cannes sériu protikladných, až hysterických reakcií. Dĺžka sexuálnych scén s ukázanými genitáliami príliš bila do očí, a tak ich bolo treba prestrihať, nenávisťné nálady prepukli medzi režisérom a hlavnými predstaviteľkami aj medzi nimi samotnými. Kritici vyzdvihovali dokonalosť formy a intenzívny ponor do vzťahu, internetové diskusie riešili Adèlin tečúci sopeľ a nemierny smiech diváčok počas zdĺhavých sexuálnych scén. Príbeh prvej veľkej lásky dospievajúcej Adèle na seba zjavne upútal pozornosť.

Každé roztváranie hraníc zamlčaného, zakázaného, (zámerne) neviditeľného – či už ide o násilie, erotiku, sexualitu (všetkých vekových kategórií), alebo homosexualitu – má svoj vývin, postupnosť v prítvrdzovaní, v odhaľovaní, v otváraní diskurzu. Aj Emma a Adèle majú svoje predchodkyne, prinajmenšom dva tínedžerské páry: Juliet a Pauline vo filme Petra Jacksona *Nebeské stvorenia* (1994) a Elin a Agnes vo filme Lucasa Moodyssona *Láska je láska* (1998). Juliet a Pauline spojila bujará fantázia a vlastný rozprávkový svet, do ktorého unikali z prudérnej

katolíckej spoločnosti päťdesiatych rokov, z fádnej reality a mizerných rodinných vzťahov, až ich napokon rozdelil krvavý zločin. Zbližovanie namyslenej Elin s povestou tej, s ktorou už každý chalan chodil, a introvertnej Agnes, s ktorou sa v škole nik okrem vozičkárky nebavil a koluje o nej chýr ako o lesbe, bolo zdĺhavejšie, ale o to úspešnejšie: zavŕšené verejným coming-outom.

Pauline, Elin, Adèle aj Emma prešli podobným sexuálnym hľadacstvom od heterosexuálnej skúsenosti až po objavenie a prijatie vlastnej inakosti. Adèle spoznáваме cez monotónne sa opakujúce situácie (odchod z domu, cestovanie do školy, výučba, rodinná večera, spánok), počas ktorých prechádza z nultého bodu prebúdajúcej sa sexuality cez krátku skúsenosť s mužom a nešťastný flirt so spolužiačkou k veľkej láske s modrovlasou Emmou a potom do opätovného stavu zdanlivého neutrálu. Lenže so znamienkom plus aj mínus. Adèle sa totiž vymyká bipolárnemu chápaniu sexuality – homosexuálnej alebo heterosexuálnej –, priťahujú ju muži aj ženy, je bisexuálna. Z tohto hľadiska je *Život Adèle* prelomový a možno aj preto natoľko fascinujúci a

znepokojujúci: nielen pre prevažujúce polodetaily a detaily, pôsobiace príliš telesne, v ktorých sledujeme Adèle s pootvorenými perami, keď pohľadom skenuje detaily Emminej tváre, ani pre dlhé sexuálne scény, ale najmä pre Adèlinu neurčitú bez vyhranenej sexuálnej sebaidentifikácie. Adèle je ako špongia, ktorá nasáva, mení tvar, dýcha všetkými pórmami; pred dotieravými spolužiačkami zatĺka zmeny, ktoré sa dejú s jej telom a formujú jej citový život: prekvapivý nočný orgazmus, prvú sexuálnu skúsenosť s chlapcom, zbližovanie sa s dievčaťom. Bráni sa označeniu „lesba“ a ani v teplom klube neprizná, že tam nie je náhodou. Jej životným pocitom je, že stále niečo predstiera.

Život Adèle však nerieši problém coming-outu. Kým Emma je už dávno outovaná, rodičia ju majú radi takú, aká je, a akceptujú jej priateľky, Adèle ani pred rodičmi, ani neskôr v zamestnaní neprezerá svoj partnerský vzťah. Stretnutie s Emmou jej síce dá načas pocítiť príslušnosť k homosexuálnej komunite – Adèle rovnako intenzívne prežíva protivládnu demonštráciu aj Gay Pride (Marche des fiertés) –, ale v skutočnosti nepatrí nikde, patrí iba tomu, koho ľúbi. Naplno sa oddá partnerskému spoluzitiu, opustí svoje ambície (literatúru, písanie), naplňa ju byť s Emmou, prijíma modrú farbu ako súčasť svojho bytia. Obe však dozrievajú odlišne – dominantnej-

šia Emma sa po skončení výtvarnej akadémie snaží presadiť v umeleckej brandži, už si nefarbí vlasy na modro, nepotrebuje sa odlišovať a zviditeľňovať svoju inakosť, naopak, snaží sa adaptovať, usadiť (čoho dôkazom je vzťah s gravidnou Lisou); Adèle zanechá štúdium, pracuje s deťmi predškolského veku, premení sa na umelecký objekt, múzu, modelku, čím u Emmy stráca na osobnej hodnote.

Modrá, hoci patrí k chladným farbám spektra, reprezentuje Emmu, jej slobodu a nespútanosť. Je jednou z farieb francúzskej trikolóry aj dúhovej LGBT vlajky. Dievča s modrými vlasmi je ako magnet, ktorý priťahuje. Film vznikol podľa úspešného komiksového románu *Modrý anjel* od Julie Maroh (2010), uvádzaného aj pod názvom *Modrá je najteplejšia farba*. Modrá je prítomná v obraze aj vtedy, keď Emma zmizne zo života Adèle. Je všade, je s ňou. Na Emminu vernisáž príde v modrých šatách, čím demonštruje svoju príslušnosť k Emme. Lenže Emmina farba je už červená. Ako nová životná sila. Ako Lisa. Adèle však nezmizla z Emminho života úplne, aj naďalej je súčasťou jej malieb. Modrá je osamotenosť, modrá je Adèle. Modrá je výlučnosť. Keď Adèle pláva v mori, rozplýva sa v jeho modrej farbe, jej sexuálna identita je ako more fluidná, premenlivá, tvárna. „*Pochopte, že sexualita je taká šíra ako more.*“ (Derek Jarman) ◀

Život Adèle (La vie d'Adèle – Chapitres 1 et 2, Francúzsko, 2013) _RÉŽIA: Abdellatif Kechiche **_SCENÁR:** Julie Maroh, A. Kechiche, Ghaliá Lacroix **_KAMERA:** Sofian El Fani **_STRIH:** G. Lacroix, Albertine Lastera, Jean-Marie Langelle, Camille Toubkis **_HRAJÚ:** Léa Seydoux, Adèle Exarchopoulos, Jeremie Lehurte, Mona Walravens a iní **_MINUTÁŽ:** 172 min. **_HODNOTENIE:** ●●●●●

Smrť je najlepší koniec

► Nina Šilanová (filmová publicistka)

Vcelku plodný rok slovenského filmu uzatvárajú v posledných mesiacoch roka ďalšie hrané dlhometrážne snímky. Okrem marketingovo a divácky úspešného *Kandidáta* sa trochu skromne, bez pompéznosti dostal do kín aj nízkorozpočtový film *Babie leto* režiséra Gejzu Dezorza. Obe snímky vniesli medzi otrávených divákov slovenskej produkcie trochu vzrušenia. Každá po svojom.

Je niekoľko dní po premiére. O filme *Babie leto* sa vedú debaty. Také „internetové“. S argumentmi či bez nich. Film prišiel do kín v približne rovnakom čase ako *Kandidát*, preto sa jedni neubránia porovnávaniu týchto snímok, iní zas kritizujú všetko od scenára cez hlavné postavy až po réžiu a ďalší sú celkom spokojní a radi, že videli film *Babie leto*. *Kandidát* sa vyhral s formou i s marketingom. *Babie leto* je nakrútené štandardne, bez senzácií, s veľmi obmedzeným rozpočtom a len počas päťnástich filmovacích dní. Obrazu dominujú tlmené farby podporujúce ponurý dej. V podstate sa tam toho veľa nedeje, vonku je na jeseň podozrivo teplo a mŕtvoly pribúdajú.

Gangsterský film *Babie leto* v sebe nesie veľký divácky potenciál, hoci filmoví kritici s tým nemusia súhlasiť. Slovenského diváka však môže zaujať, lebo po miliónkrát prezentovanej Bratislave, nekončiacich pohľadoch na Most SNP, Most Apollo,

Bratislavský hrad či Petržalku, sa konečne ukazuje niečo nové. Košice sú atraktívnym miestom na filmovanie, ponúkajú skvelý priestor na rozvíjanie jednoduchého príbehu o zrade a pomste nielen vďaka exteriérom, ale aj vďaka novým tvárám, košickému slangu, východniarskemu prízvuku, rómčine či maďarčine. Košice boli vždy multikultúrnym miestom a takým ostali aj v Dezorzovom filme. Celkový obraz „vidieckeho“ podsvetia dotvárajú rómski herci a neopozierané tváre slovenských a maďarských hercov. Doba, v ktorej sa dej filmu odohráva, je prezentovaná ako súčasnosť, no skôr by jej pristali deväťdesiate roky. Vo filme cítiť, že predloha, z ktorej vychádza, vznikla ešte vtedy – v období, keď sa na Slovensku vyrobili podobní „podnikatelia“. Fungovanie košického podsvetia sledujeme počas jedného dňa, keď sa hlavná postava Biely vracia domov...

Biely (Alexander Bárta) sa po niekoľkých rokoch strávených vo väzení vracia do Košíc, kde sa stre-

táva s bývalými kumpánmi, s košickou rómskou mafiou, ktorá je niekedy viac komická ako zastrašujúca. Zoznam figúrok tvoria vyzvedači, udavači, feťáci, zločinci, zlodejčkovia a iní čudáci – skorumpovaný bývalý policajný vyšetrovateľ Lučkay, slizký samozvaný šéf „gangu“ Miki, obrovské hlavohrude (Krivý), ale aj úplne obyčajní poskokovia očakávajúci, čo sa bude diať. Biely sa prišiel pomstiť. V minulosti sa niečo stalo (nevieme presne čo) a on jediný si odpykal trest za všetkých. Chápeme teda miestami naznačenú motiváciu Bieleho a jeho snahu pomstiť sa za každú cenu, no jeho filmový charakter je príliš slabo vykreslený, aby sa s ním divák vedel stotožniť. Roky v base mu vzali mladost i možnú rodinu. A peniaze sú pre neho len prostriedkom, nie cieľom.

Hneď úvodná scéna vo vlaku na trati Bratislava – Košice, ktorým sa postava vracia z basy, naznačuje smerovanie celého filmu. Zobrazuje realitu tak, ako ju poznáme. Žiadne nablýskané IC. Úmorná cesta domov v špinavom rýchliku, kde ani voda na záchode netečie, síce nie je veľmi dobrou reklamou pre slovenské železnice, zato človeku, čo si aspoň raz takúto jazdu vyskúšal, pozdvihne kútiky úst. Rovnako aj priestory košickej stanice so známou znelkou.

Filmu dominuje samotné mesto a prostredia majú ten správny „smrad“. Podzemné krčmy, blšáky, drahý hotel v centre mesta, kde sa míňajú prostitútky so svojimi pasákmi, alebo fotogenický, no zároveň biedny Luník IX. Práve tam smerujú Bieleho prvé kroky. Stretáva sa so svojím dávny rómskym priateľom Ďulušom, ktorý pôsobí ako dôležitá postava – spojka. Na naše prekvapenie sa opätovne objaví až vo finále, ako záchranca v poslednej chvíli. Netušíme, ako sa o Bieleho únose dozvedel, ani to, kam počas celého filmu zmizol. Podobne nelogické situácie sa v snímke ešte objavujú, ale nie sú neodpušiteľné. Napríklad: Odkiaľ mal Biely veľkú sumu peňazí už vo vlaku, keď práve vyšiel z väzenia? Prečo boli peniaze, ktoré mu patrili, desať rokov v chladničke a prečo potom musela Bieleho bývalá láska Norika splácať jeho dlh vlastným telom? Motivácia hlavného hrdinu je jasná, diery v jeho minulosti a presné spojenie s bývalými komplicmi nám však režisér počas celého filmu neobjasní. Takisto vzťah medzi Bielym a Norou pôsobí nevyrovnané a málo uveriteľné. Rozpor, ktorý v sebe má postava, by mal byť divákovi jasnejší. Ved' tvorcovia si sami zvolili cestu žánrovej gangsterky, preto mohli priamočiarejšie priblížiť minulosť i myslenie postavy.

Bárta zvládol postavu Bieleho dobre, pasovala

mu aj východniarska dikcia, ktorá sa síce občas niekam stratila, ale napriek tomu nebol jeho prejav akademický. Množstvo vulgarizmov vo filme je vzhľadom na prostredie deja prirodzené a rovnako prirodzene vychádza z úst postáv. Podobne ako v prípade Bárta vyšlo aj obsadenie ostatných postáv. Podarilo sa zobrazenie odporného fízla Lučkaya, ktorý hrá v príbehu na všetky strany, v podaní dabingového herca Igora Krempaského. Jevgenij Libežňuk, herec rusínskeho Divadla Alexandra Duchnoviča, vynikol medzi ostatnými stvárnením slizkého samozvaného šéfa miestneho podsvetia Mikiho Lopeza. Život (pod)priemerného mafiána (možno zo Spišskej Novej Vsi), ktorý jazdí na ošúchanom mercedese a myslí si o sebe, že má moc, interpretoval s humorom a nadhľadom jemu vlastným. Dôveryhodné sú aj kostýmy a doplnkové rekvizity – šuštiakové či koženkové bundy, reťaze okolo krku, obleky a tetovania sú kópiou zafixovaných predstáv o nie veľmi bystrých mužoch lokálnej mafie oných rokov.

Predlohou filmu bola kniha *Koniec sveta* od Agdu Baviho Paina, ktorá sa skladá z dvoch noviel: *Jesoskero nilaj* a *A čo keď sa na mňa niekto díva* (vyšli v nakladateľstve LCA v roku 2006). Kniha odzrkadľuje výrazný štýl autora a okrem domáceho ocenenia získala v roku 2008 aj Veľkú cenu za literatúru pre východnú a juhovýchodnú Európu vo Viedni. Práve prvú novelu *Jesoskero nilaj* tvoril Pain s víziou možného sfilmovania v spolupráci s režisérom Dezorzom. Ale ako to už pri sfilmovaných literárnych dielach býva, málokedy naplnia očakávania čitateľa. Nádejou mohla byť Painova účasť pri písaní scenára, ktorý vznikol v spolupráci s Dezorzom. Nejaké detaily v snímke ostali, ale tie podstatné sa vytratili, čo je škoda. Príbeh filmu je situovaný do prostredia veľkého mesta, do jeho uličiek a barov aj do neslávne známeho rómskeho sídliska Luník

IX. Tu zbytočne bije do očí rómska kapela romanticky vsadená do stredu sídliska plného odpadkov. Realita je však často horšia ako ten najhorší „bčkovy“ film, tak prečo nie.

Priravnávať Dezorzov film k Tarantinovi je nanajvýš odvážne, ak nie úplne scestné. Postavám k tomu okrem iného chýba veľká dávka čierneho humoru a nadhľad. *Babie leto* netreba stavať do roly, v ktorej nie je a nemôže byť. Nech sa prezentuje inými zbraňami ako odvolávaním sa na zahraničné gangsterky a kriminálne trilery.

Dialógy sú tu obmedzené na minimum, asi aj preto fungujú. Miestami pôsobia umelo medzi hlavnou mužskou a ženskou postavou – Norou v podaní Agi Gubíkovej. Jediná ženská postava vo filme *Babie leto* je síce výrazovo zaujímavá, avšak v dialógoch málo presvedčivá. Stvárnenie postavy homosexuálneho mafiána Krivého hercom s kontroverznou minulosťou Raštom Rogelom už riešilo mnoho diskutérov na webe. Tak či onak, dobrý bol, „šrac“.

Filmové obrazy zaujímavou doplnil skvelý hudobník a improvizátor Marián Čekovský. Okrem kvalitnej pôvodnej hudby k filmu, ktorá mu dodáva viac gradácie než samotný príbeh, sa postaral aj o niekoľko „prerábok“ známych piesní, ktoré sú priamou súčasťou príbehového diania. Záverečnou piesňou *Vrany sa vracajú* dali tvorcovia priestor aj úspešnej domácej, košíckej kapele Kolowrat.

Babie leto rozhodne nie je prepadák. Neprelievajú sa tam síce avizované hektolitre krvi a scény, ktoré mali byť najdrsnejšie, sú maskované alebo sa dejú mimo obrazu, no vzhľadom na rozpočet je to aj tak slušné. Skúste zísť do kina a urobte si vlastný názor na to, či sa film vydaril, alebo nie. Nemusí byť za každú cenu svetový. Napodiv funguje aj napriek spomenutým nedostatkom a určite nie je zbytočný. Svojich divákov si isto nájde, tak ako si našiel aj svojich odporcov. ▲

Emil Fornay nakrúcal paradoxy života

Scenárista, režisér a kameraman Emil Fornay bol prvým Slovákom, ktorý navštívil všetky kontinenty sveta – svoju „zbierku“ skompletizoval v januári 1996, keď filmoval v Antarktíde. Fornay sa narodil 18. decembra 1943 a tento rok sa dožíva sedemdesiatky. Pri tejto príležitosti organizuje Kruh priateľov českej kultúry a Slovenský filmový zväz stretnutie s jubilantom pod názvom *Emil Fornay a jeho 333 filmov*, ktoré sa uskutoční 3. decembra o 16. hodine v bratislavskom kine Mladost. Fornay študoval kameru na FAMU (1960 – 1966), kde bol najmladším študentom vôbec. Už počas tohto obdobia pracoval na bratislavskej Kolibe. Z jeho tvorby pripomeňme filmy *Ostrov slobody* (1978), *SLUK v Latinskej Amerike* (1983), *Medik* (1983), *Jagavá púť Lhoce Šar* (1984), *Nekonečná pieseň domoviny* (1985). Nakrútil desiatky spravodajských filmov. Celkovo spolupracoval na 333 snímkach, z toho na vyše 280 ako režisér, k 150 titulom napísal scenár a 60 nasnímal ako kameraman. Sám seba nazval „filmárom paradoxov života“ a jeho snímky získali viac ako 40 ocenení. Emil Fornay je zároveň fotograf a napísal autobiografické knihy *Na všetkých kontinentoch*, *Príbeh filmára*, *Jubilejný rok filmára*. Má tri dcéry, z ktorých je najznámejšia Mira – režisérka hraných filmov *Lištičky*, ktorý Fornay produkoval, a *Môj pes Killer*. Vstup na podujatie *Emil Fornay a jeho 333 filmov* je voľný.

► Štefan Vraštiak (filmový publicista)

Slovenský film v sľubnej kondícii

V Slovenskom inštitúte v Budapešti sa od 11. do 13. novembra konala prehliadka a odborný seminár pod názvom *Slovenský film v sľubnej kondícii*. Išlo už o 21. ročník a názov podujatia bol viac ako priliehavý, pretože tento rok bolo z čoho vyberať. Hlavná organizátorka Daniela Onodiová v spolupráci s generálnym riaditeľom SFÚ Petrom Dubeckým pripravili naozaj vyváženú kolekciu filmov, lebo v nej boli proporcionálne zastúpené hrané,

dokumentárne a animované tituly, ako aj študentské snímky. Úvodky k filmom predniesli Peter Dubecký, Dušan Trančík a Peter Michalovič. Konali sa aj dve diskusie – cieľom tej prvej bolo priblížiť poslanie a štruktúru Filmovej a televíznej fakulty VŠMU, druhá sa zase zamerala na interpretáciu a hodnotenie študentských filmov. Po skončení v Budapešti prehliadka pokračovala v Segedíne, kde ju 14. novembra otvoril film Dušana Trančíka *Hodina dejepisu*. Po snímke nasledovala živá diskusia, ktorú moderoval hlavný organizátor Ján Bencsik. S tvorbou snímky a divákmi fundovane diskutoval o motivácii, okolnostiach nakrúcania filmu a jeho recepcie v Maďarsku a na Slovensku. Je potešiteľné, že v diskusii jednoznačne prevládala vecný tón, ktorý umlčoval ideologické akcenty v samom zárodku. Tieto dve prehliadky boli primárne určené študentom slovenských škôl v Maďarsku a príslušníkom slovenskej menšiny. Týmto spôsobom sa udržiava nielen kontakt s materinským jazykom a so slovenskou kultúrou. Študenti sú prostredníctvom filmov oboznámení s témami, ktoré slovenskí filmári považujú za dôležité, a zároveň môžu konfrontovať svoj pohľad na svet s tým ich. Podstatné je, že je to obojstranne výhodné.

► Peter Michalovič (filozof a estetik)

Hegerovej album znie aj filmami

Nedávno vydané 3-CD Hany Hegerovej *1957–2010 Zlatá kolekce* obsahuje aj filmové piesne. Dve z nich sú licencované Slovenským filmovým ústavom a nachádzajú sa na treťom CD. Konkrétne ide o skladbu *Trio Angelos* (Zdeněk Liška/Miroslav Válek) z rovnomennej snímky Stanislava Barabáša a o pieseň *Tak pod', budem ťa viesť* (Štěpán Koníček/Boris Filan) z filmu *Letokruhy* režiséra Ľudovíta Filana. *Zlatá kolekce* pozostáva celkovo zo 67 piesní. Na prvom CD sú srdcovky, na druhom cudzojazyčné piesne a na treťom tie filmové, televízne a raritné.

► dan

Babie leto (Slovensko/Česko, 2013) _ **RÉŽIA:** Gejza Dezorz _ **SCENÁR:** Agda Bavi Pain, G. Dezorz _ **KAMERA:** Richard Zolko _ **STRICH:** Milan Kaliňák _ **HUDBA:** Marián Čekovský _ **HRAJÚ:** Alexander Bárta, Agi Gubíková, Jevgenij Libežňuk, Igor Krempaský, Jaroslav Mottl a iní _ **MINUTÁŽ:** 90 min. _ **HODNOTENIE:** ●●●●

Grand Prix získal film *Triedny nepriateľ*. ■ FOTO: MFF Bratislava

Festival ako dobrý i zlý sen

► Jaroslav Hochel (filmový publicista)

V roku 2010 bolo ťažisko MFF Bratislava v petržalskom multiplexe, z ktorého sa vychádzkovým krokom dalo prejsť do kina Mladost, SNG či kinosály VŠMU. „Neznášam, keď je festival rozfrckaný po celom meste,“ citovali sme vtedy na stránkach Film.sk mladíka kráčajúceho po Novom moste. Chudák, netušil vtedy, čoho sa dožije o tri roky neskôr.

Z Nového mosta je opäť Most SNP, čo je irelevantné, lebo tohto roku sme ho počas festivalu nepotrebovali. Vôbec sme sa nevyskytli ani v blízkosti Dunaja, v Euroveji, kde sa festival konal ostatné dva roky. Niežeby bol multiplex v nákupnom centre bohviečo, ale aspoň dával možnosť vybrať si vstupenky na jednom mieste, bez problémov sa presunúť zo sály do sály, posediť si v kaviarni a podebatovať so známymi. Lenže Osud – alebo kto to bol – to tohto roku zariadil inak. Festival sa rozptýlil do piatich priestorov (Mladost, Lumière, Film Europe, Nostalgiya, Batelier), v tlačových materiáloch nazývaných „príjemnými mestskými kinami, ktoré dýchajú filmom a genius loci centra Bratislavy“. Nuž, o dýchaní by účastníci festivalu vedeli rozprávať: v Mladosti zaplnenej do posledného miesta sa dýchať ani veľmi nedá, zato pri behaní medzi kinami sme sa zadýchali až-až. Základný problém: nik nedokáže byť na štyroch miestach naraz. Ba ani na dvoch. Iste, z filmov si treba vybrať a osobný program rozumne zladíť, ale ako si zabezpečiť lístky, keď má každé kino inak otvorenú pokladnicu? Naozaj sa nedá sledovať súťažný film v Mladosti a zároveň si vyberať lístky v Lumiéri. Alebo: pred začiatkom prvého predstavenia vám pokladníčka lístky na zajtra nevydá, lebo by nestihla obslúžiť divákov idúcich na aktuálnu projekciu, no po predstavení sú už prísľušné lístky „vyakreditované“ (rozumej: sú fuč). Pritom každému muselo byť jasné, že toto *nemôže* fungovať. (Ako sa to urobiť dá, mož-

no zistiť u kolegov z Art Film Festu.) Podľa riaditeľa festivalu Vladimíra Krajniaka si vraj presun z multiplexu vyžiadali diváci. Nuž... chcel by som vidieť toho „diváka“, ktorý namiesto relatívne príjemného vírenia medzi kinosálami multiplexu zvolí viacnásobný maratónsky beh centrom mesta.

Potešujúce však je, že sa festival aj pri finančných problémoch uskutočnil, i keď prakticky len počas šiestich dní (6. - 12. 11.), a zachoval všetky tri súťaže. V súťaži hraných filmov sa stretlo osem titulov, spomedzi ktorých udelila porota Grand Prix slovenskej snímke režiséra Roka Bičeka *Triedny nepriateľ*, prenikavej štúdiu vzťahu jednotlivca a kolektívu – sú nimi nový triedny učiteľ a trieda plná silných jedincov, neochotných akceptovať jeho autoritárske metódy. Porota ocenila aj Igora Samobora v role kontroverzného učiteľa a filmu udelila cenu i porota FIPRESCI. Hereckú cenu v ženskej kategórii získala Anna Odell, ktorá si film *Stretávka* napísala aj zreživovala. (Film získal i cenu študentskej poroty.) Švédska snímka na tému šikanovania na strednej škole má zaujímavú štruktúru: v prvej tretine sledujeme priebeh pomaturitnej stretávky po desiatich rokoch, aby sme sa potom dozvedeli, že išlo o fikciu, film nakrútený jednou z bývalých študentiek, ktorú spolužiaci na stretávku nepozvali. Režisérka Anna potom spätne rozkrýva spleť vzťahov v tínedžerskom kolektíve a príčiny svojho odstrkovania – aby v závere filmu skutočná režisérka Odell veci zasa spochybnila odkazom na metódu herec-

kej práce, pri ktorej sa postava nikdy nemôže úplne stotožniť so svojou predlohou. Cenu pre najlepšieho režiséra si ex aequo odniesli Bobo Jelčić za film *Obrana a ochrana* (Chorvátsko – Bosna a Hercegovina), ktorý sa zaoberá dôsledkami vojny v bývalej Juhoslávii aj po dvoch desaťročiach, a Jurij Bykov, ktorý poňal tému smrteľnej autonehody a snahy o zamaskovanie viny vo filme *Major* ako obžalobu korupcie v radoch polície v (až príliš) akčnom štýle.

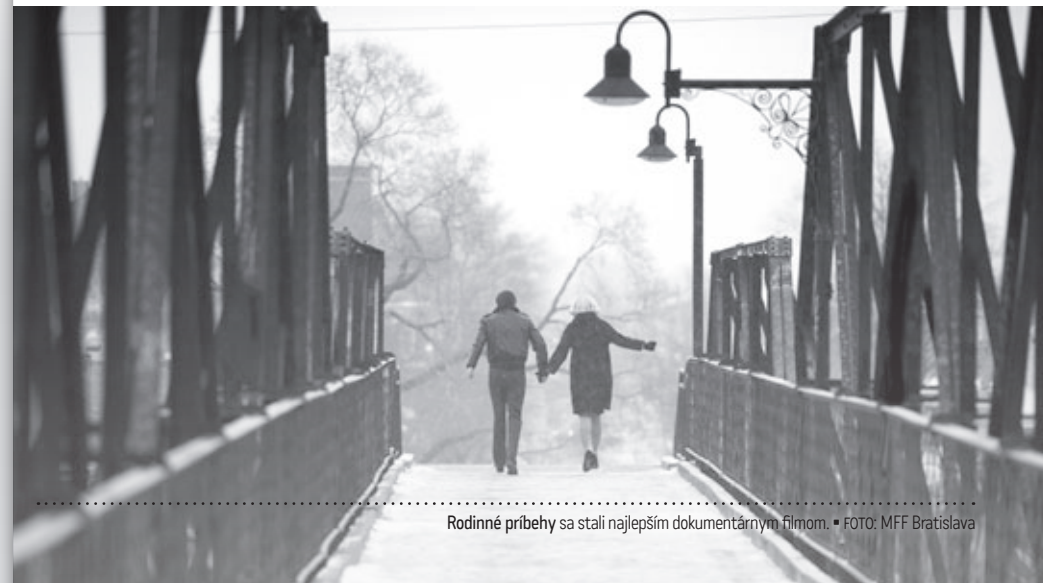
Najlepším dokumentárnym filmom sa stali *Rodinné príbehy*, v ktorých kanadská režisérka Sarah Polley spomína na svoju mamu, talentovanú herečku, ktorej život sa skončil predčasne, a najlepším krátkym filmom *Zvieratá, čo som zabil minulé leto* švédskeho režiséra Gustava Danielssona.

Ťažiskovými nesúťažnými sekciami boli Panoráma, Príbehy a Proti prúdu. Medzi tvorcami sa našlo viacero známych mien – Ridley Scott (*Konzultant*), Asghar Farhadi (*Minulosť*), Stephen Frears (*Philomena*), Gus Van Sant (*Zaslúbená krajina*), Valeria Golino (*Miele*, režijný debut známej herečky). Naším osobným favoritom sa stal strhujúci *Vír* srbského režiséra Bojana Vuka Kosovčevića, tri vzájomne prepojené poviedky, odohrávané sa počas 48 hodín v súčasnom Belehrade.

V programe nechýbala sekcia Made in Slovakia. Popri Fornayovej *Mojom psovi* *Killerovi* bola v predpremiére uvedená menšinová koprodukcia *Ako nikdy* v réžii Zdeňka Tyca, česť dokumentov zachraňovali *Kvety a korene* Doda Banyáka, portrét amerického básnika, dramaturga, scenáristu a pedagóga slovenského pôvodu Jamesa Ragana, ktorý bol

predsedom festivalovej poroty, ďalej *Propeler – hľadanie strateného času*, výpoveď o dobe, ľuďoch a hodnotách, ktorou Pavol Korec po desiatich rokoch nadviazal na šesťdielny projekt *Propeler*, a Barabášove *Stopy na hrebenu*, šiesta časť série *Príbehy tatranských štítov*. Slovenský program tvorili aj krátke filmy, ktoré v súčasnosti distribuuje ASFK, a študentské snímky. V sekcii Príbehy bol uvedený Lehotského *Zázrak*. S dávkou licencie môžeme medzi našské filmy zaradiť aj *Zvierací projekt* kanadskej režisérky slovenského pôvodu Ingrid Veninger (pred tromi rokmi uviedol MFF jej debut *Modra*). Dejiny našej kinematografie pripomenula slávnostná projekcia Medvedovej *Stvorilyky* pri príležitosti ocenenia Evy Krížikovej, ktorá sa stala piatou držiteľkou (zatiaľ pomyselnej) hereckej pamätnej dlaždice na Chodníku slávy. Film Europe Award za úspešnú prezentáciu slovenského filmového umenia v zahraničí udelili herečke Táni Pauhofovej.

Šťastie mali organizátori pri výbere prominentného hosťa festivalu, dánskeho režiséra Billeho Augusta, ktorý by si iste zaslúžil aspoň výberovú retrospektívu, a nielen uvedenie svojho najnovšieho filmu *Nočný vlak do Lisabonu*. A August mal zasa šťastie, že ocenenie za umeleckú výnimočnosť vo svetovej kinematografii preberal vo veľkej sále Kina Lumière, a nie v niektorom z „príjemných mestských kín“, lebo napríklad cestou do Batelieru by si (potme) mohol pokojne zasvinieť naleštené topánky. Ešteže tak – lebo na festivale, ktorého záverečný ceremoniál sa koná dva dni (!) pred koncom, je možné všeličo. ▲

Rodinné príbehy sa stali najlepším dokumentárnym filmom. ■ FOTO: MFF Bratislava

Diéta festivalu neublížila

► Jaroslav Hochel (filmový publicista)

V poslednej októbrovej dekáde (23. – 27. 10.) sa v Bratislave po siedmy raz konal Filmový festival inakosti, ktorý opäť našiel strechu nad hlavou v Kine Lumière. Tak ako viacero iných tohtoročných podujatí aj FFI prebehol pre limitované finančné prostriedky v trochu „diétnej“ verzii. Aj tak však tvorí jeho bilanciu uvedenie 18 filmov na 21 predstaveniach.

Podľa sloganu je FFI „festivalom pre lesby, gejov, bisexuálnych, transrodových, intersexuálnych ľudí, ich rodiny, deti a priateľov“ – azda neprávom sa v ňom zabúda na „obyčajných“ divákov, ktorým má festival takisto čo ponúknuť. K jeho umeleckým vrcholom patrili poľský film režisérky Małgošky Szumowskej *V mene...*, príbeh homosexuálneho kňaza (v hlavnej úlohe exceloval Andrzej Chyra), ktorý sa snaží bojovať so svojou orientáciou, až napokon neodolá mladému farníkovi, ktorý k nemu prechováva akýsi eroticko-synovský vzťah. Transrodovú tému spracovala režisérka dvojica Negar Azarbadžani – Marja Goenaga v iránsko-nemeckej snímke *Tvár v zrkadle*; téma núteného sobáša, často prítomná v iránskej kinematografii, je tu obohatená o transrodový rozmer, keď dievča nútené k vydaju túži v skutočnosti po zmene pohlavia – aj tu podala skvelý výkon Šajesteh Irani, rovnako presvedčivá v ženskej i mužskej polohe svojej postavy. Izraelský film *Yossi* režiséra Eytana Foxa dopovedáva s desaťročným časovým odstupom príbeh jedného z dvoch protagonistov jeho snímky *Yossi a Jagger*, uvedenej na festivale vlani. Divácka cena Ružový balónik pripadla kanadskej komédii *Margarita* (r. Dominique Cardona – Laurie Colbert) o lesbickej mexickej aupairke, ktorá celé roky pracuje v Kanade nakuerno.

Šťastnú ruku mali organizátori pri výbere dokumentov. Z dielne francúzskeho režiséra Sébastiena Lifshitza pochádzal film *Bambi* o transrodovej žene,

ktorá sa preslávila v Paríži ako kabaretná hviezda a potom pracovala tri desaťročia ako pedagogička. V snímke amerického režiséra Jeffreyho Schwartza *Som Božská* akoby platilo pravidlo „čím bizarnejší protagonista, tým lepší film“ – bol ním už nežijúci herec Harris Glenn Milstead, ktorý stvárňoval takmer výlučne ženské úlohy v pochybných, ale dnes svojím spôsobom kultových filmoch režiséra Johna Watersa.

Súčasnou programovej štruktúry FFI je aj sekcia Teplé Česko-Slovensko. (Členenie programu na sekcie však z katalógu – nedopatrením? – vypadlo.) Zdá sa, že veľa vhodných filmov sa v našich končinách za ostatný rok neurodilo, a tak česť slovenskej kinematografie zachraňovala Adáskova *Hana a jej bratia* z roku 2001; film uviedla filmová teoretička Eva Filová, ktorá zároveň predstavila svoju knihu *Eros, sexus, gender v slovenskom filme*, kde sa v jednej z podkapitol venuje aj téme inakosti. Žiaľ, krátky film Martina Veliča *Kóma* z programu napokon vypadol. Česko-slovensko-americký rozmer mala prítomnosť známeho fotografa Roberta Vana, rodáka z Nových Zámok – počas jeho soirée bol uvedený jeho profil z cyklu Českej televízie *13. komnata*.

Milovníci dobrého filmu si mohli pozrieť aj niektoré distribučné tituly (Soderberghov *Liberace!*, Ozpetekove *Neriadené strely*) a v predpremiére *Život Adèle* Abdellatifha Kečicheha, ktorý vzbudil obrovský záujem a do bežnej distribúcie vstúpil koncom novembra. ▲

Jihlava formujúca sirôtky

► Tomáš Hudák (absolvent audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jihlava patrí medzi dôležité dokumentárne festivaly v Európe s úspešným industry programom i zaplnenými kinosálami. Organizátori pochopili, že ak chcú rozvíjať kultúru dokumentárneho filmu, iba premietat nestačí. Preto sa venujú filmovým profesionálom (nielen filmárom, ale aj zástupcom festivalov a ďalším), majú workshop pre humanitných študentov, pomáhajú pri vydávaní kníh a v neposlednom rade pokračujú premietaním filmov v ďalších mestách – vrátane Bratislavy.

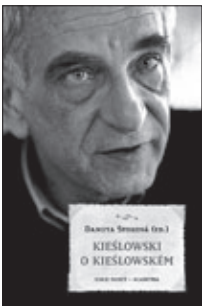
Organizátori MFDF Jihlava vedia, že ľudia sa na festival prišli zabaviť (a zábavný môže byť aj otvárací ceremoniál), no pritom sa do programu neboja zaradiť ani experimentálne filmy. Jedným z najvýznamnejších hostí tohtoročného festivalu (24. – 29. 10.) bol práve americký experimentálny tvorca Craig Baldwin, ktorý sa špecializuje na vytváranie strihových filmov. V Jihlave uviedol päť svojich snímok a na prednáške Orphan Morphin hovoril predovšetkým o myšlienke strihového filmu a rôznych aspektoch, ktoré s ňou súvisia – od estetických až po filozoficko-právne. Craig Baldwin bol zároveň jediným porotcom v súťaži svetových dokumentov Opus bonum. Nie je prekvapením, že ocenil strihový film, ktorý sa zaoberá aktuálnou politickou situáciou v arabských krajinách. *Povstanie (The Uprising)* Petra Snowdona sleduje vývoj pouličných nepokojov v priebehu jedného týždňa, pričom využíva zábery z YouTube. Podstatné je, že zábery pochádzajú z rôznych krajín, čím vzniká akási abstraktná situácia, rovnako reálna ako virtuálna.

Toto ocenenie i Baldwinova retrospektíva odrážajú silnejúce postavenie strihových filmov vo svete dokumentárnej kinematografie. Aj MFDF Jihlava uviedol niekoľko ďalších zaujímavých príkladov: *Zem barbarov (Pays barbare)* o Mussoliniho vojnových a kolonizačných ťaženiach v Afrike, najmä v Etiópii, titul *Náš Nixon (Our Nixon)* nielen o afére Watergate prevažne z pohľadu prezidentových poradcov alebo poľský film *Umenie zmiznúť (Sztuka znikania)* o haitskom šamanovi, ktorý v osemdesiatych rokoch navštívil Poľsko.

Festival však reagoval na aktuálne dianie vo sve-

te rôznymi spôsobmi: tradične priniesol sekciu Doc-fi s filmami, ktoré ukazujú, že s hranicou medzi fikciou a dokumentom to nie je také jednoznačné, Reality.tv sa venovala súčasnej televízii, počas festivalu sa konali parlamentné voľby a MFDF tejto téme venoval sekciu (a vo festivalovej kaviarni sa vysielalo volebné štúdio ČT), takisto oslávil Deň audiovizuálneho dedičstva (27. október) filmami prvej režisérky Alice Guy.

Slovensko malo v Jihlave zastúpenie v rôznych častiach programu. V súťaži Mezi moři (dokumentárne filmy strednej a východnej Európy) sa nachádzala *Kauza Cernanová* Roberta Kirchhoffa, ktorú napokon ocenili Zvláštnym uznaním. V sekcii Česká radost súťažil dokument *Eugéniové* Pavla Štingla (koproducent Punkchart Films) – svojský, do veľkej miery animovaný film o dejinách eugeniky. V sekcii Krátka radost sa zase nachádzal film Jany Minárikovej *Homo Ciris*. Na trhu East Silver sa okrem starších filmov prezentoval *Štvorec v kruhu* Lubomíra Štecka a dva nové filmy Ladislava Kaboša *Všetky moje deti* a *Krvavé piesky Líbie*. V časti Emerging Producers sa predstavila producentka Barbara Hessová (*Veľký rešpekt, Arsy Versy*, dokončujúci sa *Comeback*); workshop Ex Oriente, zameriavajúci sa na vývoj filmu, absolvovali Katarína Hlinčíková a Barbara Janišová Feglová s projektom *Homo Video* aj Michal Kaboš a Bibiana Beňová s projektom *Duchovia*. Workshop Slovenský krátky film viedli Mária Ferenčuhová a Petra Hanáková, no a master class o svojom poslednom filme *Zamatívi teroristi* mali v rukách Peter Kerekes s Ivanom Ostrochovským. ▲

Danuta Stoková: Kieślowski o Kieślowském

(preklad Lenka Daňhelová, Academia,
edícia Paměť, 2013, 240 strán, 17,50 €)

Kinematograficky, politicky a spoločensky zamerané spomienky, postrehy a úvahy významného, tvorivo a občiansky nekompromisného poľského režiséra Krzysztofa Kieślowského (1941 – 1996) pochádzajú z troch autorkiných obsiahlych rozhovorov s ním zo začiatku deväťdesiatych rokov. Tie vznikali s časovým odstupom, a tak zachytávajú Kieślowského rastúcu skepsu z porevolučnej situácie v Poľsku. V prvej kapitole sa ohliada za vlastným detstvom, mladosťou a štúdiom filmu, v druhej stopuje svoje dokumentaristické začiatky, v tretej komentuje jednotlivé hrané filmy, štvrtá sa týka tvorbovej ťažiadosti a vnímania úspechu, piata zaznamenáva zrod trilógie *Tri farby* (české vydanie vychádza dve desaťročia po pôvodnom). Filmmár pritom úprimne podstupuje otvorenú kritickú sebareflexiu. Kniha osloví záujemcov o jeho dielo, o kinematografické postupy (problémy s filtrami a objektívmi, so strihom, s filmovou hudbou a s rytmom) aj o históriu krajiny zahalenej komunistickou mocou (podrobný opis výnimočného stavu vyhláseného v Poľsku v roku 1981).

Edward Jay Epstein: Ekonomika Hollywoodu

(preklad Petr Kotouš, Mladá fronta,
Praha, 2013, 216 strán, 11,33 €)

V uznávanej knihe s podtitulom *Skrytá finančná realita v pozadí filmů* poukazuje odborník v oblasti amerického filmového priemyslu konkrétnymi príkladmi na to, že filmové umenie je v područí umenia obchodu, autorské zábery sú stiesňované záujmami finančného kapitálu, originalita je obchodne nevýhodná a úžasné peňažné sumy tečú k aktérom hereckého hviezdneho rastúcu skepsu Tom Cruise vďaka zmluve s Paramountom o podieloch na predaji finančne prerástol samotné štúdio. Epstein upozorňuje na dôležitosť predaja autorských práv (nehitový film *Lara Croft: Tomb Raider* mal dvojmiliónový zisk už pred prvou klapkou najmä vďaka predaju práv do NSR), ale aj na neodmysliteľnú výnosnosť rýchleho občerstvenia v multiplexoch. Priestor je venovaný aj potrebe a nástrahám poisťovania hereckých hviezd, spôsobom získavania finančných príspevkov na obzvlášť nákladné projekty, výhodám nakrúcania v zahraničí či ovplyvňovaniu produkcie pravidlami vekovej prístupnosti – a naočakovať aj produkciu a financovaniu tzv. nezávislých filmov.

► Peter Ulman

Tri dni Kondora (MAGIC BOX)

Predlohou svetoznámeho Pollackovho špiónážneho trileru bol román Jamesa Gradyho *Šesť dní Kondora*. Oným Kondorom je mladý a bystrý literárny vedec Joe Turner (Robert Redford). Pod týmto krycím menom pôsobí v jednej newyorskej lokálnej bunke CIA. Tá skúmaním brakových literárnych výtvorov analyzuje možné skryté teroristické hrozby a hľadá prípadné úniky informácií ohrozujúcich národnú bezpečnosť. Pracovná rutina tejto bunky je však narušená cieľným vyvraždením všetkých Turnerových kolegov a on – vďaka náhode jediný, čo prežil – musí prísť na koreň vecí skôr, než sa stane poslednou obeťou neznámeho vraha. Pôdu konšpiračnej drámy, zasahujúcej do najvyšších politických miest, rozohral Pollack ako napínavú hru bezúhonného a viac-menej naivného – zato nadmieru inteligentného – jednotlivca proti nejasne načrtnutému nepriateľovi. Týmto nepriateľom už nie je konkrétna osoba, ale systém. Turnersa ho v boji o holý život pokúša demaskovať, revitalizovať a zmeniť, no napriek parciálnemu pocitu víťazstva sa táto snaha ukazuje v závere ako márna. Distribútor divákom tentoraz pripravil už tretie vydanie tohto legendárneho filmu a pridal aj pomerne obsiahle bonusy a nemenej legendárny český dabing vyrobený v roku 1988 pre ČST Praha.

► Jaroslav Procházka

Dr. House 1. – 8. (BONTON)

Napriek stupňujúcej sa „filmovosti“ súčasných televíznych sérií a seriálov, ktorá smelo konuruje ktorémukoľvek trháku strieborného plátna, zostal ich najúčinnejšou zbraňou na mieru dávkovaný schematizmus. Variovanie overených metód a postupov stále patrí k zaručenej receptu na úspech „donekonečna“ sa odvíjajúcich osudov postáv, na ktoré si divák sledovaním navykol. Miera aktualizácie či negácie týchto opakovaní následne kvantifikuje mieru formálnej originality a konkrétnej inovatívosti týchto útvarov. Séria o geniálnom, ale neznesiteľne svojráznom diagnostikovi konfrontuje vynikajúco napísanú a brilantne sarkastickú hlavnú postavu a postupom času rutinne sa opakuje, v neskorších sériách čoraz predvídateľnejšie medicínsko-mysteriózne prípady. Tie sú veľmi umne kombinované s epizódami narušajúcimi očakávanú schému a epizódami posúvajúcimi v každej sérii osud protagonistov k očakávanému – pre niekoho prekvapivému –, ale viac-menej katarznému záveru. Ten sa – vzhľadom na fenomenálny celosvetový divácky i komerčný úspech – tentoraz koná. Distribútor zjednotil všetkých osem sérií do kartónového boxu a okrem povinnej výbavy (český dabing a titulky) rozdelil na jednotlivé DVD aj desiatky bonusov.

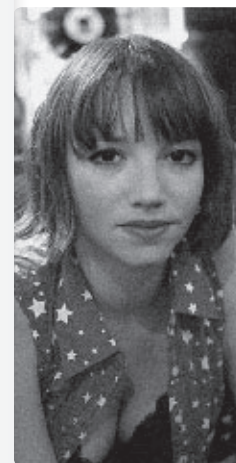
(vedúci mediately SFÚ)

REŽISÉR
ČESKÉHO
KINEMA

režisér Vlado Fischer

Pracujem ako jeden z troch režisérov na seriáli *Chlapi neplačú*. Začali sme nakrúcať celovečerný film *Ži a nechaj žiť*. Máme za sebou tri náročné dni s kaskadérm, s množstvom áut a kolízií. Denné práce dopadli nad očakávanie dobre, takže sa tešíme na jar, keď by sme mali film dokončiť. Chystám sa aj na réžiu divadelného predstavenia. To je zatiaľ v štádiu príprav.

dokumentaristka Tereza Nvotová

Práve som dokončila strihanie piatich polhodinových dokumentov pre ČT v rámci cyklu *Jeden rok s Fullbrightom*, ktoré som točila rok prevažne v USA. Prednedávnom som zbakalárovala na FAMU s filmom *Mečiar*, ktorý sa chystám dočítať a rozšíriť, na budúci rok by mal mať premiéru. Z katedry dokumentu som preskočila na katedru hranej réžie, kde pripravujem svoj hraný absolventský film *Bosá*, na ktorý hľadám na Slovensku koproducenta. Zároveň hľadám nové cesty na výrobu dokumentu *TRANSit*, ktorý je čiastočne rozbehnutý, ale nedostali sme podporu od slovenského fondu (na rozdiel od českého).

režisér a animátor Andrej Kolenčík

Momentálne pracujem na grafike a animácii dvoch dokumentárnych cyklov, ktoré vznikajú v produkcii Hitchhiker films. Prvým je už známe *Slovenské kino* a druhým pilotný diel nového cyklu *Prvá* o Slovenkách priekopníčkach, ktorý režíruje Zuzana Liová. Koncom mesiaca sa s naším dokumentárnym filmom *Hviezda* zúčastním na medzinárodnom festivale Magma na Sicílii a v Slovinsku budem režírovať videoklip pre českú skupinu DVA. Okrem toho dúfam, že sa v Audiovizuálnom fonde umúdrnia a konečne podpora môj pripravený projekt *Historiky z Miletiky*.

V Nemecku sa darilo slovenským filmom

Film režiséra Roberta Kirchhoffa *Kauza Cervanová* získal dve ocenenia na 56. ročníku medzinárodného festivalu dokumentárnych filmov DOK Leipzig, ktorý sa konal 28. októbra až 3. novembra v Lipsku. Dokumentárna dráma tam zaujala ekumenickú porotu, ktorá jej udelila cenu. Kirchhoff získal aj Čestné uznanie poroty – podľa vyjadrenia jej členov za „režisérovu vytrvalosť, s ktorou dlhé roky sledoval uzavretý kriminálny prípad, aby nám ukázal, že napriek politickým zmenám na Slovensku sa súdna moc stále zneužíva“. Porota na 23. filmovom festivale v Cottbuse (5. – 10. november) zase ocenila v kategórii najlepších ženských herecký výkon slovenskú neherečku Michaelu Bendulovú, ktorá stvárnila hlavnú postavu Ely v snímke *Zázrak* režiséra Juraja Lehotského. Ocenenie je finančne dotované mestom Cottbus vo výške 5 000 eur.

► jar

Zmeny v historických rebríčkoch

Po ročnej prestávke došlo opäť k zmenám v rebríčku najnavštevovanejších domácich filmov v ére samostatného Slovenska, teda od roku 1993. Desiateho októbra 2013 mal premiéru debut Jonáša Karáska *Kandidát* a za šesť týždňov ho v kinách videlo 71 362 divákov, čo znamená, že sa vyšplhal už na ôsmu priečku. Aktuálny rebríček k 17. novembru 2013 vyzeral nasledovne: 1. *Bathory* (432 269 divákov), 2. *Fontána pre Zuzanu 2* (343 206), 3. *Lóve* (128 870), 4. *Pokoj v duši* (116 818), 5. *Fontána pre Zuzanu 3* (112 353), 6. *Suzanne* (98 324), 7. ... *kone na betóne* (77 424), 8. *Kandidát* (71 362), 9. *Vášnivý bozk* (64 809), 10. *BRATISLAVAfilm* (61 039). Po dva filmy v Top 10 majú režiséri Dušan Rapoš (*Fontána pre Zuzanu 2*, *Suzanne*) a Jakub Kroner (*Lóve*, *BRATISLAVAfilm*). Darí sa aj filmu Roberta Kirchhoffa *Kauza Cervanová*. K 31. októbru 2013 ho videlo už 8 296 divákov, vďaka čomu sa stal piatym najnavštevovanejším domácim dokumentom v ére slovenskej samostatnosti. Na prvej priečke sú stále *Papierové hlavy* Dušana Hanáka (17 574 divákov), druhý sú *Stepě lásky* (13 390), tretie je *Osadné* (11 548) a štvrtá priečka

patrí filmu Pavla Barabáša *Tepuy: Cesta do hlbín zeme* (8 877).

► miro

TOP 10 SLOVENSKO (1. 1. – 30. 9. 2013)

	POČET DIVÁKOV
1 <i>Šmolkovia 2 3D</i>	134 063
2 <i>Vo štvorici po opici 3</i>	117 210
3 <i>Babovřesky</i>	109 051
4 <i>Ja, zloduch 2</i>	99 610
5 <i>Príserky: Univerzita</i>	86 344
6 <i>Krúdvoci</i>	83 418
7 <i>Rýchlo a zbesilo 6</i>	75 128
8 <i>My sme Millerovci</i>	73 994
9 <i>Veľký Gatsby</i>	67 535
10 <i>Iron Man 3</i>	63 244

zdroj: Únia filmových distribútorov SR

Od 1. januára do 30. septembra 2013 prišlo do slovenských kín 2 594 226 divákov, ktorí zaplatili vstupné 13 156 557,86 eura. V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2012 to znamená medziročný nárast počtu divákov o 8,32 percenta a hrubých tržieb o 7,20 percenta. Stúpla i priemerná návštevnosť na predstavenie z 27,75 na 28,79 diváka. Naopak, po dlhom čase došlo k poklesu priemerného vstupného o 1,03 percenta na 5,07 eura. Najnavštevovanejší film *Šmolkovia 2 3D* videlo 134 063 divákov. Medzi rekordnými 186 premiérami bolo i 17 domácich – z toho 9 hraných filmov, 7 dokumentárnych a 1 pásmo študentských filmov. Najúspešnejšia bola minoritná koprodukcia *Colette*, ktorej so 14 566 divákmi patrí 47. priečka. Umiestnenie jedenástich majoritne slovenských premiérových snímok bolo nasledovné: *Miluj ma alebo odíď* (49. miesto, 14 139 divákov), *Kauza Cervanová* (71., 8 152), *Zázrak* (105., 3 557), *Môj pes Killer* (115., 3 329), *Attonitas* (139., 1 736), *ABSOLVENTI/ Sloboďa nie je zadarmo* (141., 1 655), *Ďakujem, dobre* (142., 1 649), *Krehká identita* (148., 1 384), *Banický chlebíček* (179., 682), *Exponáty alebo príbehy z kaštieľa* (200., 369) a *Intrigy* (345., 46). Všetkých 59 slovenských a koprodukčných titulov, ktoré sa premietali počas prvých deviatich mesiacov roku 2013, videlo spolu 64 918 divákov, čo tvorí 2,50 percenta celkovej návštevnosti.

► Miro Ulman

Pohľady zo sveta/do sveta

► Rudolf Urc (filmový dramaturg a publicista)

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku *Film.sk* ich každý mesiac čitateľom približuje Rudolf Urc, ktorý v rokoch 1959 až 1960 pôsobil ako dramaturg Spravodajského filmu.

Pozývam vás na prehliadku zahraničných snímok, uverejnených v ostatnej várke týždenníkov z roku 1954. Výber do jednotlivých vydaní *Týždňa* vo filme vtedy robili redaktori Spravodajského filmu v Bratislave z materiálov, ktoré došli z Prahy už značne zredukované. Volali sme ich „cudziny“. Bol to spravodajský Tygodnik filmowy, sovietske Novosti dňa a rôzne fragmenty z iných cudzokrajných žurnálov.

Z oficiálnych udalostí zaujali oslavy 5. výročia vzniku Čínskej ľudovej republiky v Pekingu (Týždeň vo filme č. 47). Manifestácia mala demonštrovať *nebyvalú spojnosť 600-miliónového národa* s politikou Mao Ce-tunga, ktorý zavítal na tribúnu spolu so sovietskym predstaviteľom Chruščovom. Ten veľkoryso odpustil Číňanom všetky dlhy, venoval im bezplatne prístav Port Arthur a rovnako Čínsku východnú železničnú magistrálu. Do Číny pricestovali stovky sovietskych inžinierov a čínski robotníci sa prišli k Sovietom zaučať, napríklad do automobilových závodov v Moskve (č. 51). Tieto gestá však nezabránili ideologickej a neskôr ani vojenskej konfrontácii (známa pohraničná bitka pri rieke Ussuri v roku 1969).

Z horských pastvín schádzajú do dolín na prezimovanie čriedy oviec (č. 52). Romantické zábery narúša rečník, ktorý sa práve vrátil z inštruktáže v Moskve. Ktohovie, o čom poučili moskovskí byrokrati mongolských pastierov oviec.

Šot o novej vysokej peci v Sztalinvárosi v Maďarsku (č. 47) by bol nezaujímavý, nebyť prítomnosti smutne známeho šéfa maďarských komunistov Mátyása Rákosiho. Bol to on, kto prvý vyhlásil, že centrum protisocialistických síl treba hľadať v Československu, a vypracoval dlhý zoznam „nepriateľov vo vlastných radoch“, na základe ktorého potom nasledoval ďalší hon na čarodejnice. Hoci v roku 1954 už bolo zjavné, že išlo o výmysel a hrubú provokáciu, Rákosi zotrval na svojom poste až do roku 1956, keď ho jeho chlebobáčovia v Kremli odvolali.

Desať miliónov ľudí stratilo domov pri povodniach v Indii. Spolu s ministerským predsedom Néhrúom sledujeme z lietadla rozvodnenú rieku Brahmaputru (č. 48).

V Moskve vyrástol 26-poschodový hotel Leningradskij (č. 47). Patrí k „siedmim sestrám“, ako dnes nazývajú komplex moskovských mrakodrapov. Za štvorcový meter týchto vyhľadávaných a exkluzívnych priestorov dnes zaplatíte priemerne 13-tisíc eur.

Zaujala aj módna prehliadka v Budapešti (č. 50), výborne nasnímané vystúpenie baletného súboru Varšavskej opery (č. 49), pohotová kamera pri deťoch v ruskej škôlke (č. 51) i niektoré ďalšie snímky zo zahraničných ponúk. Je sa na čo pozerieť. ◀

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – DECEMBER 2013

7. 12. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme *46/1954* a *47/1954* (repríza 8. 12. o 15.30 hod.)14. 12. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme *48/1954* a *49/1954* (repríza 15. 12. o 15.30 hod.)21. 12. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme *50/1954* a *51/1954* (repríza 22. 12. o 15.30 hod.)28. 12. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme *52/1954* a *1/1963* (repríza 29. 12. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V DECEMBRI:

Staré, nové, požičané a modré

odporúča filmová
publicistka **Kristína
Aschenbrennerová**

Stará anglická tradícia súvisiaca s výbavou nevesty v jej svadobný deň sa pri pohľade na decembrový program Kina Lumière javí ako vhodný návod na výber filmov. „Niečo staré, niečo nové, niečo modré a niečo požičané“ (a ešte by sa patrilo striebornú mincu do topánky) by malo zaručiť v priemere aspoň jeden film do týždňa, pričom pri aktuálnej ponuke je len veľmi malá šanca na negatívnu skúsenosť. Riekanku doplňte podľa seba, tu je môj výber.

Niečo staré zastupuje najmä Projekt 100, tri filmy Federica Felliniho, ale aj retrospektíva Petra Solana. Spomedzi „starín“ by som najradšej odporučila všetko, no nedá mi nevypichnúť Wilderov *Sunset Boulevard*. Už len preto, že je skrátka fakt dobrý a že v ňom nájdete nejednu ikonickú scénu alebo repliku. A takisto preto, že Fellini či Resnais sa v našich končinách vyskytujú o niečo častejšie.

Ako niečo nové odporúčam *Veľkú nádheru* Paola Sorrentina. Mizantropický a sarkastický spisovateľ, autor jednej veľkej knihy, Riman v „najlepšom strednom“ veku, si robí plastelínu zo všetkého posvätné talianskeho, respektíve rímskeho, seba nevynímajúc. Ponúka sa porovnanie s Felliniho *Sladkým životom*, no najmä preto, aby sa ukázalo, že nie je to to isté, keď dvaja robia (v Ríme) to isté, v tomto prípade bilancujú život, umenie a vieru.

Tým požičaným je *Oldboy*. Priznávam sa, sama nie som presvedčená, že si film chcem pozrieť. S výnimkou *Siedmich statočných* a *Kruhu* akosi nemám dobré skúsenosti s remakmi ázijských filmov či s ich prenášaním do neázijskeho prostredia. Plus, *Oldboy* v réžii Park Chan-wooka u mňa nasadil latku tak, že neviem, či som ochotná prijať niečo iné. Na druhej strane, ide „len“ o ďalšiu adaptáciu japonskej mangy a je to Spike Lee.

Pokiaľ ste už mali v ruke program kina, asi ste sa dovŕtčili, že niečo modré je *Život Adèle*. Modrá sa vyskytuje v názve predlohy: *Le bleu est une couleur chaude*, ktorý inšpiroval jeden z alternatívnych názvov filmu *Blue is the Warmest Color*, teda *Modrá je najteplejšia farba*. Na rovinu: Zlatá palma z Cannes nie je za (teraz už prestrihanú) erotickú scénu alebo len preto, že ide o lesbičky a LGBT je v kurze. *Život Adèle* je prvom rade výborný film s výbornými hereckými výkonmi.

Neodpustím si ani tú striebornú mincu, ktorou je film *Vtedy na Západe*, zaradený (rovnako ako *Sunset Boulevard*) do Projektu 100. Je jednoducho úchvatný. A mám pocit, že filmy v réžii Sergia Leoneho ani iné nie sú. ▲

Sunset Boulevard ■ FOTO: archiv SFU

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

► 1. 12.

Big Lebowski, r. J. Coen, USA/VB, 1998, 110' (D) (16.00, K1)
Slovak Shorts I., pásmo krátkych filmov, SR, 2011 - 2013, 68' (v) (16.00, K2)
A loď pláva, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1983, 122' (17.30, K2)
Epizóda zo života zberača železa, r. D. Tanovič, BaH/Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (D) (18.10, K1)
Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (D) (19.30, K1)
Skúška orchestra, r. F. Fellini, Tal./Fran./Nem., 1978, 69' (20.00, K2)

► 2. 12.

Pieta, r. Kim Ki-duk, J. Kórea, 2012, 104' (v) (18.00, K2)
Peter Solan, r. M. Šulík, SR/ČR, 2013, 57' (D) (18.30, K1)
Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (20.00, K2)
Hirošima, moja láska, r. A. Resnais, Fran., 1959, 91'
+ **Mesiac**, r. O. Rudavský, SR, 2012, 10' (D) (20.30, K1)

► 3. 12.

Hirošima, moja láska, r. A. Resnais, Fran., 1959, 91'
+ **Mesiac**, r. O. Rudavský, SR, 2012, 10' (D) (18.00, K1)
Peter Solan: Výber krátkych filmov, r. P. Solan, ČSSR, 1953 - 1978, 101' (18.30, K2)
Kobylky IV, pásmo študentských filmov, SR, 2009 - 2013, 74' (D) (20.00, K1)
NO, r. P. Larrain, Čile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (20.30, K2)

► 4. 12.

Banícky chlebiček, r. R. Fábian, SR, 2013, 60' (v) (17.00, K2)
Hirošima, moja láska, r. A. Resnais, Fran., 1959, 91'
+ **Mesiac**, r. O. Rudavský, SR, 2012, 10' (D) (18.00, K1)
Balkón plný plienok, r. P. Solan, ČSSR, 1978, 12'
+ **Malá anketa**, r. P. Solan, ČSSR, 1969, 58' (18.30, K2)
Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (19.50, K2)
Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (20.30, K1)

► 5. 12.

Kapitán Dabač, r. P. Bielik, ČSSR, 1959, 99' (18.00, K2)
Nemecká, r. P. Solan, ČSSR, 1974, 9'
+ **Slávny pes**, r. P. Solan, ČSSR, 1971, 57' (18.30, K1)
Post tenebras lux, r. C. Reygadas, Fran./Hol./Mex./VB, 2012, 120' (D) (20.00, K1)

► 6. 12.

Big Lebowski, r. J. Coen, USA/VB, 1998, 110' (D) (16.15, K1)
NO, r. P. Larrain, Čile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (16.15, K2)
Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (18.30, K1)
Pán si neželal nič, r. P. Solan, ČSSR, 1970, 70' (18.30, K2)
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Pol./Hol./Rus./SR, 2012, 107' (v) (20.00, K2)
Najvyššia ponuka, r. G. Tornatore, Tal., 2013, 124' (D) (20.30, K1)

► 7. 12.

Big Lebowski, r. J. Coen, USA/VB, 1998, 110' (D) (16.00, K1)
Hlboko, r. B. Kormákur, Island, 2012, 95' (v) (16.30, K2)
Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (18.10, K1)
A pobežím až na kraj sveta, r. P. Solan, ČSSR, 1979, 74' (18.30, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (20.10, K1)
NO, r. P. Larrain, Čile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (20.30, K2)

► 8. 12.

Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (16.00, K1)
Hlboko, r. B. Kormákur, Island, 2012, 95' (16.30, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (18.00, K1)
...a sekať dobrotu..., r. P. Solan, ČSSR, 1968, 23'
+ **Tušenie**, r. P. Solan, ČSSR, 1982, 68' (18.30, K2)
Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (20.15, K2)
Big Lebowski, r. J. Coen, USA/VB, 1998, 110' (D) (20.40, K1)

► 9. 12.

Vtedy na Západe, r. S. Leone, Tal./USA, 1968, 166' (D) (17.00, K1)
Pod slnkom Satanovým, r. M. Pialat, Fran., 1987, 93' (18.00, K2)
Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (20.00, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (21.00, K1)

► 10. 12. ► NEPREMIETAME

► 11. 12.

Kauza Cervanová, r. R. Kirchhoff, SR/ČR, 2013, 100' (v) (17.00, K2)
Najvyššia ponuka, r. G. Tornatore, Tal., 2013, 124' (D) (18.00, K1)
Lore, r. C. Shortland, Bel./Nem./VB, 2012, 109' (19.00, K2)
Queen v Budapešti, r. J. Szombolyai, Maď./USA, 2012, 91' (D) (20.30, K1)

► 12. 12.

Vtedy na Západe, r. S. Leone, Tal./USA, 1968, 166' (D) (17.30, K1)
Doktor Jekyll a pan Hyde, r. A. Orlov, ZSSR, 1985, 87' (18.00, K2)
Lore, r. C. Shortland, Bel./Nem./VB, 2012, 109' (20.30, K2)
Najvyššia ponuka, r. G. Tornatore, Tal., 2013, 124' (D) (20.30, K1)

► 13. 12.

Rozkoš v oblakoch, r. P. Almodóvar, Špan., 2013, 90' (D) (17.30, K1)
Psycho, r. A. Hitchcock, USA, 1960, 109' (18.00, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (20.00, K1)
Snehulienka: Iný príbeh, r. P. Berger, Špan./Fran., 2012, 104'
+ **Sneh**, r. I. Šebestová, Fran./SR, 2013, 18' (20.30, K2)

► 14. 12.

Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (16.00, K1)
Epizóda zo života zberača železa, r. D. Tanovič, BaH/Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (v) (17.00, K2)
Snehulienka: Iný príbeh, r. P. Berger, Špan./Fran., 2012, 104'
+ **Sneh**, r. I. Šebestová, Fran./SR, 2013, 18' (18.30, K2)
Sunset Boulevard, r. B. Wilder, USA, 1950, 115' (D) (18.40, K1)
NO, r. P. Larrain, Čile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (20.30, K2)
Rozkoš v oblakoch, r. P. Almodóvar, Špan., 2013, 90' (D) (20.55, K1)

► 15. 12.

Kauza Cervanová, r. R. Kirchhoff, SR/ČR, 2013, 100' (v) (16.00, K2)
Sunset Boulevard, r. B. Wilder, USA, 1950, 115' (D) (17.00, K1)
Snehulienka: Iný príbeh, r. P. Berger, Špan./Fran., 2012, 104'
+ **Sneh**, r. I. Šebestová, Fran./SR, 2013, 18' (18.00, K2)
Babie leto, r. G. Dezorz, SR/ČR, 2013, 90' (D) (19.30, K1)
Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (20.10, K2)

► 16. 12.

Epizóda zo života zberača železa, r. D. Tanovič, BaH/Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (v) (18.00, K2)
Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (18.30, K1)
Červený stan, r. M. Kalatozov, ZSSR/Tal., 1969, 151' (19.30, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (20.30, K1)

► 17. 12.

Epizóda zo života zberača železa, r. D. Tanovič, BaH/Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (v) (17.30, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (18.00, K1)
Náš Vašek. O moci bezmocných, r. K. Krauze, Pol./ČR, 2013, 52' (19.30, K2)
Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (20.30, K1)

► 18. 12.

Zázrak, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (16.30, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (20.30, K1)

► 19. 12.

Post tenebras lux, r. C. Reygadas, Fran./Hol./Mex./VB, 2012, 120' (D) (17.30, K1)
Sladký život, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1960, 167' (18.00, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (20.00, K1)

► 20. 12.

Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 90' (D) (16.00, K1)
NO, r. P. Larrain, Čile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (16.30, K2)
Snehulienka: Iný príbeh, r. P. Berger, Špan./Fran., 2012, 104'
+ **Sneh**, r. I. Šebestová, Fran./SR, 2013, 18' (D) (18.00, K1)
Zázrak, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (18.50, K2)
Dočkáme sa Ježiška?, r. L. Kny, ČR/Mexiko/SR, 2013, 100' (D) (20.15, K1)
Hlboko, r. B. Kormákur, Island, 2012, 95' (v) (20.30, K2)

► 21. 12.
Perinbaba, r. J. Jakubisko, ČSSR/Nem., 1985, 90' (D) (14.30, K1)
Dočkáme sa Ježiška?, r. L. Kny, ČR/Mexiko/SR, 2013, 100' (D) (16.15, K1)
Zázrak, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (16.30, K2)
Oldboy, r. S. Lee, USA, 2013, 104' (D) (18.15, K1)
Hlboko, r. B. Kormákur, Island, 2012, 95' (v) (18.30, K2)
Snehulienka: Iný príbeh, r. P. Berger, Špan./Fran., 2012, 104'
 + **Sneh**, r. I. Šebestová, Fran./SR, 2013, 18' (D) (20.15, K1)
Slovak Shorts I., pásmo krátkych filmov, SR, 2011 - 2013, 68' (v) (20.30, K2)

► 22. 12.
Dočkáme sa Ježiška?, r. L. Kny, ČR/Mexiko/SR, 2013, 100' (D) (17.00, K1)
NO, r. P. Larraín, Čile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (17.30, K2)
Snehulienka: Iný príbeh, r. P. Berger, Špan./Fran., 2012, 104'
 + **Sneh**, r. I. Šebestová, Fran./SR, 2013, 18' (D) (19.30, K1)
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Poľ./Hol./Rus./SR, 2012, 107' (v) (20.00, K2)

► 23. - 26. 12. ► NEPREMIETAME

► 27. 12.
Zamatoví teroristi, r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes, SR/ČR/Chor., 2013, 87' (v) (15.45, K2)
Big Lebowski, r. J. Coen, USA/VB, 1998, 110' (D) (16.00, K1)
Mniška, r. G. Nicloux, Fran./Nem./Bel., 2013, 114' (v) (17.45, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (18.10, K1)
Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (20.00, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (20.30, K1)

► 28. 12.
Najvyššia ponuka, r. G. Tornatore, Tal., 2013, 124' (D) (15.30, K1)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (v) (15.45, K2)
Svadba medzi citrónmi, r. S. Bier, Dán./Švéd./Tal./Fran., 2012, 112' (D) (18.00, K1)
Mniška, r. G. Nicloux, Fran./Nem./Bel., 2013, 114' (v) (18.15, K2)
Vtedy na Západe, r. S. Leone, Tal./USA, 1968, 166' (D) (20.15, K1)
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Poľ./Hol./Rus./SR, 2012, 107' (v) (20.30, K2)

► 29. 12.
Vtedy na Západe, r. S. Leone, Tal./USA, 1968, 166' (D) (15.30, K1)
Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (15.30, K2)
Svadba medzi citrónmi, r. S. Bier, Dán./Švéd./Tal./Fran., 2012, 112' (D) (18.30, K1)
Zamatoví teroristi, r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes, SR/ČR/Chor., 2013, 87' (v) (19.00, K2)
Hlboko, r. B. Kormákur, Island, 2012, 95' (v) (20.45, K2)
Najvyššia ponuka, r. G. Tornatore, Tal., 2013, 124' (D) (20.45, K1)

► 30. 12.
Sunset Boulevard, r. B. Wilder, USA, 1950, 115' (D) (16.30, K1)
Hlboko, r. B. Kormákur, Island, 2012, 95' (v) (17.00, K2)
Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (18.45, K1)
Soľ pre Svanetii, r. M. Kalatozov, ZSSR, 1930, 47' (19.00, K2)
Mniška, r. J. Rivette, Fran., 1966, 132' (20.00, K2)
Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 90' (D) (20.45, K1)

► 31. 12. 2013 - 1. 1. 2014 ► NEPREMIETAME

► (ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!)

pozn.: Všetky filmy sú premietané z 35 mm kópií, okrem projekcií s označením:
 (D) - digitálne projekcie
 (v) - blu-ray projekcie

Digitalizáciu kinosály 1 Kina Lumiére
 finančne podporil Audiovizuálny fond

DECEMBER 2013

2. 12. 1948 **Zlatica Vejchodská** – animátorka

7. 12. 1948 **Pavol Hammel** – spevák,
 hudobný skladateľ

9. 12. 1948 **Jarmila Koleničová** – herečka

14. 12. 1928 **Jozef Majerčík** – herec, tanečník
 (zomrel 4. 4. 2011)

16. 12. 1953 **Jozef Slovák** – režisér, scenárista,
 hudobný skladateľ

18. 12. 1943 **Emil Fornay** – režisér, kameraman

19. 12. 1948 **Zuzana Kocúriková** – herečka

23. 12. 1933 **Ladislav Halama st.** – strihač

23. 12. 1953 **Marián Geišberg** – herec

24. 12. 1933 **Ján Gogál** – herec, režisér
 (zomrel 31. 12. 1984)

25. 12. 1898 **Gašpar Arbet** – herec
 (zomrel 30. 6. 1987)

26. 12. 1908 **Rudolf Debnárík** – herec, dramatik
 (zomrel 20. 11. 1971)

30. 12. 1933 **Juraj Svoboda** – režisér

31. 12. 1953 **Ľudmila Mandžárová** – herečka

zdroj: Kalendár filmových výročí 2013 ■ Interná
 publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)

► zostavila **Renáta Šmatláková**

MEDIA Desk Slovensko informuje...

V rámci nového programu Kreativná Európa – MEDIA plánuje Európska komisia tento mesiac (po schválení nového programu Európskym parlamentom a Radou Európy) uverejniť základné výzvy v oblasti podpory tréningu, vývoja projektov, distribúcie, podpory festivalov, projektov práce s publikom, videohier a podpory TV vysielania. Návrhy výziev už existujú, ale ešte nie sú oficiálne, takže aspoň základné zmeny: v rámci podpory tréningu nebude možné žiadať podporu na projekty základného tréningu (táto možnosť bola presunutá do programu Erasmus). V rámci podpory vývoja jednotlivých projektov bude možné dostať iba fixné sumy podpory a táto schéma bude viac otvorená pre projekty z krajín s nízkou audiovizuálnou kapacitou. Podpora vývoja balíkov projektov je určená pre skúsené produkčné spoločnosti. V rámci podpory festivalov bude možné získať fixné sumy podpory na základe počtu európskych filmov v programe, dôraz sa bude klásť na inovatívne aktivity podporujúce zvyšovanie mediálnej gramotnosti a prácu s publikom. V rámci výberovej podpory distribúcie bude možné získať fixné sumy podpory, počet distribútorov v zoskupení sa zvyšuje na sedem. Nové schémy: podpora projektov zameraných na prácu s publikom, jej cieľom je zlepšiť propagáciu európskeho filmu; podpora koprodukčných fondov je určená pre medzinárodné fondy financujúce koprodukcie, prioritou budú koprodukcie s tretími krajinami; podpora videohier – novinkou je, že videohry nemusia byť založené tak ako doteraz na existujúcom filmovom diele. Vo všeobecnosti bude nutné spoločnosť registrovať na portáli Európskej komisie a získať identifikačné číslo PIC, formuláre budú k dispozícii online a zjednoduší sa celý administratívny proces.

► vs

O Európskych filmových cenách rozhodujú aj Slováci

Siedmeho decembra sa budú v Berlíne už po 26. raz odovzdávať Európske filmové ceny. O víťazoch v jednotlivých kategóriách rozhodujú členovia

Európskej filmovej akadémie, medzi ktorými je aj sedemnást slovenských umelcov – Peter Bebjak, Juraj Buzalka, Zuzana Gindl-Tatárová, Peter Hledík, Dušan Hudec, Zuzana Koneřová, Marek Leščák, Juraj Lihosit, Zuzana Mauréry, Michal Mészáros, Michal Novinskí, Dorota Nvotová, Barbora Paššová, Marko Škop, Martin Šulík, Alexander Šurkala a Marian Urban. Spolu má Európska filmová akadémia 2 900 členov. Slovenská filmová a televízna akadémia tento rok navrhla na Európsku filmovú cenu medzinárodne úspešný film *Môj pes Killer* režisérky Miry Fornay a dokumentárnu drámu *Kauza Cervanová* Roberta Kirchoffa. Ani jeden z nich sa do finálnych nominácií nedostal, hoci snímke *Môj pes Killer* sa podarilo prebojovať do užšej zostavy 46 titulov, z ktorých európski akadémici zostavovali nominácie.

► jar

Aktuálne uzávierky

16. decembra 2013 je termín uzávierky na posielanie prihlášok na koprodukčné fórum Pitching du Réel 2014, ktoré je určené producentom dokumentárnych filmov a bude sa konať od 25. apríla do 3. mája v Nyone vo Francúzsku. Podrobné informácie na www.visionsdureel.ch/docm/pitching-du-reel/ aj na stránke www.aic.sk.

► jar

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

**Televízia českých a slovenských filmov
 Slovenské pondelky 2013**

2. december 2013

20.00 ► **Rekviem za rytierov**, r. J. Zachar, 1970, 87 min.
 22.00 ► **Kozie mlieko**, r. O. Jariabek, 1950, 97 min.

9. december 2013

20.00 ► **Otec ma zderie tak či tak**, r. O. Krivánek, 1980, 83 min.
 22.00 ► **Zakázané uvoľnenie**, r. J. Lihosit, 1986, 81 min.

16. december 2013

20.00 ► **Súkromná vojna**, r. M. Holly, 1977, 90 min.
 22.00 ► **Kočka**, r. P. Hledík, 1982, 81 min.

23. december 2013

20.00 ► **Falošný princ**, r. D. Rapoš, 1984, 90 min.
 22.00 ► **Pehavý Max a strašidlá**, r. J. Jakubisko, 1987, 96 min.

30. december 2013

20.00 ► **Tisícročná včela I – II**, r. J. Jakubisko, 1983, 163 min.

Zmena programu vyhradená!

► Minister kultúry SR Marek Maďarič vymenoval za člena rady Slovenského filmového ústavu filozofa, estetika a filmového teoretika Petra Michaloviča s účinnosťou od 1. novembra 2013.

► Film Juraja Lehotského *Zázrak* získal hlavnú cenu Zlatý Atlas na medzinárodnom filmovom festivale v Arrase (8. – 17. november). Cena je spojená s finančnou odmenou 12 000 eur na distribúciu filmu vo Francúzsku.

► Dňa 23. novembra sa po osemnásty raz udeľovali ceny Nadácie Tatra Banky za umenie. V kategórii audiovizuálna tvorba, film, televízia získala cenu Zuzana Piussi za scenár, réžiu a kameru dokumentárnych filmov *Od Fica do Fica* a *Krehká identita*. Nadácia opäť ocenila aj mladých tvorcov do 35 rokov. V oblasti filmu cenu udelila režisérovi Adamovi Olhovi za námet, kameru a réžiu dokumentu *Nový život*.

► Od 27. novembra je v priestoroch novej budovy Slovenského národného divadla prístupná výstava *Zdena Gruberová – tragická aj komediálna, lyrická aj príkera*, ktorú pripravil Divadelný ústav v spolupráci so SND pri príležitosti 80. narodenín herečky.

► jar

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► NOVEMBER 2013

PUBLIKÁCIE

1. Václav Macek: *Elo Havetta 1938 – 1975* (SFÚ, Bratislava)
2. Renáta Šmatláková, Martin Šmatlák: *Filmové profily* (SFÚ, Bratislava)
3. Anna Batistová (ed.): *Hoří, má panenko* (NFA, Praha)

AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD *Neha* (SFÚ, Bratislava)
2. DVD *Tisícročná včela I – II* (SFÚ a Dixit, Bratislava)
3. DVD *Tigre v meste* (Artichoke, Bratislava)

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► OKTÓBER 2013

1. *Pena dní* (r. Michel Gondry, Francúzsko/Belgicko, 2013, ASFK – Projekt 100)
2. *Život Adèle* (r. Abdellatif Kechiche, Francúzsko/Belgicko/Španielsko, 2013, Film Europe Media Company, projekcia v rámci Filmového festivalu inakosti)
3. *Kandidát* (r. Jonáš Karásek, SR/ČR, 2013, Continental Film)
4. *Pásmo krátkých filmov/Slovak Short I* (SR, 2011 – 2013, ASFK)
5. *Led Zeppelin: Celebration Day* (r. Dick Carruthers, Veľká Británie, 2012, Pro-oko, projekcia v rámci cyklu Music & Film)

OBJEDNÁVKOVÝ KUPÓN FILM.SK NA ROK 2014:

Meno/Firma: .....

Ulica/Číslo: ..... Mesto/PSČ: .....

Objednávam si:

a) polročné predplatné (6 mesiacov – vychádza 6 čísiel) = 6 €

b) celoročné predplatné (12 mesiacov – vychádza 11 čísiel / v lete vychádza dvojčíslo) = 11€

Platbu za predplatné uskutočním týmto spôsobom:

a) Poštovou poukážkou typu „C“ na adresu: L. K.Permanent, spol. s r.o., poštový priečinok 4, 834 14 Bratislava 34

b) Predplatením vystavenej faktúry

IČO/DIČ .....

KONTAKT: tel. 02/49 11 12 02, fax: 02/49 11 12 09,

E-MAIL: zakova@lkpermanent.sk

100
2013

PROJEKT

od 5. septembra

V KINÁCH A FILMOVÝCH KLUBOCH / www.asfk.sk

Bratislava - Kino Lumiére, Kino Mladost, FK Igric, Artikino za Zrkadlom, kino Nostalgia, **Banská Bystrica** - FK v Múzeu SNP, **Bytča** - FK Bytča, **Brezno** - kino Mostár, **Handlová** - FK Rebel, **Hlohovec** - kino Úsmev, **Humenné** - Kinoklub Fajn, **Kežmarok** - FK Iskra, **Košice** - kino Úsmev, **Kremnica** - FK kino Akropola, **Levice** - FK Otáznik, **Levoča** - FK kino Úsmev, **Lučenec** - FK Európa, **Malacky** - FK MCK, **Martin** - FK Alternatíva, **Michalovce** - kino Centrum, **Modra** - FK "K4", **Námestovo** - FK pri MSKP Námestovo, **Nitra** - FK Tatra, **Nové Mesto n. Váhom** - FK kino Považan, **Nové zámky** - FK kino Mier, **Pezinok** - FK Kultúrne centrum, **Piešťany** - FK Fontána, **Prešov** - FK Pocity, **Prievidza** - FK '93, **Púchov** - FK pri DK Púchov, **Rimavská Sobota** - FK kino Orbis, **Sabinov** - kino Torysa, **Senica** - FK kino Mladost, **Sereď** - FK kino Nova, **Stupava** - kino X, **Spíšská Nová Ves** - FK kino Mier, **Súňa** - kino Centrum, **Šaľa** - FK Šaľa, **Trenčín** - Artikino Metro, **Trnava** - FK Naoko, **Trstená** - FK Cinema, **Turzovka** - FK Ypsilon, **Vráble** - kino Tatra, **Zlaté Moravce** - kino Tekov, **Žilina** - FK KC Stanica Žilina - Zártecie, multikíná CINEMAX

1: Big Lebowski

Ethan Coen / Joel Coen / USA / Veľká Británie / 1999

2: Hirošima, moja láska

Alan Resnais / Francúzsko / Japonsko / 1959

+ Mesiac

Olivier Ruiz / Španielsko / 2012

3: Lore

Cate Shortland / SRN / Austrália / 2012

4: Pena dní

Michel Gondry / Francúzsko / Belgicko / 2013

5: Pieta

Kim Ki-duk / Južná Kórea / 2012

6: Post Tenebras Lux

Carlos Reygadas / Mexiko / Francúzsko / SRN / Holandsko / 2012

7: Snehulienka: Iný príbeh

Paco Bergantini / Španielsko / Francúzsko / 2012

+ Šneh

Nana Seitanidou / SR / 2012

8: Sunset Boulevard

Billy Wilder / USA / 1950

9: Vtedy na Západe

Sergio Leone / Taliansko / USA / 1968

10: Zázrak

Juraj Lehotský / SR / 2013

x: Nymfomanka

Lars von Trier / Dánsko / SRN / Francúzsko /

Belgicko / Veľká Británie / 2013

.....

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

Kino Lumiére

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: КНИЖКОВЕРСТА / BRATISLAVA ■ Klauka.sk – predajňa SFÚ (Grosslingová 4,3) ▶ Artforum (Kozia 20)
▶ Martinus (Obchodná 26) ▶ Beneluxi Modul - Svet knihy (Obchodná 4) ▶ Prospero – predajňa DU (Jakučovo nám. 1,2) ▶ vrátnica VŠMU (Sovradova 2)
ZILINA ▶ Artforum (Botova 2) ▶ sieť knižkovecťev Panta Rhei (Bratislava, Trnava, Piešťany, Trenčín, Zilina, Martin, Nitra, Nové Zámky, Prevláža, Banská Bystrica, Zvolen, Michalovec, Košice, Prešov, Komárno, Dunajská Streda) **FILMOVÉ KLUBY** ▶ Kino Lumière Bratislava – kino SFÚ (Špitálska 4)
▶ FK – Kino Junior Levice ▶ FK – Kino Strojár Martin ▶ FK – Kino Fontána Hiešťany ▶ FK – Povazská Bystrica ▶ FK – Nádsko Trnava

50 rokov
YEARS
SLOVENSKÉHO
FILMOVÉHO ÚSTAVU
THE SLOVAK FILM
INSTITUTE
1963 - 2013

ISSN 1335-8286
12
9 771335 828003

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR POD EV. Č. EV 947/08

- KALENDÁRIUM
- ▶ **PREMIÉRY**
- DISTRIBÚCIA
- ROZHOVOR
- PUBLIKÁCIE
- ▶ **TÉMA**
- FILMOVÉ NOVINKY
- FESTIVALY
- ▶ **RECENZIA**
- PROFIL
- OHLYS
- REBRÍČKY
- A JUBILÉÁ
- ▶ **PROGRAM**
- KINA LUMIÈRE